

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 91 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i skatteforvaltningsloven og
skattebetalingsloven mv.

Innhold

1	Opplysningsplikt for digitale plattformer	5	2.6.4	Opplysningsplikt om innestående verdier	29
1.1	Innledning og sammendrag	5	2.6.5	Rapporteringsregler for utenlandske tjenestetilbydere	30
1.2	Gjeldende rett	6	2.6.6	Brukergjennomgang	30
1.3	Bakgrunn	6	2.6.7	Effektiv gjennomføring og håndheving	31
1.4	Hovedtrekk i modellreglene	7	2.7	Endringer i skatteforvaltningsloven § 7-3	32
1.5	Høringen	9	2.7.1	Nye digitale pengeprodukter i CRS	32
1.6	Vurderinger og forslag	10	2.7.2	Tiltak ved mangler i egenerklæringen	33
1.6.1	Innledning	10	2.7.3	Oppretting i skatteforvaltningsloven § 7-3	33
1.6.2	Reglens virkeområde – hvem som skal være opplysningspliktige	10	2.8	Økonomiske og administrative konsekvenser	33
1.6.3	Nærmere om hvem som er opplysningspliktige	13	2.9	Personvernkonsekvenser	34
1.6.4	Hva det skal gis opplysninger om	14	2.10	Ikrafttredelse	36
1.6.5	Særlig om drosjetjenester	15	3	Avvikling av krav om skattetrekkskonto og endring av forfall for forskuddstrekk mv.	37
1.6.6	Selgergjennomgang og tidspunkt for rapportering	17	3.1	Innledning og sammendrag	37
1.6.7	Effektiv gjennomføring og håndheving	17	3.2	Høringen	37
1.6.8	Opplysningsplikt for ikke-digitale formidlingstjenester	18	3.3	Avvikling av krav om skattetrekkskonto	38
1.7	Økonomiske og administrative konsekvenser	19	3.3.1	Gjeldende rett	38
1.7.1	Innledning	19	3.3.2	Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader	38
1.7.2	Konsekvenser for de opplysningspliktige	19	3.3.3	Vurderinger og forslag	39
1.7.3	Konsekvenser for de skattepliktige	20	3.4	Forfall og korrigeringer	40
1.7.4	Konsekvenser for skattemyndighetene	21	3.4.1	Gjeldende rett	40
1.8	Personvernkonsekvenser	21	3.4.2	Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader	40
1.8.1	Krav om rettsgrunnlag etter personvernforordningen, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8	21	3.4.3	Vurderinger og forslag	41
1.8.2	Departementets vurderinger	22	3.5	Rapportering av tidspunktet for utbetaling av lønn	43
1.9	Ikrafttredelse	23	3.5.1	Gjeldende rett	43
2	Opplysningsplikt om krypto-eiendeler (CARF) mv.	24	3.5.2	Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader	44
2.1	Innledning og sammendrag	24	3.5.3	Vurderinger og forslag	44
2.2	Gjeldende rett	24	3.6	Straff	44
2.3	Bakgrunn	24	3.6.1	Gjeldende rett	44
2.4	Hovedtrekk i modellreglene	25	3.6.2	Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader	45
2.5	Høringen	27	3.6.3	Vurderinger og forslag	45
2.6	Vurderinger og forslag	27	3.7	Økonomiske og administrative konsekvenser	46
2.6.1	Innledning	27	3.8	Ikrafttredelse og overgang	46
2.6.2	Reglens virkeområde	28			
2.6.3	Opplysningsplikt om alle brukere	29			

4	Opprettinger og presiseringer av lovttekst	47	Forslag til lov om endringer i skattebetalingsloven	51
4.1	Opprettinger som følge av ny riksrevisjonslov	47	Forslag til lov om endringer i offentleglova	52
4.2	Skattebetalingsloven § 5-13b og skatteforvaltningsloven §§ 8-7 og 11-2	47	Forslag til lov om endringer i lov om Folketrygdfondet	52
4.3	Skatteforvaltningsloven § 7-3	48		
	Forslag til lov om endringer i Svalbardskatteloven	49	Forslag til lov om endringer i skatteforvaltningsloven	53
	Forslag til lov om endringer i Norfundloven	49	Forslag til lov om endringer i sentralbankloven	55
	Forslag til lov om endringer i aksjeloven	50	Forslag til lov om endringer i lov om informasjonstilgang for Riksrevisjonen ved undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger	55
	Forslag til lov om endringer i allmennaksjeloven	50		

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 91 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i skatteforvaltningsloven og skattebetalingsloven mv.

*Tilråding fra Finansdepartementet 4. april 2025,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Opplysningsplikt for digitale plattformer

1.1 Innledning og sammendrag

Departementet foreslår nye regler i skatteforvaltningsloven om opplysningsplikt for digitale plattformer som formidler utleie av fast eiendom, utleie av transportmidler og salg av tjenester.

Bakgrunnen for lovforslaget er OECDs internasjonale standard for automatisk utveksling av opplysninger om inntekter opptjent gjennom digitale plattformer, «Digital Platform Information» (DPI). Standarden har en obligatorisk og en frivillig del. Departementet foreslår å gjennomføre den obligatoriske delen av standarden i norsk rett. Etter standarden skal norske digitale plattformer rapportere tredjepartsopplysninger til skattemyndighetene om utenlandske skattepliktiges utleie av fast eiendom og salg av tjenester som formidles gjennom plattformen. Departementet foreslår videre å gjennomføre den delen av standardens frivillige del som gjelder utleie av transportmidler. Dette innebærer at digitale plattformer skal rapportere opplysninger om utenlandske skattepliktiges utleie av transportmidler som formidles gjen-

nom plattformen. Opplysninger om skattepliktige som er bosatt i andre land, vil deretter utveksles med det aktuelle landet. Tilsvarende vil Norge få opplysninger om norske skattepliktige som benytter plattformer i andre land. Forslaget vil dermed styrke skattemyndighetenes kontrollmuligheter.

I høringsnotatet foreslo departementet å gjennomføre både den obligatoriske og den frivillige delen av DPI-standardens i norsk rett. På bakgrunn av innspill i høringen foreslår departementet ikke å gjennomføre den delen av standardens frivillige del som gjelder salg av varer. Departementet foreslår å følge utviklingen og vurdere dette på et senere tidspunkt.

Forslagene i proposisjonen her er ment å gjennomføre DPI med tilhørende kommentarer og retningslinjer. Standarden med kommentarer og retningslinjer vil derfor være sentrale momenter ved tolkningen av de norske bestemmelsene.

I tillegg til å gjennomføre standarden i norsk rett, foreslår departementet at digitale plattformer skal rapportere om norske skattepliktige etter tilsvarende regler som følger av standarden. For for-

midlere av drosjetjenester og ikke-digitale formidlere av utleie av fast eiendom foreslås det å videreføre gjeldende opplysningsplikt.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. januar 2026, med første rapportering til skattemyndighetene og utveksling av opplysninger med andre land i 2027.

1.2 Gjeldende rett

Digitale plattformer som formidler utleie av fast eiendom eller drosjetjenester, har i dag plikt til å gi tredjepartsopplysninger til skattemyndighetene. Tredjepartsopplysninger innebærer en plikt til å gi opplysninger om andre enn selskapet selv. Opplysningsplikten gjelder ikke bare for norske selskaper, men også aktører i utlandet som formidler drosjetjenester som utføres i Norge, eller utleie av fast eiendom som ligger i Norge, jf. Prop. 1 LS (2018–2019) *Skatter, avgifter og toll 2019* punkt 19.5.1 og Prop. 17 L (2020–2021) *Endringer i yrkestransportlova og skatteforvaltningsloven (tilsyn med kontrollutrustninger og tredjepartsrapportering til skattemyndighetene i drosjenæringen)* punkt 4.4.3.

Etter skatteforvaltningsloven § 7-5 syvende ledd skal formidlere av drosjetjenester gi opplysninger fra skiftklappen for løyvehavere som er tilknyttet virksomheten. Skiftklappen kan hentes ut av taksameteret i drosjen. Formidlere av drosjetjenester omfatter både tradisjonelle drosjesentraler og andre formidlere, herunder digitale plattformer. Det skal blant annet gis opplysninger om løyvehaverens organisasjonsnummer og navn, løyvenummer og akkumulerte tall fra skiftklappene for kontant- og kredittomsetning, kjørt kilometer og besatte kilometer, jf. skatteforvaltningsforskriften § 7-5-21. Fristen for å gi opplysninger til skattemyndighetene er 31. januar i året etter inntektsåret.

Skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd bestemmer hva den som formidler tjenester eller utleie av kapitalobjekter gjennom en digital formidlingstjeneste, skal gi opplysninger om. Vedkommende skal opplyse om hva formidlingen gjelder, og om det som er betalt. Det er bare formidlere som tar seg betalt basert på gjennomførte transaksjoner, som er opplysningspliktige. Vilkåret er ment å fange opp formidlere som har sikre opplysninger om selve transaksjonene, jf. Prop. 1 LS (2018–2019) punkt 19.5.1. Opplysningsplikten etter § 7-5 åttende ledd er begrenset til å gjelde den som formidler utleie av fast eiendom, jf. skatteforvaltningsforskriften §§ 7-5-2 flg. Det skal

blant annet gis nærmere opplysninger om den som mottar betalingen, beløp per utleieforhold, eventuelt gebyr leietakeren har betalt til formidleren, provisjon utleieren har betalt til formidleren, antall utleiedøgn per utleieforhold og eiendommens adresse. Fristen for å gi opplysninger til skattemyndighetene er 1. februar i året etter inntektsåret. For den som formidler utleie av fast eiendom, gjelder opplysningsplikten også når formidlingen skjer ikke-digitalt, jf. skatteforvaltningsloven § 7-5 niende ledd. Den som inngår kontrakt om utleie av fast eiendom på vegne av utleier, har også opplysningsplikt når betaling for tjenesten er knyttet til gjennomførte transaksjoner.

1.3 Bakgrunn

Deling av eiendeler og tjenester har blitt enklere og mer utbredt de senere årene. Den digitale økonomien åpner for nye forretningsmodeller. Digitalisering og fremveksten av delingsøkonomien er en internasjonal utvikling som ikke er særegen for Norge. De digitale plattformene er sentrale i utviklingen. Plattformene er ofte flernasjonale, og nye tjenester sprer seg raskt fra land til land. Markedet for digitale plattformer som tilrettelegger for transaksjoner mellom brukere i delingsøkonomien, har vokst raskt. Fremveksten av disse plattformene endrer mange forretningsområder.

For skattemyndighetene gir på den ene siden veksten i bruk av plattformer i delingsøkonomien betydelige muligheter. Det kan bringe aktiviteter som før ble utført i den uformelle kontantøkonomien, over på digitale plattformer. Transaksjoner og betalinger registreres dermed elektronisk. Nyttiggjøres dette på en hensiktsmessig måte, kan det føre til større gjennomsiktighet og bedre etterlevelse av skattereguleringen.

Samtidig er de ulike aktivitetene som utføres via digitale plattformer, ikke nødvendigvis synlige for skattemyndighetene. Utviklingen av den digitale økonomien innebærer et skifte fra tradisjonelle arbeidsforhold med arbeidskontrakter, til levering av tjenester fra uavhengige enkeltpersoner. Disse dekkes tradisjonelt ikke av tredjepartsrapportering til skattemyndighetene. Denne utviklingen representerer en risiko for konkurransevridning vekk fra tradisjonelle virksomheter.

Flere land har de siste årene innført ulike nasjonale rapporteringsregler for digitale plattformer. Siden flere plattformer gjennomfører transaksjoner i et globalt omfang, er det begrenset hvor effektivt det er å ha ulike nasjonale regler. Myndighetene kan ha vansker med å håndheve

nasjonale rapporteringskrav når plattformen er hjemmehørende i et annet land. Plattformen som gjennomfører transaksjoner i flere land, kan i tillegg bli møtt med en lang rekke ulike rapporteringsregler. Dette kan medføre økte kostnader og potensielt skade virksomhetenes utvikling.

Det kan være krevende for skattemyndighetene å få informasjon om inntekter som selgere opp tjener gjennom digitale plattformer. Samarbeid mellom skattemyndigheter i ulike land er et viktig virkemiddel for å hindre skatteunndragelser, og for å gjøre det enklere for skattepliktige å handle rett.

Det siste tiåret har det vært en omfattende utvikling innen utveksling av skatteinformasjon mellom land. Med dette som bakgrunn har OECD utviklet en internasjonal standard for automatisk utveksling av opplysninger fra digitale plattformer, «Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy». Standarden er kjent som «Model Reporting Rules for Digital Platforms» (MRDP) eller «Digital Platform Information» (DPI). I proposisjonen her brukes forkortelsen DPI. Formålet med DPI er å styrke reglene om automatisk utveksling av opplysninger på skatteområdet, og å møte de skattemessige utfordringene som er forbundet med en stadig økende grad av digitalisering av økonomien. Like regler i flere land minsker rapporteringsbyrdene for plattformene og gjør det enklere å utveksle informasjon automatisk mellom landene.

Den 9. november 2022 signerte Norge en multilateral kompetent-myndighetsavtale om å gjennomføre OECDs DPI-standard. Den multilaterale kompetent-myndighetsavtalen er inngått med hjemmel i artikkel 6 i OECDs og Europarådets multilaterale konvensjon om gjensidig administrativ bistand i skattesaker. Avtalen er åpen for undertegning av alle land som har tiltrådt konvensjonen, og utgjør et rammeverk for utveksling av opplysninger mellom skattemyndighetene. Hittil har 29 land undertegnet avtalen. Det er antatt at flere land vil slutte seg til etter hvert. Omfanget er likevel vesentlig lavere enn for avtaler om for eksempel utveksling av bankinformasjon. Før avtalen trer i kraft og får virkning, må myndighetene i de aktuelle landene bli enige om å utveksle opplysningene. Selve informasjonsutvekslingen mellom de enkelte landene vil skje bilateralt.

EU har innført lignende regler om opplysningsplikt for plattformoperatører gjennom rådsdirektiv (EU) 2021/514 av 22. mars 2021 (DAC7).

Det opprinnelige direktivet, rådsdirektiv 2011/16 av 15. februar 2011 om administrativt samarbeid på skatteområdet, kalles også for «DAC» etter direktivets engelske tittel (Directive on administrative cooperation in the field of taxation). Direktivet er endret flere ganger, og DAC7 er det sjettede substansielle endringsdirektivet. DAC7 omhandler flere endringer til DAC, blant annet opplysningsplikt for digitale plattformer. I tillegg inneholder direktivet en obligatorisk automatisk utveksling av disse opplysningene mellom EU-land. I EU trådte reglene i kraft 1. januar 2023. Første utveksling mellom EU-land skjedde i 2024.

EUs regler i DAC7 kan ha fått betydning for norske digitale plattformer allerede fra 2023. DAC7 har regler om registrerings- og rapporteringsplikt også for digitale plattformer utenfor EU. Dette gjelder plattformer som formidler utførelsen av en relevant aktivitet for selgere som er skattemessig bosatt i et EU-land, eller formidler utleie av fast eiendom som ligger i et EU-land. Plattformen må i disse tilfellene registrere seg hos myndighetene i et EU-land og rapportere informasjon etter reglene i direktivet.

DAC7 inneholder regler om at plattformer utenfor EU kan oppnå status som «kvalifisert plattformoperatør utenfor EU» og dermed unngå registrering og rapportering til et EU-land. Villkårene er at plattformens hjemland har inngått en avtale med EU-land om automatisk utveksling av opplysninger som svarer til de opplysningene som skal utveksles i medhold av direktivet («ekvivalens»), jf. DAC7 vedlegg V del I A nr. 5 til 7.

1.4 Hovedtrekk i modellreglene

DPI-standardens har en obligatorisk og en frivillig del. Den obligatoriske delen omfatter plattformer som formidler utleie av fast eiendom og salg av tjenester, inkludert transport- og leveringstjenester. Denne delen ble godkjent av OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS 29. juni 2020, og følger av dokumentet «Model Rules for Reporting by Platforms Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy». Den frivillige delen av standarden omfatter plattformer som formidler salg av varer og utleie av transportmidler. Denne delen ble godkjent av OECD Committee on Fiscal Affairs 17. juni 2021, og er inntatt som del II i dokumentet «Model Reporting Rules for Digital Platforms: International Exchange Framework and Optional Module for Sale of Goods». Den frivillige delen inneholder tillegg og endringer i den obligatoriske delen. I omtalen her

inkluderes endringene som følger av den frivillige delen av standarden.

Modellreglene regulerer digitale plattformer, jf. del I A nr. 1 til 4. Med «plattform» menes programvare og applikasjoner som er tilgjengelige og gjør det mulig for selgere å koble seg til andre brukere for å utføre tjenester eller selge varer. Plattformer som krever inn vederlag fra kjøperen og utbetaler dette til selgeren, er også omfattet. Noen typer virksomhet er uttrykkelig unntatt fra plattformdefinisjonen. Dette gjelder virksomheter som bare behandler betalinger, annonserer eller reklamerer for en aktivitet eller omdirigerer eller overfører brukere til en plattform. Rene betalingsformidlere, annonsetjenester eller søkemotorer er dermed unntatt.

Opplysningsplikten påhviler «plattformoperatøren». Dette er den juridiske enheten som eier plattformen og som formidler kontakten mellom selgere og kjøpere på plattformen. Det er plattformoperatøren som inngår avtale med en selger om tilgang til plattformen. Plattformoperatøren kan kreve at selgeren gir opplysninger som er relevante etter modellreglene, og er dermed godt egnet som pliktsubjekt for opplysningsplikten. For enkelthets skyld bruker departementet i hovedsak uttrykket «plattform» om plattformoperatører i proposisjonen her.

For å bli opplysningspliktig må plattformen være kjent med, eller med rimelighet kunne forventes å være kjent med, vederlaget som er betalt mellom kjøper og selger, jf. modellreglene del I A nr. 6. Dette omtales nærmere i punkt 1.6.3 nedenfor.

Enkelte plattformer kan unntas fra opplysningsplikten, jf. del I A nr. 3. Landene som innfører modellreglene, kan velge å ta inn ett eller flere av unntakene. For det første kan plattformer som formidler aktiviteter for et samlet vederlag under EUR 1 million, unntas. Innføres et slikt unntak, kan oppstartsselskaper velge om de ønsker å være omfattet av opplysningsplikten fra starten av. For det andre kan det gjøres unntak for plattformer som godtgjør overfor myndighetene at forretningsmodellen deres er slik at den ikke tillater selgere å oppnå overskudd fra vederlaget. Dette inkluderer tjenester hvor brukerne deler kostnadene og ingen går med overskudd. For det tredje kan plattformer med en forretningsmodell som gjør at den ikke har selgere som det skal rapporteres om, unntas. Plattformer som bare har store hotellkjeder eller offentlige virksomheter som brukere, kan for eksempel unntas fra opplysningsplikt. Som departementet vil komme nærmere til-

bake til, åpner EUs regelverk, DAC7, for færre unntak fra opplysningsplikten enn DPI.

Plattformen er opplysningspliktig til det landet hvor den er skattemessig hjemmehørende. Hvis plattformen ikke er hjemmehørende i noe land, skal den rapportere til det landet plattformen ledes fra eller reguleres av lovgivningen i, jf. modellreglene del I A nr. 4. Dette skal favne plattformer som har tilstrekkelig tilknytning til det aktuelle landet til at myndighetene kan håndheve etterlevelsen av regelverket.

Det er bare plattformer som formidler «relevante aktiviteter» som er opplysningspliktige. Etter den obligatoriske delen av DPI er relevante aktiviteter utleie av fast eiendom og salg av tjenester, jf. del I A nr. 5 til 7. Den frivillige delen av standarden omfatter utleie av transportmidler og salg av varer, jf. del I A nr. 5 og 8. Aktivitetene må skje mot et «vederlag», som omfatter enhver form for kompensasjon.

Utleie av «fast eiendom» omfatter både bolig- og næringsseiendom, andre typer fast eiendom og parkeringsplasser, jf. kommentaren til modellreglene del I avsnitt 16. Både kort- og langtidsutleie er omfattet.

Med «tjenester» menes tids- eller oppgavebasert arbeid som utføres på anmodning fra en bruker, med mindre arbeidelementet bare utgjør en liten del av den samlede transaksjonen. Med «varer» menes enhver type fysiske eiendeler, jf. modellreglene del I C nr. 10.

Plattformen skal gi opplysninger om «rapporteringspliktige selgere» som formidler relevante aktiviteter gjennom plattformen. Dette er personer eller virksomheter som er registrert hos plattformen, og som har utført eller mottatt vederlag for aktiviteter i løpet av det aktuelle kalenderåret, jf. del I B nr. 1 til 3. Det skal ikke gis opplysninger om kundene, altså de som kjøper varer eller tjenester eller leier fast eiendom eller transportmidler gjennom plattformen.

Det skal bare rapporteres om selgere som er skattemessig bosatt i, eller leide ut fast eiendom i, et land som har en avtale om automatisk informasjonsutveksling med plattformens hjemland. I tillegg er enkelte selgere direkte unntatt fra opplysningsplikten, jf. modellreglene del I B nr. 4. Dette gjelder blant annet offentlige enheter, børsnoterte selskaper og hoteller. For slike aktører regnes risikoen for manglende etterlevelse av skatteregelverket som liten. Selgere av varer som har hatt færre enn 30 salg gjennom plattformen i løpet av året og mottatt inntil EUR 2 000 i vederlag, er også unntatt.

Plattformoperatøren skal gi opplysninger om eget navn, adresse og skatteregistreringsnummer («Tax Identification Number» – TIN) og om plattformens forretningsnavn, jf. modellreglene del III B. Om selgeren skal det gis opplysninger om navn, primæradresse, fødselsdato eller organisasjonsnummer, TIN og hvilket land som har utstedt dette. Det skal gis opplysninger om selgerens bankkonto eller annen konto som brukes til å motta vederlag. Videre skal det gis opplysninger om i hvilket land selgeren er bosatt.

Plattformen skal også gi opplysninger om vederlaget, hvor mange relevante aktiviteter selgeren har utført og om eventuelle gebyrer, provisjoner og lignende.

Ved utleie av fast eiendom skal plattformen i tillegg gi nærmere identitetsopplysninger om eiendommen og, hvis det er tilgjengelig, opplysninger om antall dager eiendommen ble utleid og om eiendomstypen.

Fristen for å rapportere er 31. januar i året etter det kalenderåret selgeren ble identifisert som en rapporteringspliktig selger, jf. modellreglene del III A nr. 1. Opplysningene skal gis elektronisk. Utvekslingen av opplysninger mellom landene skal i utgangspunktet skje innen utløpet av februar, og ikke senere enn utløpet av april.

Opplysningspliktige plattformer skal videre gjennomføre bestemte tiltak for å identifisere selgerne og hvor de er skattemessig bosatt, såkalt selgergjennomgang. Plattformen skal innhente bestemte opplysninger om selgere og verifisere disse opplysningene.

Plattformen kan velge å kun gjennomgå såkalte aktive selgere, jf. modellreglene del II G. Dette er selgere som enten har levert relevante aktiviteter, eller mottatt vederlag for slike aktiviteter, i løpet av det aktuelle kalenderåret, jf. del I B nr. 2. Det er bare slike selgere som skal rapporteres til skattemyndighetene.

Plikten til å gjennomgå selgere er noe forskjellig avhengig av om det er snakk om nye selgere eller eksisterende selgere. Avgjørende for skillet er det tidspunktet plattformen ble opplysningspliktig, enten fordi reglene trådte i kraft i plattformens hjemland, eller fordi plattformen endret sin virksomhet slik at den falt inn under opplysningsplikten. Eksisterende selgere er selgere som allerede var registrert hos plattformen på dette tidspunktet, mens alle selgere som registreres senere, betraktes som nye selgere.

Nye selgere skal gjennomgås senest 31. desember det første året plattformen blir opplysningspliktig. Plattformen skal benytte all tilgjenge-

lig informasjon for å verifisere opplysningene om selgeren.

Eksisterende selgere skal gjennomgås senest 31. desember det andre året plattformen er opplysningspliktig. Dette skal redusere byrdene for plattformene i en overgangsperiode. For eksisterende selgere kan plattformen nøye seg med å bruke all elektronisk søkbar informasjon for å verifisere de innhentede opplysningene.

Modellreglene del IV inneholder krav om at landene som gjennomfører standarden, må ha et rammeverk for effektiv gjennomføring og håndheving på plass. Dersom et land ikke har et effektivt rammeverk, kan andre land som har gjennomført standarden, velge å ikke inkludere dette landet i sin liste over land som det skal utveksles med.

1.5 Høringen

Departementet sendte 28. juni 2024 på høring et forslag om plikt for digitale plattformer til å gi opplysninger til skattemyndighetene. Etter forslaget skal digitale plattformer som formidler utleie av fast eiendom, utleie av transportmidler, salg av tjenester eller salg av varer, pålegges en plikt til å gi opplysninger om norske og utenlandske skattepliktige som bruker plattformen. Forslaget er ment å gjennomføre OECDs DPI-standard i norsk rett. Høringsfristen var 1. oktober 2024.

Høringsnotatet ble sendt til 54 høringsinstanser, og departementet mottok 20 hørings svar. Følgende instanser har merknader til forslagene:

Datatilsynet
Entur AS
ITF AS
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Leieboerforeningen i Norge
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
NHO Transport
Norges Taxiforbund
Regelrådet
Regnskap Norge
Schibsted Marketplaces
Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå
Stiftelsen Norstella

I tillegg har én privatperson gitt hørings svar.

LO, NHO, NHO Transport, Regnskap Norge og Skattedirektoratet er positive til forslaget.

Regnskap Norge uttaler:

«Regnskap Norge stiller seg overordnet støttende til høringsforslaget. Vi vurderer forslaget som positivt som ledd i å få kontroll på den grenseoverskridende økonomien, og ser det samtidig som viktig med regelverk som samsvarer mellom de ulike landene slik det her er lagt opp til.»

Datatilsynet anerkjenner behovet for samordnet bekjempelse av skatteunndragelser, også på internasjonalt nivå. Tilsynets kommentarer gjelder først og fremst regelverksteknikken som foreslås, og hvilke overordnede rammer som settes for behandlingen av personopplysninger.

Regelrådet mener at forslaget ikke er tilstrekkelig utredet. Etter Regelrådets syn vurderer ikke utredningen grundig nok hvordan problemstillingen gjelder for norske digitale plattformer eller hvilke alternative implementeringsmetoder som er aktuelle. Regelrådet uttaler blant annet at det savner en detaljert beskrivelse av berørt næringsliv, og at dette gjør det vanskelig å vurdere de samlede økonomiske virkningene for norske aktører.

Leieboerforeningen i Norge er positive til forslaget, men mener at forslaget ikke går langt nok. Foreningen har merknader som gjelder plan- og bygningsregelverket og regelverket for utleie av bolig. Etter departementets syn gjelder disse merknadene forhold som ligger utenfor forslagene i høringsnotatet. Disse merknadene vil derfor ikke kommenteres nærmere.

Domstolsadministrasjonen, Forsvarsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Samferdselsdepartementet har ingen merknader til forslaget.

Flere høringsinstanser har konkrete merknader til forslagene. Disse høringsmerknadene drøftes løpende i tilknytning til de enkelte forslagene nedenfor.

1.6 Vurderinger og forslag

1.6.1 Innledning

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om å innføre en plikt for digitale plattformer til å gi tredjepartsopplysninger til skattemyndighetene, men foreslår et snevrere virkeområde for reglene enn i høringen. Plattformer som formidler utleie av fast eiendom, utleie av transportmidler og salg av tjenester, herunder transporttjenester, foreslås omfattet av opplys-

ningsplikten. Departementet foreslår at plattformer som formidler salg av varer, ikke skal omfattes av opplysningsplikten. Her foreslår departementet å følge utviklingen i markedet og i internasjonalt regelverk, slik at opplysningsplikt om salg av varer vurderes gjennomført på et senere tidspunkt.

Forslaget innebærer at den obligatoriske delen av DPI gjennomføres i norsk rett. I tillegg foreslås det regler som omfatter deler av DPIs frivillige del. Med en slik delvis gjennomføring av den frivillige delen kan man ikke med sikkerhet vite om andre land vil velge å utveksle opplysninger med Norge om utleie av transportmidler. Departementet vil likevel legge til rette for at slik utveksling skal kunne skje.

I tillegg til å gjennomføre standarden i norsk rett, foreslår departementet at digitale plattformer skal rapportere om norske skattepliktige etter tilsvarende regler som følger av standarden. For formidlere av drosjetjenester og ikke-digital formidling av utleie av fast eiendom foreslås det å videreføre gjeldende opplysningsplikt.

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om en overordnet bestemmelse i skatteforvaltningsloven, og at detaljene i pliktene reguleres i skatteforvaltningsforskriften. Skattdirektoratet har hatt forslag til forskriftsendringer på egen høring.

1.6.2 Reglens virkeområde – hvem som skal være opplysningspliktige

I høringsnotatet foreslo departementet å gjennomføre både den obligatoriske og den frivillige delen av DPI. Slik ville opplysningsplikten omfatte plattformer som formidler utleie av fast eiendom, salg av tjenester, utleie av transportmidler og salg av varer. Bakgrunnen var særlig hensynet til plattformer som opererer i flere land. *NHO* kommenterer dette slik i sitt høringssvar:

«Etter *NHO*s syn er det positivt at Norge innfører rapporteringsregler som er i samsvar med OECDs DPI-standard, og som også utformes slik at de vil anses ekvivalente med reglene i EUs DAC7. Selv om reglene pålegger omfattende rapporteringsforpliktelser på plattformsselskaper, noe som kan være byrdefullt, er det en stor fordel at reglene er harmonisert på tvers av land. På den måten kan man – forutsatt at de enkelte landene ikke legger til en rekke særkrav i rapporteringen – unngå et lappe-teppe av rapporteringsregler som ville vært

vesentlig mer krevende for selskapene å overholde.»

Schibsted Marketplaces har merknader til forslaget om opplysningsplikt om salg av varer. Høringsinstansen viser til at fungerende bruktmarkeder gir privatpersoner muligheten til å handle miljøvennlig og billigere. *Schibsted Marketplaces* uttaler at *Classifieds Marketplaces Europe*, en koalisjon av EU-baserte teknologiselskaper, har gjort seg erfaringer med EUs DAC7 og virkningene for bruktmarkedet:

«Selv om CME støtter målene til DAC7 og anser det som et viktig skritt mot forenkling og transparens, ser koalisjonen negative konsekvenser for bruktmarkedet mellom privatpersoner i de markedene hvor loven innføres. Det er lite sannsynlig at privatpersoner som selger brukte eiendeler på CME-medlemmenes markeds plasser vil ha noen reell skatteforpliktelse. De fleste privatpersoner som selger på CME-medlemmenes markeds plasser, selger kun ting de og familien ikke lenger bruker uten å selge med gevinst. CME har fått utallige tilbakemeldinger fra brukere som uttrykker bekymring og misforståelser knyttet til DAC7, noe som har ført til en nedgang i bruktomsetningen i Europa. Usikkerheten har vært spesielt stor etter misvisende medieoppslag rundt det nye regelverket.»

Schibsted Marketplaces mener på denne bakgrunn at det bør gjøres unntak fra rapporteringsplikten for bruksalg fra privatpersoner. Høringsinstansen uttaler:

«Som beskrevet overfor skjer salg av brukte varer systematisk med tap, da privatpersoner selger private eiendeler som har vært brukt av familien og som de ikke lenger trenger. Salgene skjer derfor til en pris som er lavere enn den familien kjøper varen for. I det store og hele selger privatpersoner verken brukte sofaer, jakker eller biler med gevinst. Det virker totalt unødvendig for alle parter å pålegge innsamling av data og rapportering av transaksjoner i disse kategoriene. Som CME har dokumentert kan rapporteringsplikten hindre sirkulærøkonomien både gjennom økte transaksjonskostnader og endret selgeradferd.»

Også *NHO* uttaler det har lite for seg at privatpersoners salg av brukte varer omfattes av opplysningsplikten. I den grad det er mulig innenfor det

internasjonale rammeverket, bør tersklene (verdi og antall salg) etter *NHOs* syn settes høyt nok til at privatpersoners bruksalg i praksis ikke omfattes av rapporteringsplikten.

Regelrådet viser til at det er større handlingsrom ved gjennomføringen når det kommer til den frivillige delen av DPI, og mener at utredningen burde inneholdt flere vurderinger av hvilke alternativer som er aktuelle. *Regelrådet* uttaler videre:

«Slik *Regelrådet* forstår det vil plattformer som bidrar til sirkulær økonomi ved å muliggjøre salg, kjøp og leie av brukte ting omfattes av den nye rapporteringsplikten. Slike plattformer har ofte et stort antall brukere som tjener begrensete summer på salg. På bruksalg er det normalt ikke skatteplikt så lenge varen selges med tap. Det er videre en vanlig løsning at betaling går gjennom plattformene, og det gir bedre sikkerhet for brukerne av plattformene. Plattformene tjener ofte penger på betalingsformidlingen. Slik vi oppfatter det må slike plattformer holde oversikt over alt salg som går gjennom plattformen for å identifisere mulige rapporteringspliktige. Det er viktig for det grønne skiftet at tjenester som bidrar til sirkulær økonomi ikke pålegges unødvendige byrder. Regelverket bør heller ikke gjøre det mindre lønnsomt å benytte sikre betalingsløsninger som er til fordel for forbrukere. *Regelrådet* mener disse momentene burde vært nærmere vurdert i utredningen.»

Departementet ser utfordringene en opplysningsplikt om salg av varer kan medføre for markedet for salg av brukte varer fra privatpersoner. Etter det departementet kjenner til er lignende innspill som *Schibsted Marketplaces* har gitt i høringen, også gitt internasjonalt, blant annet i forbindelse med EU-kommisjonens evaluering av direktiv 2011/16 om administrativt samarbeid på skatteområdet (DAC) høsten 2024.

Bakgrunnen for at departementet i høringsnotatet foreslo å gjennomføre både den obligatoriske og den frivillige delen av DPI, var særlig fordelene med like regler på tvers av landegrensler og hensynet til at de norske reglene skulle anses ekvivalente med DAC7. *NHO* fremhever dette i sin høringsuttalelse. Som påpekt i høringsnotatet, vil det kunne redusere byrdene for norske plattformer som har selgere i EU-land, dersom norske regler anses ekvivalente med DAC7. En norsk plattform som er opplysningspliktig til et EU-land gjennom DAC7, vil da under nærmere forutsetninger kunne rapportere til norske skattemyndig-

heter i stedet for til utenlandske skattemyndigheter.

Når det gjelder norske plattformer som formidler salg av varer på en slik måte at de ville omfattes av opplysningsplikten etter DPI, antar departementet etter en ny vurdering likevel at forretningsmodellen deres innebærer at disse har få utenlandske selgere. Hensynet til ekvivalens synes derfor ikke å veie tungt på dette området.

Videre vurderer departementet det som lite aktuelt å innføre særregler om unntak eller terskler for opplysningsplikt om salg av varer fra norske skattepliktige.

På denne bakgrunn foreslår departementet at den delen av DPI som gjelder opplysningsplikt om salg av varer, ikke gjennomføres nå. Departementet foreslår å følge utviklingen i markedet og i internasjonalt regelverk. Slik kan opplysningsplikt om salg av varer vurderes gjennomført på et senere tidspunkt.

I høringsnotatet ble det også foreslått opplysningsplikt for digitale plattformer som formidler utleie av transportmidler. Dette gjelder plattformer som kobler sammen personer som ønsker å leie for eksempel bil, motorsykkel eller båt, og utleiere av slike. Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til forslaget.

Skattemyndighetenes erfaring tilsier at utleie av transportmidler, spesielt utleie av biler, er økende i Norge. Opplysninger om slik utleie vil være nyttige for skattemyndighetene, for eksempel til bruk ved veiledning i forkant av levering av skattemeldingen. Dette vil også være forenklende for skattepliktige. På denne bakgrunn opprettholder departementet forslaget om at opplysningsplikten skal gjelde også for plattformer som formidler utleie av transportmidler.

Forslaget om å innføre opplysningsplikt om utleie av transportmidler, men ikke om salg av varer, innebærer at bare deler av DPIs frivillige del foreslås gjennomført i norsk rett. Avtalen Norge har undertegnet med andre land om utveksling av opplysninger, legger i utgangspunktet opp til at landene enten innfører bare den obligatoriske delen av DPI, eller både den obligatoriske og hele den frivillige delen. Med den løsningsdepartementet foreslår, kan man ikke med sikkerhet vite om andre land vil velge å utveksle opplysninger med Norge om norske skattepliktige som leier ut transportmidler gjennom utenlandske plattformer. Norske skattemyndigheter vil ellers bare få opplysninger om utleie av transportmidler fra norske digitale plattformer. Departementet vil likevel legge til rette for utveksling av slike opplysninger med andre land.

I proposisjonen her brukes i stor grad samlebetegnelsen «selgere» selv om det er snakk om utleiere og tjenesteytere.

DPI åpner for at plattformer som formidler aktiviteter for et samlet vederlag under EUR 1 million, unntas fra opplysningsplikt. EUs regelverk DAC7 åpner ikke for dette unntaket. *Regelrådet* mener at muligheten for å ta med unntaket i norsk rett burde vært vurdert. *Schibsted Marketplaces* mener at unntaket bør tas med i norsk rett, slik at oppstartsselskaper får muligheten til å teste og bygge opp en tjeneste uten rapporteringsbyrden. Etter *Schibsted Marketplaces'* syn vil en opplysningsplikt fra første dag bidra til å legge et etableringshinder som vil hindre innovasjon og konkurranse.

Departementet viser til at høringsforslaget gikk ut på at kretsen av hvem som skal være opplysningspliktige, skulle være den samme etter de norske reglene som etter DAC7. Bakgrunnen var at dette ville lette byrden for norske opplysningspliktige som har selgere i EU-land.

Departementet har vurdert å innføre en terskel på EUR 1 million for opplysningsplikt.

Opplysningsplikter innebærer relativt sett en større byrde for små selskaper enn for større selskaper. Å innføre terskler for opplysningsplikt, for eksempel basert på selskapets omsetning, er et tiltak som kan bøte på dette. Samtidig kan slike terskler gjøre det mindre attraktivt for digitale plattformer å skalere opp virksomheten. Det kan også oppstå utfordringer hvis et selskap veksler mellom å komme over og under terskelen i ulike år. Videre antar departementet at det er enklere å innhente opplysninger fra selgeren når denne registrerer seg hos plattformen, enn på et senere tidspunkt. Med en terskel vil plattformer som overstiger terskelbeløpet, måtte innhente opplysninger fra selgere som allerede er registrert hos dem.

Departementet viser også til at flere norske plattformer som vil omfattes av forslaget i proposisjonen her, allerede har opplysningsplikt overfor skattemyndighetene. Plattformer som formidler utleie av fast eiendom, har i dag opplysningsplikt til skattemyndighetene etter skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd, jf. punkt 1.2. Terskelen for at denne opplysningsplikten inntreffer, er lav og går ut på at formidleren må drive virksomhet, jf. skatteforvaltningsforskriften § 7-5-2 tredje ledd. Formidlere av drosjetjenester har opplysningsplikt etter skatteforvaltningsloven § 7-5 syvende ledd.

Hvis det innføres en terskel på EUR 1 million i norsk rett, ville norske plattformer som ble omfat-

tet av unntaket, etter departementets forståelse likevel få opplysningsplikt til et EU-land dersom de hadde selgere i EU-land, jf. gjennomføringsforordning (EU) 2023/823 av 13. april 2023 artikkel 2 nr. 2 og artikkel 8 nr. 2.

Etter en samlet vurdering foreslår departementet ikke å innføre et unntak fra opplysningsplikt for plattformer som formidler aktiviteter for et samlet vederlag på under EUR 1 million. Departementet understreker at det er viktig at skattemyndighetene gir god veiledning til plattformene både før og etter innføringen, og legger til rette for at byrden ved å oppfylle pliktene blir lavest mulig.

Entur AS uttaler at det er uklart hvilke offentlige virksomheter som omfattes av Skattedirektoratets forslag til forskriftsendringer, som har vært på egen høring. Departementet forutsetter at disse merknadene følges opp av Skatteetaten i arbeidet med forskriftsendringer og veiledning.

1.6.3 Nærmere om hvem som er opplysningspliktige

For at en digital plattform skal være opplysningspliktig, må plattformen være kjent med, eller med rimelighet kunne forventes å være kjent med, det som er betalt, jf. definisjonen av vederlag i DPI del I A nr. 6. Dette innebærer at plattformens forretningsmodell avgjør om den er opplysningspliktig eller ikke. I tilfeller hvor plattformen tar seg betalt basert på hvor mye som betales i vederlag mellom kjøperen og selgeren, er plattformen opplysningspliktig, jf. kommentaren til modellreglene del I avsnitt 40. Dette svarer til vilkåret i den gjeldende opplysningsplikten for digitale formidlings-tjenester etter skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd.

Dersom kjøperen må ta kontakt med selgeren direkte, og både avtaleinngåelsen og betalingen skjer uten at plattformen er involvert, vil plattformen ikke ha opplysningsplikt. Dette gjelder selv om det er angitt en pris i annonsen. Det er betalingsstrømmen som er interessant for skatteformål. En plattform som legger til rette for både avtaleinngåelsen og betalingen, har opplysningsplikt. Dette gjelder også hvis plattformen bruker en tredjepart til å formidle betalingen.

Bare plattformer som lar selgere koble seg til andre brukere for å levere tjenester, er omfattet. Plattformer som for eksempel selger egne tjenester, faller utenfor. Også den som inngår kontrakt om utleie av fast eiendom på vegne av utleier, hvor betaling for tjenesten er knyttet til gjennomførte

transaksjoner, er omfattet av opplysningsplikten, jf. del I punkt 15 i «Model Reporting Rules for Digital Platforms: Frequently Asked Questions».

Departementet foreslår at det tas inn i skatteforvaltningsloven § 7-11 at «digitale plattformer» skal gi opplysninger til skattemyndighetene. Uttrykket er ment å tolkes i samsvar med modellreglenes definisjon av plattformoperatør. I medhold av skatteforvaltningsloven § 7-13 (med forslaget ny § 7-15) kan det gis nærmere bestemmelser i forskrift om hvem som regnes som opplysningspliktige og om eventuelle unntak fra opplysningsplikten. Departementet vil legge til rette for at plattformer unntas fra opplysningsplikten når de på forhånd og årlig godtgjør overfor skattemyndighetene at de har en forretningsmodell som gjør at de ikke har selgere som det skal rapporteres om, jf. forslaget i høringsnotatet og unntaket i DPI del I A nr. 3 bokstav c. Plattformer som bare har store hotellkjeder eller offentlige virksomheter som brukere, kan for eksempel unntas fra opplysningsplikt. EUs regelverk DAC7 inneholder bare dette unntaket, og ikke de øvrige unntakene modellreglene del I A nr. 3 åpner for.

DPI åpner for at det gjøres unntak for plattformer som godtgjør overfor myndighetene at forretningsmodellen deres er slik at den ikke tillater selgere å oppnå overskudd fra vederlaget, jf. del I A nr. 3 bokstav b. Dette inkluderer tjenester hvor brukerne deler kostnadene og ingen går med overskudd. I høringsnotatet ble dette unntaket ikke foreslått tatt inn i norsk rett. Ingen høringsinstanser har kommentert forslaget. Slik departementet forstår det, er unntaket gjennomført i land som Canada og Storbritannia, som har fått konstatert ekvivalens mellom deres regelverk og DAC7. Departementet kjenner ikke til om unntaket er relevant for norske plattformer, men ser likevel grunn til at unntaket tas med i norsk rett. Det legges opp til at unntaket gjennomføres i forskrift.

De opplysningspliktige aktivitetene er utleie av fast eiendom, utleie av transportmidler og salg av tjenester. Av tjenester omfattes alle typer tids- eller oppgavebasert arbeid som utføres på anmodning fra en bruker, for eksempel drosjetjenester, budtjenester, håndverkertjenester, undervisning, databehandling, juridiske tjenester og regnskapstjenester. For drosjetjenester foreslår departementet en særskilt løsning, se punkt 1.6.5 nedenfor. Både tjenester som utføres med fysisk tilstedeværelse, for eksempel transporttjenester, og tjenester som kan utføres over internett, for eksempel undervisning eller IT-tjenester, er omfattet. Offentlig tilgjengelige transporttjenester som drives i henhold til en forhåndsbestemt tids-

plan, for eksempel buss-, tog- og flyreiser, er ikke en personlig tjeneste, jf. kommentaren til modellreglene del I avsnitt 17. Hvis den som utfører tjenesten, er ansatt hos plattformoperatøren eller et nærstående selskap, er tjenesten derimot ikke omfattet av opplysningsplikten, jf. kommentaren til modellreglene del I avsnitt 23.

Etter de gjeldende bestemmelsene i skatteforvaltningsloven påhviler plikten til å rapportere til skattemyndighetene også utenlandske aktører som formidler utleie av fast eiendom eller drosjetjenester i Norge. Hvis en utenlandsk formidler er hjemmehørende i et land som har gjennomført DPI, skal formidleren unntas fra opplysningsplikten overfor norske skattemyndigheter. Formidleren vil ha plikt til å rapportere om norske selgere til skattemyndighetene i sitt hjemland, som så skal utveksle opplysningene med norske skattemyndigheter i samsvar med DPI. Slik som foreslått i høringsnotatet vil departementet legge opp til at unntak fra opplysningsplikten for slike formidlere gis i forskrift i medhold av skatteforvaltningsloven § 7-13 (med forslaget ny § 7-15) første ledd.

For å regulere hvilke aktiviteter som omfattes, foreslår departementet at det tas inn i § 7-11 første ledd at det skal gis opplysninger om «salg av tjenester, utleie av fast eiendom og utleie av transportmidler som formidles gjennom plattformen mot vederlag».

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-11 første ledd.

1.6.4 Hva det skal gis opplysninger om

Gjennom DPI forplikter Norge seg til å innhente og utveksle opplysninger om skattepliktige bosatt i land det er inngått utvekslingsavtale med. Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om at norske digitale plattformer skal rapportere om norske skattepliktige etter tilsvarende regler som følger av standarden.

For selgere som ikke er bosatt i Norge, legges det opp til at plattformene bare skal rapportere om utleieryttere og tjenesteyttere som er bosatt i, og faste eiendommer som ligger i, land som Norge har avtale om utveksling med. Dette innebærer at omfanget av opplysningsplikten kan utvides i takt med at flere land gjennomfører DPI.

Eier av fast eiendom i Norge er skattepliktig hit for formue i og inntekt av eiendommen, uavhengig av om vedkommende er bosatt her. Norske skattemyndigheter vil derfor ha behov for opplysninger om eiendommer som leies ut i Norge via en norsk plattform, også når utleieren

er bosatt i et land Norge ikke har utvekslingsavtale med. Departementet opprettholder derfor forslaget fra høringsnotatet om at digitale plattformer skal gi opplysninger til skattemyndighetene om faste eiendommer i Norge også der utleier er bosatt i et land Norge ikke har utvekslingsavtale med. Forslaget innebærer at plattformene skal gi opplysninger om alle faste eiendommer som leies ut i Norge, uavhengig av hvor utleieren anses skattemessig bosatt. Dette vil reguleres nærmere i forskrift.

I høringsnotatet ble det foreslått at det tas inn i skatteforvaltningsloven § 7-11 første ledd at den digitale plattformen skal gi opplysninger om utleieren eller tjenesteyteren, om det formidlingen gjelder og om det som er betalt.

Datatilsynet uttaler:

«Vi mener at man i loven må sette mer konkrete rammer for hvilken type opplysninger som kan innhentes; dette bør ikke hovedsakelig reguleres i forskrift. Vi har vektlagt at opplysningene skal innhentes til kontrollformål, noe som må anses å være særlig inngripende overfor den registrerte.

Lovens tyngde som rettskilde skyldes først og fremst selve lovgivningsprosessen. Nye lovforslag er gjenstand for en omfattende demokratisk behandling, der forslaget sendes på offentlig høring, behandles i Stortinget og til sist sanksjoneres av Kongen i statsråd. Generelt vil ikke prosessen for vedtakelse av forskrifter være ikke den samme, da forskrifter først og fremst sendes på høring til andre departementer og deres underliggende etater. Endring av lov vil dermed kreve en annen prosess en endring av forskrift.»

Departementet viser til at skattemyndighetene skal bruke opplysningene fra de digitale plattformene til fastsettingsformål, og ikke bare kontroll. Opplysningene kan brukes til veiledning, også i forkant av levering av skattemeldingen, og det er et mål at opplysningene skal kunne forhåndsutfylles i skattemeldingen hvis kvaliteten er god nok. Hvilke opplysninger som skal gis, følger av modellreglene og vil følge direkte av skatteforvaltningsforskriften. Etter departementets syn stiller ikke personvernregelverket krav om at det rettslige grunnlaget utelukkende må følge av lov. For at ikke loven skal måtte endres hver gang det skal gjøres justeringer i hvilke opplysninger som skal gis, er det hensiktsmessig at de nærmere detaljene reguleres i forskrift. Skattedirektoratet har hatt forslag til slike forskriftsendringer på

egen høring. Videre vil departementet bemerke at selv om lovendringer krever en annen prosess enn forskriftsendringer, skal også høringer av forskriftsendringer sendes til alle offentlige og private institusjoner og organisasjoner som forskriftene skal gjelde for, eller som har interesser som særlig berøres, jf. forvaltningsloven § 37 første ledd. Alle som ønsker det, kan komme med høringsinnspill.

Departementet opprettholder forslaget om at det tas inn i skatteforvaltningsloven § 7-11 første ledd at det skal gis opplysninger om utleieren eller tjenesteyteren, om det formidlingen gjelder og om det som er betalt.

For utleie av fast eiendom innebærer forslaget noen forskjeller i hvilke opplysningstyper skattemyndighetene mottar sammenlignet med etter gjeldende rett. Blant annet vil skattemyndighetene ikke lenger motta opplysninger om tidspunktene for oppstart og avslutning av hvert utleieforhold.

Statistisk sentralbyrå påpeker at bortfall av enkelte opplysninger vil gjøre datakilden mindre relevant for bruk i offisiell statistikk om utleie av fast eiendom. Også *Leieboerforeningen i Norge* mener at skattemyndighetene bør få flere typer opplysninger, blant annet opplysninger om tidspunktene for oppstart og avslutning av hvert utleieforhold. Etter departementets syn bør det legges avgjørende vekt på hensynet til like regler over landegrensene, slik at opplysningstypene som skal innhentes, baseres på DPI. Etter DPI skal plattformen gi opplysninger om antall dager eiendommen ble utleid hvis det er tilgjengelig.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-11 første ledd.

1.6.5 Særlig om drosjetjenester

Gjennomføring av DPI på drosjeområdet reiser noen særskilte problemstillinger, blant annet på grunn av det pågående arbeidet med den samlede drosjereguleringen.

Tidligere hadde alle innehavere av drosjeløyve plikt til å være tilknyttet en drosjesentral, såkalt sentraltilknytningsplikt. Drosjesentralen hadde plikt til å samle inn opplysninger om løyvehaverens inntjening gjennom taksameteret, og å rapportere dette til skattemyndighetene. Ved endringene i drosjereguleringene i 2020 ble sentraltilknytningsplikten opphevet, slik at løyvehavere kunne velge å være tilknyttet andre typer formidlere eller å ikke være tilknyttet en formidler i det hele tatt. Plikten til å rapportere tredjepartsopplysning

er til skattemyndighetene ble på denne bakgrunn lagt på alle formidlere av drosjetjenester, jf. skatteforvaltningsloven § 7-5 syvende ledd og Prop. 17 L (2020–2021) punkt 4.4. Opplysningsplikten omfatter tradisjonelle drosjesentraler og digitale plattformer mv. Opplysningene skal hentes fra taksameteret i drosjen.

Fra 1. september 2024 er det gjeninnført en plikt for alle løyvehavere til å være tilknyttet en drosjesentral. Løyvehavere skal innen 1. april 2025 ha knyttet seg til en drosjesentral med sentralløyve. Forslaget ble innført på bakgrunn av forslag fra Drosjeutvalgets første delutredning.

Departementet viser til at det er utfordringer ved dagens ordning for tredjepartsrapportering til skattemyndighetene, og vil særlig peke på utfordringer med manglende integrasjon mellom taksameteret og de digitale plattformenes systemer. Dette medfører at digitale plattformer er avhengige av medvirkning fra løyvehaveren for å oppfylle opplysningsplikten sin overfor skattemyndighetene. I sin andre delutredning har Drosjeutvalget foreslått at det innføres alternativ til taksameter, såkalte kontrollutrustninger.

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre den gjeldende opplysningsplikten for formidlere av drosjetjenester, og å ikke gjennomføre DPI for nasjonale forhold på drosjeområdet. Bakgrunnen var det pågående arbeidet med drosjereguleringene og at det er usikkert hvordan markedet vil innrette seg etter de allerede gjennomførte endringene i drosjereguleringen.

NHO uttaler:

«NHO mener at digitale plattformer som formidler drosjetjenester i det norske markedet bør omfattes av DPI, fremfor av særnorsk regulering. Hensynet til å ha en standardisert regulering på tvers av land gjør seg ikke mindre gjeldende her enn ellers. Selv om det foregår arbeid med regulering av drosjenæringen, er det ikke grunn til å avvende med innføring av DPI.»

Også *NHO Transport* er uenig i forslaget i høringsnotatet og mener at digitale plattformer som formidler drosjetjenester i det norske markedet, bør omfattes av DPI. Om mulig bør rapporteringsplikten etter denne høringsinstansens syn gjelde tidligere enn fra 2027. *NHO Transport* viser til at rapporteringen ikke vil være spesielt byrdefull for selskapene, siden DPI er automatisert og standardisert informasjon som er harmonisert på tvers av land. Videre viser *NHO Transport* til at de norske drosjereguleringene ikke er

endelig utformet, at DPI-rapporteringen ikke vil være til hinder for nasjonale reguleringer, og at det kan få uheldige utslag hvis et plattformsselskap har virksomhet innenfor ulike tjenester/områder.

Norges Taxiforbund og Forum for Taxisentraler viser til at drosjesentraler allerede har opplysningsplikt etter skatteforvaltningsloven og at alle løyvehavere fra 1. mars 2025 har plikt til å være tilknyttet en drosjesentral. Høringsinstansene uttaler:

«Vi ber om en klargjøring av hvordan den foreslåtte opplysningsplikten for digitale plattformer vil forholde seg til de eksisterende kravene, og de nye kravene som her fremkommer.

Det er neppe intensjonen å pålegge taxisentraler som både opererer som taxisentral og turformidler et dobbelt sett av rapporteringskrav, mens internasjonale plattformsselskaper potensielt kan operere under mindre strenge vilkår i og med at disse da ikke vil trenge å operere som sentral, men kun være tilgjengelig som formidler på en applikasjon.

Vi understreker viktigheten av at alle aktører i drosjenæringen, inkludert plattformsselskaper, må være underlagt de samme rapporteringspliktene. Dette er essensielt for å sikre rettfærdig konkurranse og forhindre at noen aktører kan utnytte smutthull i regelverket.»

ITF AS mener at opplysningsplikten for formidlere av drosjetjenester bør justeres slik at opplysningene hentes fra formidlerens egne systemer der formidleren ikke er en drosjesentral. Etter ITFs vurdering vil dette føre til at myndighetene får et betydelig bedre kontrollgrunnlag. Hvis dagens opplysningsplikt videreføres, vil det kunne medføre merarbeid for aktørene i drosjebransjen og delvis dobbeltrapportering.

Departementet viser til at alle formidlere av drosjetjenester, også digitale plattformer, er omfattet av den gjeldende opplysningsplikten etter skatteforvaltningsloven. Gjennomføringen av sentraltilknytningsplikt vil ha konsekvenser for sammensetningen av drosjebransjen. Det er likevel for tidlig å si hvordan markedet innretter seg. På bakgrunn av denne usikkerheten og det pågående arbeidet med drosjereguleringene, opprettholder departementet forslaget om å ikke gjennomføre DPI for nasjonale forhold på drosjeområdet. Dette innebærer at det bare er løyvehavere som er skattemessig bosatt i utlandet, som skal rapporteres etter modellreglene. Departementet foreslår inntil videre å videreføre de gjeldende

reglene om tredjepartsrapportering til skattemyndighetene i skatteforvaltningsloven.

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om at formidlere av drosjetjenester, både drosjesentraler og digitale plattformer, skal rapportere opplysninger om løyvehavere til skattemyndighetene etter de samme reglene som i dag, jf. skatteforvaltningsloven § 7-5 syvende ledd og skatteforvaltningsforskriften § 7-5 delkapittel E. Formidlere som bruker digitale løsninger til formidling og er omfattet av opplysningsplikten etter DPI, skal i tillegg gå igjennom løyvehaverne sine for å undersøke om noen av dem er skattemessig bosatt i utlandet. Dette vil gjelde formidlere, både drosjesentraler og digitale plattformer, som omfattes av opplysningsplikten etter DPI, uavhengig av hvordan de øvrige drosjereguleringene innrettes i fremtiden. Formidleren skal innhente bestemte opplysninger om løyvehaverne og verifisere disse opplysningene. Løyvehaveren skal anses å være skattemessig bosatt i landet hvor løyvehaverens primæradresse er, med mindre annen informasjon gir grunn til å tro at dette ikke er riktig.

Etter DPI skal formidleren gi opplysninger om selgeren. Det er den som er registrert hos plattformen og som har utført eller mottatt vederlag for aktiviteter i løpet av det aktuelle kalenderåret, jf. punkt 1.4 ovenfor. Departementet legger til grunn at det er løyvehaveren som anses som selger ved formidling av drosjetjenester. Formidlerens plikt til å gjennomgå selgere og rapportere vil derfor knytte seg til løyvehaveren, og ikke til eventuelle ansatte sjåfører hos denne. Løyvehaverne skal rapportere lønnsopplysninger om sine ansatte etter de alminnelige reglene i skatteforvaltningsloven § 7-2.

Forskjellene mellom rapportering etter de gjeldende reglene i skatteforvaltningsloven og etter DPI består særlig i om opplysningene skal hentes fra taksameteret eller ikke. Det vil også være noen forskjeller i hvilke opplysninger som skal rapporteres.

Hvis formidleren av drosjetjenester ikke har løyvehavere som er skattemessig bosatt i utlandet, kan formidleren rapportere om sine tilknyttede løyvehavere etter skatteforvaltningsloven § 7-5 syvende ledd på samme måte som i dag. Hvis formidleren har selgere som er skattemessig bosatt i utlandet, må opplysninger om disse rapporteres til skattemyndighetene i samsvar med forslaget til skatteforvaltningsloven § 7-11. Dermed er få opplysninger som skal rapporteres, kan det benyttes en prosess med forenklet rapportering. Opplysninger om de øvrige løyve-

haverne kan rapporteres på samme måte som i dag. Departementet legger opp til at nærmere regler om rapporteringen gis i skatteforvaltningsforskriften.

Departementet vil følge arbeidet med drosje-regelverket og løpende vurdere endringer i regelverket for tredjepartsrapportering til skattemyndighetene.

Det vises til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-5 syvende ledd.

1.6.6 Selgergjennomgang og tidspunkt for rapportering

Etter DPI skal rapporteringen til skattemyndighetene skje innen 31. januar i året etter det året selgeren ble identifisert som en rapporteringspliktig selger. Innen samme frist skal plattformen gi selgeren kopi av de innrapporterte opplysningene.

I høringsnotatet foreslo departementet en hjemmel for å gi forskrifter om digitale plattformers plikt til å identifisere utleiery, tjenesteytere og selgere og om fremgangsmåten ved slik identifisering, herunder om hvilke opplysninger plattformen skal innhente. Det ble også foreslått en overgangsordning for plattformer som er omfattet av den gjeldende opplysningsplikten etter skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd.

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til forslaget.

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om en forskriftshjemmel i skatteforvaltningsloven § 7-11 om digitale plattformers plikt til å identifisere utleiery og tjenesteytere og om fremgangsmåten ved slik identifisering, herunder om hvilke opplysninger plattformen skal innhente. Nærmere bestemmelser vil gis i skatteforvaltningsforskriften. Skattedirektoratet har hatt forslag til slike bestemmelser på egen høring.

Etter modellreglene kan opplysningspliktige plattformer vente med å gjennomgå eksisterende selgere til 31. desember det andre året plattformen er opplysningspliktig. Selgere som først blir identifisert det andre året, skal rapporteres innen 31. januar året etter, jf. kommentaren til modellreglene del III avsnitt 2. Departementets forslag om at endringene skal tre i kraft 1. januar 2026, innebærer i utgangspunktet at plattformene først plikter å rapportere om eksisterende selgere i 2028. I høringsnotatet foreslo departementet en overgangsordning for plattformer som i dag rapporterer etter den gjeldende ordningen med opplysningsplikt om utleie av fast eiendom etter skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd. For at man

ikke skal miste rapportering om norske skattepliktige for inntektsåret 2026, opprettholder departementet forslaget fra høringsnotatet om at disse plattformene skal omfattes av den gjeldende ordningen også for 2026 (med rapportering i 2027). Det legges opp til at plattformen kan velge om opplysningene for inntektsåret 2026 skal gis etter den gjeldende ordningen eller etter de nye reglene. DPI-reglene vil fases fullt inn fra 2027 (med rapportering i 2028).

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-11 annet ledd første og annet punktum.

1.6.7 Effektiv gjennomføring og håndheving

Landene som gjennomfører modellreglene, skal pålegge de opplysningspliktige å gjøre tiltak overfor selgere som ikke gir nødvendige opplysninger, jf. del IV. Dette kan for eksempel innebære at plattformen skal blokkere selgerens adgang til å knytte seg til kjøpere gjennom plattformen eller holde tilbake betalingen. Modellreglene del IV forutsetter videre at landene har regelverk som pålegger de opplysningspliktige å føre dokumentasjon over hvilke prosedyrer som er gjennomført og hvilken informasjon som er benyttet ved selgergjennomgangen og opplysningsplikten. Dokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år etter utløpet av rapporteringsperioden.

I høringsnotatet foreslo departementet en hjemmel til å gi forskrifter om konsekvensene av at plattformen ikke får opplysninger fra utleieren, tjenesteyteren eller selgeren, herunder om plikt for plattformen til å utelukke denne fra tjenesten eller å holde tilbake vederlag. Det ble også foreslått en hjemmel til å gi forskrifter om at plattformen skal oppbevare opplysninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering.

Datatilsynet mener at sanksjonsmulighetene og rammer for lagringstid, sletteplikt mv. bør fastsettes direkte i loven for å øke forutsigbarheten for de registrerte.

Departementet viser til at det i høringsnotatet ble foreslått en hjemmel til å gi forskrifter om konsekvensene av at plattformen ikke får opplysninger fra utleieren eller tjenesteyteren, herunder om plikt for plattformen til å utelukke denne fra tjenesten eller å holde tilbake vederlag. Viktige virkemidler fra plattformenes side nevnes dermed i loven. Etter departementets syn er det hensiktsmessig at de nærmere detaljene reguleres i forskrift. Skattedirektoratet har hatt forslag til slike forskriftsendringer på egen høring. Departementet opprettholder på denne bakgrunn forsla-

get fra høringsnotatet. Det vises til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-11 annet ledd.

Departementet viser videre til at regler om lagringstid, sletteplikt mv. følger av annet regelverk, blant annet personopplysningsregelverket. Departementet ser det ikke som hensiktsmessig å særregulere dette i bestemmelsen i skatteforvaltningsloven.

Etter DPI skal landene også ha regler for å kunne kontrollere de opplysningspliktiges etterlevelse av pliktene og for å håndheve manglende etterlevelse.

Departementet viser til at skattemyndighetene vil kunne kontrollere etterlevelsen av opplysningsplikten i medhold av de alminnelige kontrollbestemmelsene i skatteforvaltningsloven kapittel 10. Skatteforvaltningsloven § 14-1 om tvangsmulkt og § 14-7 om overtredelsesgebyr omfatter tilfeller hvor tredjeparter unnlater å gi pliktige opplysninger etter lovens kapittel 7. Lovens kapittel 14 gir i tillegg regler om straff.

Bestemmelsene om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr i skatteforvaltningsloven §§ 14-1 og 14-7 omfatter også manglende etterlevelse av plikten til å gjennomgå selgere. Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om å presisere dette direkte i loven. Det vises til forslag til endringer i §§ 14-1 og 14-7.

Departementet legger til grunn at de internrettslige reglene om kontroll, tvangsmulkt, overtredelsesgebyr og eventuelt straff i all hovedsak er tilstrekkelige til å oppfylle modellreglens krav til effektiv gjennomføring og håndheving. De gjeldende bestemmelsene om reaksjoner i skatteforvaltningsloven vil likevel ikke ramme manglende etterlevelse av plikten til å dokumentere selgergjennomgangen mv. Disse dokumentasjonsreglene vil ha klare likheter med bokføringsregelverket. Skattemyndighetene kan i dag ilegge bokføringspålegg overfor opplysningspliktige som ikke oppfyller plikten til å oppbevare dokumentasjon i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av skatteforvaltningsloven § 7-3, jf. skatteforvaltningsloven § 11-1 første ledd annet punktum. Bestemmelsene gjennomfører Common Reporting Standard (CRS) i norsk rett. Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om at skattemyndighetene skal kunne ilegge et slikt pålegg overfor plattformer som ikke overholder plikten til å oppbevare dokumentasjon etter bestemmelser gitt i medhold av § 7-11 annet ledd siste punktum.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 11-1 første ledd.

1.6.8 Opplysningsplikt for ikke-digitale formidlingstjenester

Skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende og niende ledd pålegger i dag opplysningsplikt på den som formidler utleie av fast eiendom, og den som på vegne av utleier inngår kontrakt om utleie av fast eiendom. Opplysningsplikten gjelder hvor betaling for tjenesten er knyttet til gjennomførte transaksjoner. Plikten gjelder uavhengig av om formidlingen skjer digitalt eller ikke-digitalt.

Den som formidler slik utleie eller inngår kontrakt på vegne av andre *digitalt*, vil omfattes av forslaget om opplysningsplikt for digitale plattformer etter skatteforvaltningsloven § 7-11.

Opplysningsplikt for *ikke-digital* formidling av utleie av fast eiendom vil falle utenfor DPI. Etter departementets syn kan det være behov for å videreføre dagens opplysningsplikt for ikke-digital formidling av utleie av fast eiendom for å sikre likebehandling og unngå at formidlingen dreier over på ikke-digital formidling. Departementet opprettholder derfor forslaget fra høringsnotatet om å videreføre denne opplysningsplikten. Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til forslaget.

Opplysningsplikten for den som formidler utleie av fast eiendom, hvor formidlingen ikke har skjedd gjennom en digital plattform, foreslås tatt inn i skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd. Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om at opplysningspliktens innhold og omfang blir tilsvarende som for digital formidling. Det innebærer at disse formidlerne gir samme opplysninger som i dag, unntatt opplysninger om antall utleiedøgn per utleieforhold (dato fra og til). I stedet for å summere antall transaksjoner (utleietilfeller) per år, summeres disse kvartalsvis.

Opplysningsplikten foreslås regulert ved at det tas inn i skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd at den foreslåtte opplysningsplikten i § 7-11 gjelder tilsvarende dersom formidlingen ikke har skjedd gjennom en digital plattform. Nåværende skatteforvaltningsloven § 7-5 niende ledd oppheves.

Det foreslås ingen tilsvarende bestemmelse for ikke-digital formidling av utleie av transportmidler eller salg av tjenester. På disse områdene er det ingen rapporteringsordning i dag.

Skatteetaten vil følge med på utviklingen på området og vurdere om det på sikt bør skje justeringer i reglene for ikke-digital formidling.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende og niende ledd.

1.7 Økonomiske og administrative konsekvenser

1.7.1 Innledning

Forslaget innebærer en opplysningsplikt for digitale plattformer som formidler utleie av fast eiendom, utleie av transportmidler og salg av tjenester. Flere av de digitale plattformene har opplysningsplikt til skattemyndighetene allerede i dag. Departementet foreslår nå et snevrere virkeområde for reglene enn i høringsnotatet, noe som innebærer at færre opplysningspliktige berøres. Digitale plattformer som formidler salg av varer, berøres ikke av forslaget.

I arbeidet med høringsnotatet ble det gjennomført en kost-nytteanalyse for å vurdere den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av forslaget. Funn fra denne analysen er beskrevet i høringsnotatet, men selve analysen var ikke lagt ved høringsnotatet. *Regelrådet* er kritiske til dette og mener analysen, herunder tall og effekter mv., burde vært inkludert i høringen. Regelrådet mener også at høringsnotatet burde beskrevet berørt næringsliv grundigere. Etter Regelrådets syn gjør dette det vanskelig å vurdere om alternativet som ble foreslått i høringen, er det riktige.

Departementet viser til at markedet for digitale plattformer er uoversiktlig og at det er krevende å få kartlagt aktørene. Som beskrevet i høringsnotatet er estimatene av belastningen for de opplysningspliktige og omfanget av berørte aktører, usikre. EU innførte DAC7 fra 1. januar 2023, med første rapportering i 2024. Erfaringer Skatteetaten har innhentet fra andre skattemyndigheter, tilsier at det er krevende å få oversikt over markedet og å komme i dialog med alle opplysningspliktige. Det er brukt mye ressurser på å gi informasjon på hjemmesider, i dialogmøter og webinarer, i tillegg til en-til-en-oppfølging. Det har også vært behov for flere avklaringer knyttet til regelverket. Særlig mindre plattformer har hatt mye arbeid med å innhente nødvendige kundeopplysninger, utvikle og tilpasse IT-systemene for å samle inn riktige opplysninger og rapportere disse. Flere av utfordringene kan skyldes at regelverket ble innført på kort tid, og at plattformene har startet forberedelsene sent. Større plattformer har derimot vært klar over innføring av DAC7 og har dermed vært bedre forberedt.

Etter høringen er det gjennomført nye analyser av konsekvenser for berørte aktører. Skatteetatens erfaringer tilsier at det kan forventes at ca. 150–200 digitale plattformer blir rapporteringspliktige etter forslaget i proposisjonen her.

1.7.2 Konsekvenser for de opplysningspliktige

Etter forslaget skal plattformene samle inn omsetningsopplysninger mv. knyttet til det som er formidlet, foreta selgergjennomgang og rapportere opplysninger til skattemyndighetene. Forslaget kan føre til likere konkurransevilkår, særlig mellom utenlandske og norske formidlere, ved at norske skattemyndigheter vil motta tilsvarende opplysninger fra andre lands skattemyndigheter. For utleie av transportmidler er det som nevnt usikkerhet knyttet til om andre land vil velge å utveksle opplysninger med Norge.

Skatteetaten arbeider med å kartlegge hvilke digitale plattformer som blir berørt av forslaget. Siden virksomhetene er organisert på ulike måter, omfanget varierer og markedet stadig er i utvikling med nye aktører, er det krevende å få god oversikt over forretningsmodellene. Per nå foreligger det en «kandidatliste» på ca. 150–200 plattformer som kan være rapporteringspliktige etter DPI.

DPI pålegger de digitale plattformene plikter som de må sette seg inn i og etterleve. Hvilke byrder dette vil medføre for den enkelte, vil variere. Blant annet beror det på hvor profesjonelle plattformene er, dialogen deres med selgerne og hvilke aktiviteter som formidles.

Det vil være behov for små tilpasninger for plattformer som allerede rapporterer til EU etter DAC7. Disse har allerede et aktivt forhold til regelverk tilsvarende DPI, og rapporterer samme opplysninger til et valgt EU-land. For plattformer med selgere bosatt i EU-land som har gjennomført DPI, vil forslaget bety at de kun skal gi opplysninger til Skatteetaten, kan forholde seg til et norsk regelverk og kan få oppfølging av Skatteetaten.

Plattformer som ikke er underlagt rapporteringsplikten i DAC7, må derimot gjøre seg kjent med det nye regelverket, gjøre nødvendige systemendringer, identifisere de skattepliktige, samle inn pliktige opplysninger og rapportere disse til skattemyndighetene.

Opplysningspliktige som formidler utleie av fast eiendom, er i dag underlagt en egen rapporteringsplikt. I 2023 var det i underkant av 80 opplysningspliktige som sendte inn meldinger. Opplysningene ble blant annet brukt til forhåndsutfylling av skattemeldingen og utvidet veiledning. Dette omfatter både digital og ikke-digital formidling av utleie av fast eiendom. Ved innføring av DPI vil det skje mindre endringer i hvilke opplysninger som skal rapporteres for denne gruppen. De største

endringene er at det skal innhentes utenlandsk TIN, at selgerne skal gjennomgå og at omsetning skal summeres per kvartal og ikke per år som i dag.

Formidlere av drosjetjenester har også en opplysningsplikt til skattemyndighetene i dag, hvor det gis opplysninger fra skiftklappen for den enkelte løyvehaver. Forslaget medfører ingen endringer i denne rapporteringsplikten. Digitale formidlere av drosjetjenester må likevel gjennomgå selgerne sine for å kartlegge om det er opplysninger som skal utveksles til et annet land etter DPI.

For disse gruppene antas det at forslaget ikke vil medføre behov for større systemmessige endringer. Dersom det er få opplysninger som skal rapporteres, vil det legges opp til en prosess med forenklet rapportering.

Forslaget får særlig økonomiske konsekvenser for digitale plattformer som formidler salg av tjenester og utleie av transportmidler, da disse ikke har plikt til å gi tredjepartsopplysninger om selgerne som benytter plattformen i dag. Erfaringsmessig har nye tredjeparter ofte systemer som er lite tilpasset en rapporteringsplikt til skattemyndighetene.

Plattformene må tilrettelegge for at opplysningene om den enkelte selger lagres og bearbeides på en slik måte at de kan rapporteres til Skatteetaten i samsvar med kravene. Forslaget vil normalt medføre både en investeringskostnad og varige rapporteringskostnader. Hvor store disse kostnadene blir, avhenger av hvor profesjonelle aktørene er, hva slags informasjon de har og i hvilke systemer informasjonen allerede eksisterer. Kostnadene vil hovedsakelig være knyttet til å etablere prosesser og systemer for rapportering, i tillegg til å identifisere og innhente informasjon om skattepliktige. Det vil også være kostnader knyttet til kompetanseheving.

For å få en indikasjon på hva en ny rapporteringsordning vil koste, har Skatteetaten innhentet opplysninger fra tredjeparter som har rapportert etter dagens ordning for formidling av utleie av fast eiendom. Deres erfaring tilsier at kostnadene varierer mye, både knyttet til behov for juridisk bistand og systemtilpasninger. Innhenting av informasjon fra selgerne kan også være en omfattende oppgave. Det kan ikke utelukkes at kostnadene for enkelte større aktører med mange kunder kan bli betydelige, mens mindre aktører med et begrenset antall opplysningspliktige kan håndtere rapporteringen med enklere endringer og manuelle oppgaver.

Muligheten til å kjøpe lisenser til nødvendig programvare og rapporteringsløsninger vil også variere og kan utvikle seg positivt over tid. Når samme opplysningsplikt innføres i flere land, kan det bidra til et større marked for å tilrettelegge for innsamling og rapportering fra profesjonelle rådgivere og systemleverandører.

Skatteetaten vil fortsette å kartlegge hvilke digitale plattformer som blir berørt av forslaget. Det vil bli gjennomført dialogmøter med berørte aktører og interesseorganisasjoner for å veilede om forpliktelsene og gi bistand i forbindelse med innføring og rapportering. Det vil også bli utarbeidet veiledninger til støtte i arbeidet med å oppfylle rapporteringspliktene og for å redusere byrden for de opplysningspliktige.

1.7.3 Konsekvenser for de skattepliktige

Omfanget av berørte skattepliktige er usikkert. Det er særlig usikkerhet knyttet til antall selgere som leier ut transportmidler og tilbyr tjenester gjennom digitale plattformer. Det antas likevel at et stort antall skattepliktige vil bli rapportert. Erfaringsmessig vil etterlevelsen av skattereglene bli enklere og bedre.

Det er ikke gjort konkrete undersøkelser av besparelser for den skattepliktige eller samfunnet generelt som følge av forslaget. Det antas likevel at det vil bidra positivt at de skattepliktige får informasjon fra den opplysningspliktige plattformen, som kan brukes i skattefastsettingen. De skattepliktige får kopi av opplysningene som rapporteres til Skatteetaten, noe som gir dem enklere tilgang til opplysninger som er nødvendige for riktig skatterapportering.

Skatteetaten tar sikte på å bruke opplysningene både fra utlandet og fra norske formidlere til risikovurdering og kontroll og, i den grad datakvaliteten er god, til veiledning og forhåndsutfylling av skattemeldingen. Ambisjonen på sikt er at opplysningene i størst mulig grad skal brukes i skatteprosessen, for eksempel gjennom skreddersydd veiledning til støtte i egenfastsettingen, eller forhåndsutfylling av skattemeldingen der regelverket og datakvaliteten legger til rette for det. Skatteetatens erfaring viser også at skattepliktiges evne til å etterleve skatteregelverket øker vesentlig der det gis individuell veiledning om aktuelle forhold direkte i skattemeldingen.

De skattepliktige må gi formidlerne opplysninger om fødsels- og d-nummer, organisasjonsnummer og utenlandsk TIN og adresse dersom dette ikke er registrert tidligere. Dette er normalt en engangsoppgave hvor senere kvalitetssikring

blir en del av plattformens oppfølging for å ha riktige opplysninger om selgeren. Erfaringer fra øvrige nordiske land tilsier at ca. 10–15 prosent av opplysningene, inkludert salg av varer, gjelder skattepliktige bosatt i andre land og som skal utveksles dit.

1.7.4 Konsekvenser for skattemyndighetene

Skatteetatens erfaringer tilsier at både etterlevelsen av skattereglene og kvaliteten i skattemeldingene blir bedre ved innføring av en opplysningsplikt for tredjepart. Opplysninger om vederlag selgere har mottatt i forbindelse med omsetning gjennom plattformer både i inn- og utland, vil kunne gi Skatteetaten mulighet til å foreta bedre risikovurderinger og sette inn riktige tiltak.

Skatteetaten må utvikle systemløsninger for å samle inn opplysninger, gjennomføre internasjonal utveksling og sikre at opplysningene tilgjengeliggjøres for saksbehandlere på en effektiv måte. Det vil også gå med ressurser til løpende dialog med de opplysningspliktige for å veilede om forpliktelsene og se på mulighetene for å imøtekomme bransjens behov. Erfaringer fra andre skattemyndigheter viser at det har vært et stort behov for å informere om de nye reglene utad. Videre må Skatteetaten følge opp kvaliteten på mottatte opplysninger og kontrollere etterlevelsen av opplysningsplikten. Det vil også gå med ressurser til dialog og oppfølging av opplysninger som skal utveksles til utenlandske skattemyndigheter og opplysninger som mottas fra disse.

1.8 Personvernkonsekvenser

1.8.1 Krav om rettsgrunnlag etter personvernforordningen, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8

Skattemyndighetenes behandling av personopplysninger må følge de grunnleggende prinsippene i personvernforordningen artikkel 5 om blant annet formålsbestemthet og dataminimering. Videre er det et grunnleggende krav at all behandling av personopplysninger må ha et behandlingsgrunnlag, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1. Det følger av artikkel 6 nr. 1 bokstav c at behandlingen er lovlig dersom «behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige». Etter bokstav e er behandlingen lovlig når den er «nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt».

Det følger videre av artikkel 6 nr. 3 at grunnlaget for behandlingen nevnt i nr. 1 bokstav c og e skal fastsettes i unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som den behandlingsansvarlige er underlagt. Det må altså foreligge et såkalt supplerende rettslig grunnlag etter nasjonal rett.

Etter Grunnloven § 102 har enhver «rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon». Bestemmelsen kom inn i Grunnloven som ledd i grunnlovsreformen i 2014. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga i Innst. 186 S (2013–2014) punkt 2.1.9 side 27 uttrykk for at bestemmelsen blant annet omfatter «systematisk innhenting, oppbevaring og bruk av opplysninger om andres personlige forhold». Grunnloven § 102 gir ikke anvisning på noen adgang til eller vilkår for å gjøre inngrep i rettigheten. Høyesterett har lagt til grunn at det kan gjøres inngrep i retten dersom tiltaket har en tilstrekkelig hjemmel, forfølger et legitimt formål og er forholdsmessig, se Rt. 2014 side 1105 avsnitt 28 og Rt. 2015 side 93 avsnitt 60.

EMK artikkel 8 nr. 1 gir enhver «rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse». Det følger av artikkel 8 nr. 2 at det bare kan gjøres inngrep i retten når «dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter».

Behandlingen av opplysningene må dermed ha tilstrekkelig hjemmel, forfølge et legitimt formål og være forholdsmessig. Hjemmelskravet innebærer at rettsgrunnlaget skal være tilgjengelig og forutberegnelig, blant annet at det er formulert med tilstrekkelig presisjon og at det sikrer et vern mot misbruk og vilkårlighet. Grunnlaget må derfor gi tilstrekkelig klare rammer for myndighetenes skjønnsutøvelse. Hvorvidt rettsgrunnlaget tilfredsstiller disse kravene, vil bero på en konkret vurdering av blant annet hvor inngripende den aktuelle behandlingen av personopplysninger er. Kravet om legitimt formål etter EMK artikkel 8 nr. 2 innebærer at inngrepet må være nødvendig av hensyn til «den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter». Kravet om at inngrepet må være «nødvendig i et demokratisk samfunn» er tolket slik at det må foreligge «a pressing social need», og at det må være forholdsmessighet mellom det legitime formålet og inngrepet.

Både gjennom hjemmelskravet og kravet om legitimt formål knytter proporsjonalitetskravet seg til en konkret vurdering av det enkelte inngrepet, og i utgangspunktet ikke til lovbestemmelsen som sådan.

1.8.2 Departementets vurderinger

Forslaget om opplysningsplikt for digitale plattformer vil innebære behandling av personopplysninger hos de opplysningspliktige og hos skattemyndighetene. Det vil også innebære et inngrep i retten til privatliv etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Kravene etter personvernforordningen, Grunnloven og EMK må dermed være oppfylt.

Forslaget i proposisjonen har et snevrere virkeområde enn forslaget i høringsnotatet, ved at færre typer aktiviteter, og dermed færre skattepliktige, omfattes.

Forslaget til lovbestemmelse i skatteforvaltningsloven § 7-11 vil, sammen med forskriftsbestemmelser i skatteforvaltningsforskriften, gi rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger hos de opplysningspliktige og hos skattemyndighetene i samsvar med personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c og e og nr. 3, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

Videre må inngrepet være forholdsmessig, og prinsippet om dataminimering må ivaretas.

Formålet med forslaget er å effektivisere skattefastsettingsprosessen både for den skattepliktige og skattemyndighetene. Forslaget vil bidra til likebehandling og motvirke skatteunndragelser. Departementet legger til grunn at kravene etter personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b om formålsbestemthet og kravet etter Grunnloven og EMK om at inngrepet må forfølge et legitimt formål, er oppfylt i denne saken. I EMK artikkel 8 nr. 2 nevnes hensynet til landets økonomiske velferd som et relevant formål.

De foreslåtte reglene innebærer behandling av personopplysninger om utleierye og tjenesteytere. Forslaget innebærer innhenting, bruk og utlevering av personopplysninger hos plattformoperatørene og innhenting, bruk og utveksling av personopplysninger hos skattemyndighetene. Det skal behandles personopplysninger som navn, fødselsdato, norsk fødselsnummer eller utenlandsk identifikasjonsnummer, adresse, bankkontonummer og hjemland. Avhengig av hvilken plattform det gjelder, kan opplysningene også si noe om hvilke tjenester en person har solgt eller hvilke formuesobjekter en person har leid ut. Forslaget innebærer ikke at det skal behandles særlige kategorier av personopplysninger, jf. personvernforord-

ningen artikkel 9. *Entur* har merknader om at det må behandles personopplysninger om kjøperen av tjenester. *Departementet* viser til at forslaget ikke innebærer at det skal gis opplysninger om kjøperen. De aktuelle opplysningstypene er etter departementets vurdering nødvendige for at rett skattepliktig skal bli skattlagt for inntektene. Prinsippet om dataminimering anses på denne bakgrunn å være ivaretatt.

Forslaget innebærer en plikt for digitale plattformer til å behandle flere personopplysninger enn det mange gjør i dag, noe som vil utgjøre et større personverninngrep enn det som gjelder i dag. Plattformene er underlagt de samme kravene til behandling av personopplysninger som andre, men det ligger en viss risiko i at opplysningskvaliteten vil kunne variere avhengig av plattformenes profesjonalitet og størrelse. Enhver form for lekkasje eller datainnbrudd vil også ha større konsekvenser når opplysningene er mer detaljerte. *Datatilsynet* påpeker at tydelige definisjoner og god veiledning om regelverket vil kunne bidra til å sikre lik praktisering hos aktørene. *Departementet* er enig i dette, og understreker at det er viktig at skattemyndighetene utøver god veiledning overfor de opplysningspliktige. For øvrig viser departementet til omtalen av *Datatilsynets* høringsmerknader om regelverksteknikken, og departementets merknader til disse, i punkt 1.6.4 ovenfor.

Skattemyndighetene mottar i dag en rekke tredjepartsopplysninger etter skatteforvaltningsloven kapittel 7, blant annet fra arbeidsgivere, banker og digitale plattformer som formidler utleie av fast eiendom. Den som er opplysningspliktig etter disse reglene, må identifisere de skattepliktige det gis opplysninger om. De ansatte i Skatteetaten har en streng taushetsplikt om opplysninger de får kjennskap til i arbeidet sitt, og etatens datasystemer er utformet slik at opplysninger behandles på en sikker måte.

Opplysninger som utveksles i medhold av OECDs og Europarådets multilaterale konvensjon om gjensidig administrativ bistand i skattesaker, er omfattet av taushetsplikt og annen beskyttelse som følger av artikkel 22 i konvensjonen. Etter forslaget i proposisjonen her skal norske skattemyndigheter utveksle informasjon i medhold av denne konvensjonen. Opplysninger som utveksles i medhold av konvensjonen, skal blant annet behandles som hemmelige av mottakeren og skal beskyttes i samme utstrekning som opplysninger innhentet etter mottakerens interne rett. Videre skal opplysningene behandles i samsvar med sikkerhetsmekanismer avsenderen krever i samsvar

med sin interne rett. Opplysningene kan uansett bare utleveres til personer eller myndigheter som er involvert i fastsettingen, innkrevingen, håndhevingen eller straffeforfølgning av skatteforhold eller har et tilsynsansvar. Mottakerne kan som hovedregel bare bruke opplysningene for de nevnte formålene. I tillegg kan opplysningene utleveres i offentlige rettssaker eller rettsavgjørelser knyttet til skatt.

I den utstrekning det følger av en gjeldende kompetent-myndighetsavtale om automatisk utveksling av opplysninger, skal norske skattemyndigheter etter forslaget også utveksle opplysninger de mottar fra plattformer, med skattemyndigheter i land utenfor EU/EØS. Bestemmelsene i personvernforordningen kapittel V må da følges.

Selv om forslaget innebærer et inngrep i personvernet, mener departementet at forslaget bør gjennomføres. Opplysningene som skal rapporteres, er nødvendige for skattemyndighetene i deres arbeid med skattefastsettingen. Tredjepartsopplysninger forenkler og effektiviserer skatteprosessen, og er en viktig del av vårt skattesystem. Det er behov for en opplysningsplikt for å forebygge svart økonomi. Forslaget kan bidra til likere konkurransevilkår mellom aktører i de relevante bransjene. For de skattepliktige kan skattefastsettingsprosessen forenkles, og skattemyndighetene kan veilede og kontrollere mer effektivt. Hensynet til internasjonalt samarbeid er også viktig. Som nevnt har EU-landene allerede innført en slik ordning gjennom DAC7, i tillegg til at flere land har signert avtalen om å gjennomføre OECDs standard. Jo flere land som innfører slike rapporteringsregler, desto bedre vil det legge til rette for etterlevelse av skattereglene og likere konkurransevilkår internasjonalt. Etter departe-

mentets vurdering veies personvernulempene ved forslaget opp av nytten ved rapportering, slik at tiltaket er forholdsmessig.

De tilnærmet like reglene som er innført i EU-landene i medhold av DAC7, er ansett for å være i samsvar med personvernforordningen og EU-pakten om grunnleggende rettigheter.

Når det gjelder spørsmålet om det finnes mindre inngripende alternative fremgangsmåter, kan departementet vanskelig se at det eksisterer alternativer som ivaretar de aktuelle hensynene i tilstrekkelig grad. Departementet har vurdert andre tiltak knyttet til informasjon og veiledning, men har kommet til at disse ikke vil være tilfredsstillende.

Samlet sett vurderer departementet det slik at inngrepet er nødvendig og forholdsmessig og i samsvar med kravene etter personvernforordningen, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

1.9 Ikrafttredelse

Departementet opprettholder forslaget fra høringsnotatet om at lovendringene trer i kraft 1. januar 2026. Første rapportering til skattemyndighetene skal skje i 2027. Departementet opprettholder forslaget om at plattformer som i dag rapporterer etter den gjeldende ordningen med opplysningsplikt om utleie av fast eiendom etter skatteforvaltningsloven § 7-5 åttende ledd, skal omfattes av den gjeldende ordningen også for 2026 (med rapportering i 2027), jf. omtale i punkt 1.6.6. Det legges opp til at plattformen kan velge om opplysningene for inntektsåret 2026 skal gis etter den gjeldende ordningen eller etter de nye reglene. DPI-reglene vil fases fullt inn fra 2027 (med rapportering i 2028).

2 Opplysningsplikt om kryptoeiendeler (CARF) mv.

2.1 Innledning og sammendrag

Departementet foreslår nye regler i skatteforvaltningsloven om opplysningsplikt for tilbydere av tjenester knyttet til kryptoeiendeler.

Bakgrunnen for lovforslaget er OECDs internasjonale standard for automatisk utveksling av opplysninger om kryptoeiendeler, «Crypto-Asset Reporting Framework» (CARF). Kryptoeiendeler kan oppbevares og overføres anonymt, uten bruk av tradisjonelle finansielle mellomledd, også over landegrenser. Det er utfordrende for skattemyndighetene å få oversikt over omsetning og eierskap til slike eiendeler. Aktørene som er involvert, er ikke opplysningspliktige etter OECDs internasjonale standard for utveksling av finansiell informasjon (CRS). Formålet med CARF er å gi skattemyndighetene økt informasjon om eierskap til kryptoeiendeler, og samtidig styrke eksisterende regler om automatisk utveksling av opplysninger på skatteområdet.

Departementet foreslår å gjennomføre standarden i norsk rett. Etter standarden skal skattemyndighetene innhente opplysninger om utenlandske skattepliktige fra norske tjenestetilbydere. Disse opplysningene sendes så til landet der den skattepliktige er bosatt. Tilsvarende vil Norge få opplysninger om norske skattepliktige som benytter tjenestetilbydere i andre land. Forslaget vil dermed styrke skattemyndighetenes kontrollmuligheter. Departementet foreslår samtidig enkelte mindre endringer i CRS.

Forslagene i proposisjonen gjennomfører CARF med tilhørende kommentarer og retningslinjer. Standarden med kommentarer og retningslinjer vil derfor være sentrale momenter ved tolkningen av de norske bestemmelsene.

I tillegg til å gjennomføre standarden i norsk rett, foreslår departementet at norske tjenestetilbydere skal rapportere om norske skattepliktige etter tilsvarende regler som følger av standarden. Departementet foreslår samtidig opplysningsplikt om innestående verdier.

Departementet foreslår en overordnet bestemmelse i skatteforvaltningsloven, og at detaljene i opplysningsplikten mv. reguleres i skatteforvalt-

ningsforskriften. Skattedirektoratet sendte 13. desember forslag til forskriftsendringer på høring.

Departementet foreslår at lovendringene trer i kraft 1. januar 2026 med første rapportering til skattemyndighetene og utveksling av opplysninger med andre land fra 2027.

2.2 Gjeldende rett

Kryptoeiendeler blir skattemessig behandlet på lik linje med andre formuesgoder. Gevinst ved realisasjon er skattepliktig, og verdien av kryptoeiendelen inngår i grunnlaget for formuesskatt. Skattepliktiges opplysningsplikt om formue, inntekt og andre opplysninger som har betydning for fastsetting av skattegrunnlaget, omfatter også opplysninger om kryptoeiendeler. Av skatteforvaltningsloven § 8-1 følger det at skattepliktige skal opptre aktsomt og lojalt, slik at skatteplikten blir klarlagt og oppfylt i rett tid. Dette innebærer blant annet at skattepliktige kan ha plikt til å gi opplysninger utover det som det bes om i skattemeldingen.

For tredjeparter er det ingen generell opplysningsplikt om kryptoeiendeler, men opplysningsplikten etter skatteforvaltningsloven § 7-3 kan i noen tilfeller omfatte finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler, se punkt 2.7.1. Tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester for kryptoeiendeler er i seg selv ikke omfattet av § 7-3.

2.3 Bakgrunn

Markedet for kryptoeiendeler har vokst raskt de siste årene, og verdien av kryptoeiendeler har økt betraktelig. Kryptoeiendelers særskilte egenskaper gjør det vanskelig å få oversikt over eierskap og omsetning av slike eiendeler. Dette har skapt nye utfordringer for skattemyndighetene.

Bruken av kryptografisk sikret og desentralisert registerteologi, i hovedsak bruken av blokkjeder, innebærer at kryptoeiendeler kan bli utstedt, registrert, overført og lagret uten bruk av

tradisjonelle finansielle mellomledd. Dette betyr at verdier kan overføres direkte mellom brukere uten involvering av banker eller andre mellomledd.

Selv om verdier kan overføres uten bruk av mellomledd, er det fortsatt behov for markedsplasser for omsetning av kryptoeiendeler, og for tjenester som tilbyr sikker oppbevaring av kryptoeiendeler. Dette har ført til fremveksten av nye tjenestetilbydere, som vekslingstjenester og oppbevaringstjenester. Vekslingstjenester for kryptoeiendeler vil typisk tilrettelegge for kjøp, salg og veksling av kryptoeiendeler mot andre kryptoeiendeler eller mot offisiell valuta. Oppbevaringstjenester tilbyr digitale «lommebøker», som kan brukes til å lagre kryptoeiendeler ved bruk av offentlige og private nøkler. Slike tjenester er underlagt hvitvaskingsregelverket, men er ellers lite regulert. Det er imidlertid lagt frem forslag om mer omfattende reguleringer av tjenestetilbydere av kryptoeiendeler. Av særlig betydning er MiCA («Markets in Crypto-Assets Regulation»). Det er en EU-forordning som regulerer tilbydere av kryptotjenester og utstedere av kryptoeiendeler. MiCA inneholder felleseuropeiske regler om utstedelse, offentlig tilbud og optak til handel av kryptoeiendeler, ytelse av tjenester knyttet til kryptoeiendeler og om markedsmisbruk i kryptoeiendelsmarkedet.

Det siste tiåret har det vært en betydelig utvikling innen internasjonal utveksling av skatteinformasjon. I 2014 vedtok OECD en standard for automatisk utveksling av finansielle kontoopplysninger på skatteområdet, kjent som «Common Reporting Standard» (CRS). Norge har gjennomført CRS og har siden 2017 utvekslet kontoopplysninger automatisk med andre land.

Veksten i markedet for kryptoeiendeler utfordrer de siste års fremgang innen internasjonal informasjonsutveksling. Markedet karakteriseres ved et skifte fra tradisjonelle finansielle mellomledd, til en ny gruppe tjenestetilbydere. Disse tjenestetilbyderne er i liten grad omfattet av eksisterende standard for opplysningsplikt om finansielle forhold. Kryptoeiendeler kan oppbevares i personlige digitale lommebøker og enkelt overføres over landegrensene, noe som øker risikoen for at kryptoeiendeler ikke blir skattlagt riktig. Skattemyndighetene har også begrenset innsyn, både nasjonalt og internasjonalt, i økonomiske aktiviteter på dette området. Samlet sett gjør dette det utfordrende for skattemyndighetene å fastslå om skatteforpliktelser er korrekt rapportert og fastsatt.

For å møte de nye skattemessige utfordringene kryptoeiendeler skaper, har OECD utarbeidet Crypto-Asset Reporting Framework (CARF). Standarden ble publisert 10. oktober 2022 og legger til rette for innhenting og automatisk utveksling av informasjon om transaksjoner som involverer kryptoeiendeler. Norge har sammen med 48 land tiltrådt en multilateral kompetent-myndighetsavtale for utveksling av opplysninger etter CARF og revidert CRS. Avtalen, som Norge tiltrådte 27. november 2024, er hjemlet i artikkel 6 i OECDs og Europarådets multilaterale konvensjon om gjensidig administrativ bistand i skattesaker. Innad EU blir standarden gjennomført gjennom endring av bistandsdirektivet (DAC8).

2.4 Hovedtrekk i modellreglene

CARF består av fire sentrale elementer: (i) hvilke kryptoeiendeler som skal omfattes, (ii) hvilke tjenestetilbydere som blir pålagt opplysningsplikt, (iii) hvilke transaksjoner det skal gis opplysninger om og hvilken informasjon som skal gis, og (iv) brukergjennomgangen som skal identifisere brukere av kryptoeiendeler og deres skattemessige bosted.

CARF definerer en kryptoeiendel som en digital representasjon av en verdi eller rettighet som valideres og sikres ved bruk av kryptografisk sikret distribuert registerteknologi eller lignende teknologi. Med digital representasjon av en verdi eller rettighet, menes at eierskapet til et formuesgode eller en rettighet følger av eierskapet til kryptoeiendelen, og at eierskapet til kryptoeiendelen kan overføres til andre digitalt. Det er ikke avgjørende om det underliggende objektet er et fysisk objekt, en rettighet e.l.

Enkelte kryptoeiendeler er unntatt fra opplysningsplikten i CARF. Digitale sentralbankpenger og spesifiserte elektroniske pengeprodukter er ikke omfattet. Videre unntas også kryptoeiendeler som tjenestetilbyder har fastslått ikke kan brukes for betalings- eller investeringsformål. Dette er et praktisk viktig unntak, som blant annet utelukker en rekke kryptoeiendeler som for eksempel blir brukt i dataspill og flere såkalte «utility tokens». Vurderingen gjøres konkret og med utgangspunkt i «Financial Action Task Force» (FATF) sine retningslinjer for virtuelle verdier.

Opplysningsplikten påhviler tilbydere av vekslingstjenester for kryptoeiendeler. Dette er tjenestetilbydere som opptrer som mellomledd ved veksling mellom forskjellige typer kryptoeien-

deler, eller mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta. Siden omsetning og overføring av kryptoeiendeler hovedsakelig skjer gjennom vekslings-tjenester, har disse en sentral rolle i omsetningen av kryptoeiendeler. Vekslings-tjenestene vil ofte ha god oversikt over kryptoeiendelers markedsverdi, og kan kreve at brukeren gir nødvendige opplysninger.

Tjenestetilbyder skal rapportere til det landet hvor den (i) er skattemessig hjemmehørende, (ii) stiftet eller på annen måte etablert, (iii) er ledet eller forvaltet fra eller (iv) har forretningssted, herunder filialer. Listen er hierarkisk sortert. For å forhindre dobbeltrapportering, er det tilstrekkelig å rapportere til ett land. Tjenestetilbyderen skal fortrinnsvis gi opplysninger til landet hvor den er skattemessig hjemmehørende. Dersom tilbyderen er hjemmehørende i et land som ikke deltar i informasjonsutvekslingssamarbeidet, skal den gi opplysninger til landet der den er stiftet eller på annen måte etablert osv. Har tjenestetilbyderen en filial i et land som deltar i informasjonsutvekslingssamarbeidet, har filialen likevel alltid opplysningsplikt til landet den befinner seg i, men da bare for transaksjoner som gjennomføres via filialen.

Det er tre typer transaksjoner det skal rapporteres om:

- Vekslinger mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta
- Vekslinger mellom forskjellige typer kryptoeiendeler
- Overføringer av kryptoeiendeler (inkludert som vederlag for kjøp av varer eller tjenester)

For hver type kryptoeiendel, skal det for hver bruker rapporteres samlet for alle utgående transaksjoner og samlet for alle inngående transaksjoner. Videre skiller det mellom transaksjoner mellom forskjellige kryptoeiendeler og transaksjoner mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta. For overføringer skal opplysningspliktige tjenestetilbydere, så langt det er mulig, kategorisere overføringer etter type.

For veksling mellom forskjellige kryptoeiendeler, skal kryptoeiendelens markedsverdi rapporteres i offisiell valuta på kjøps- og salgstidspunktet. Siden opplysningene skal gis for hver type kryptoeiendel, innebærer veksling mellom forskjellige typer kryptoeiendeler at det oppstår to opplysningspliktige transaksjoner. Der kryptoeiendel A veksles mot kryptoeiendel B, skal tjenestetilbyder for kryptoeiendel A rapportere sam-

let antall enheter av kryptoeiendel B som kjøpes, og markedsverdien av disse kryptoeiendelene fratrukket transaksjonskostnader. Motsatt skal tjenestetilbyder for kryptoeiendel B rapportere samlet antall enheter av kryptoeiendel A som selges, og markedsverdien av disse fratrukket transaksjonskostnader.

Overføringer av kryptoeiendeler kan også være relevant for skattemyndighetene og er derfor omfattet av opplysningsplikten. Med overføringer menes at kryptoeiendeler flyttes fra en lommebokadresse til en annen, uten at eiendelen samtidig blir vekslet i et annet formuesgode. Kategorien omfatter rene overføringer, for eksempel «airdrops», utlån, og avkastning fra «mining» eller «staking». Kategorien omfatter også overføringer hvor det kan være en motytelse, men hvor motytelsen ikke er kjent for tjenestetilbyderen. Det skal opplyses om antall enheter som er overført, antall transaksjoner og samlet markedsverdi av overføringene fordelt på type overføring. Videre skal det opplyses om overføringer til eksterne lommebokadresser, det vil si lommebokadresser tjenestetilbyder ikke kan fastslå at tilhører en finansinstitusjon eller annen opplysningspliktig tjenestetilbyder. Det skal ikke opplyses om hvilken lommebokadresse overføringer gjøres til, men denne informasjonen skal være tilgjengelig for skattemyndighetene ved kontroll.

CARF omfatter også tilfeller hvor en opplysningspliktig tjenestetilbyder gjennomfører vekslinger for virksomheter som aksepterer kryptoeiendeler som betaling for varer eller tjenester. Dette gjelder kun for transaksjoner over en verdi av USD 50 000. I slike tilfeller skal den opplysningspliktige tjenestetilbyderen behandle både virksomheten og kundene av virksomheten som brukere av tjenesten, og skal for disse rapportere på samme måte som for andre brukere.

CARF oppstiller bestemte krav til brukergjennomgang. Kravene er utformet på samme måte som for CRS. Tjenestetilbydere skal identifisere brukere av tjenesten og fastslå hvor brukeren er skattemessig bosatt. For brukere som er juridiske personer, skal også reelle rettighetshavere identifiseres. I praksis skjer dette ved at alle brukere leverer en egenerklæring som opplyser om navn, skattemessig bosted, personnummer mv. Tjenestetilbyder skal ha prosedyrer for å vurdere troverdigheten av egenerklæringen, og gjennomføre nødvendige tiltak der det er grunn til å reise tvil om opplysningene som gis.

2.5 Høringen

Departementet sendte 15. november 2024 på høring et forslag om opplysningsplikt for kryptoeiendeler. I høringsnotatet foreslo departementet at CARF gjennomføres i norsk rett. Høringsfristen var 15. februar 2025.

Departementet foreslo å gå lenger enn CARF på enkelte punkter. Det ble foreslått at opplysningspliktige skal gi opplysninger om alle sine brukere, uavhengig av hvor de er hjemmehørende. Dette innebærer blant annet at det skal gis opplysninger om brukere som er skattemessig hjemmehørende i Norge. Departementet foreslo videre at det skal gis opplysninger om hvilke verdier brukere har innestående hos tjenestetilbyderen. Som følge av dette ble det samtidig foreslått at rene oppbevaringstjenester som er skattemessig hjemmehørende i Norge, skal ha opplysningsplikt.

I høringen ble det også foreslått enkelte endringer i skatteforvaltningsloven § 7-3. Det ble foreslått en justering i forskriftshjemmelen for å regulere konsekvenser ved manglende aktsomhetsprosedyre. I tillegg ble det foreslått tilpasninger i tråd med revidert CRS.

Høringen ble sendt til 60 instanser, og departementet mottok 13 høringssvar.

Følgende høringsinstanser hadde merknader til forslaget:

Bitcoinpolitisk Institutt Norge
Datatilsynet
Deloitte
Finans Norge
LO
NHO
Regnskap Norge
Skatteetaten
Taxbit

Domstoladministrasjonen, Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Statistisk sentralbyrå (SSB) hadde ingen merknader.

Deloitte, LO, NHO, Regnskap Norge og Skatteetaten uttaler at de generelt er positive til forslaget om å innføre opplysningsplikt om kryptoeiendeler.

Datatilsynet viser til personvern vurderingene i høringsnotatet og forutsetter at disse vurderingene blir hensyntatt i det videre lovarbeidet.

Finans Norge uttaler at de er positive til endringene i skatteforvaltningsloven § 7-3.

Bitcoinpolitisk Institutt Norge, Taxbit og flere av de andre høringsinstansene har konkrete

merknader til forslagene. Disse merknadene behandles løpende i tilknytning til de enkelte forslagene nedenfor.

2.6 Vurderinger og forslag

2.6.1 Innledning

Departementet opprettholder forslaget fra høringen om å gjennomføre CARF i norsk rett.

Det er utfordrende for skattemyndigheter å få oversikt over inntekter og transaksjoner knyttet til kryptoeiendeler, som eieren ikke opplyser om selv. Samarbeid mellom skattemyndigheter i ulike land er derfor et viktig virkemiddel for å styrke skattemyndighetenes arbeid med skattefastsettingen, herunder kontrollmuligheter. Som beskrevet under punkt 2.3, faller både kryptoeiendeler og tilbydere av tjenester knyttet til kryptoeiendeler, utenfor eksisterende standard for innhenting og utveksling av finansiell informasjon (CRS). Mangelen på tredjepartsrapportering av kryptoeiendeler kan lede til uønskede tilpasninger ved at investeringer i tradisjonelle finansaktiva dreies mot investeringer i kryptoeiendeler.

Et av formålene med CARF er å forhindre uthuling og omgåelse av CRS. Man kan anta at de fleste land som har innført CRS, også vil innføre CARF på sikt. Norge har hatt stort utbytte av informasjonsutveksling etter CRS. Det er derfor viktig at Norge bidrar til å styrke det internasjonale samarbeidet ved å gjennomføre CARF. Utveksling av informasjon med andre land, vil gi norske skattemyndigheter tilgang til opplysninger om norske brukere av utenlandske vekslings-tjenester. Tilgang til denne informasjonen vil styrke skattemyndighetenes arbeid med fastsetting og kontroll på dette området.

En følge av at CARF innføres i en rekke andre land, er at norske tjenestetilbydere med forretningssted i utlandet kan få opplysningsplikt til andre lands skattemyndigheter. Ved å gjennomføre CARF i Norge, vil norske tjenestetilbydere som ellers måtte rapportert til andre land, kunne nøye seg med å rapportere opplysningene til norske skattemyndigheter.

Departementet mener det på enkelte punkter er behov for å gå lenger enn det som følger av CARF. I tillegg til å gjennomføre standarden, foreslår departementet at tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester knyttet til kryptoeiendeler, også skal gi opplysninger om norske skattepliktige etter tilsvarende regler. Departementet foreslår videre at det skal gis opplysninger om innestå-

ende verdier. Dette blir beskrevet nærmere i punktene under.

Reglene i CARF er tekniske og detaljerte. De skal også kunne tilpasses et marked i hurtig utvikling, hvor det kan være behov for raske justeringer i regelverket. I høringen foreslo derfor departementet en overordnet bestemmelse i skatteforvaltningsloven, og at detaljene reguleres i skatteforvaltningsforskriften.

Forskriftshjemlene bør være vide nok til å ta høyde for ny teknologi, nye markeder og marked-saktører, og økt behov for opplysninger. Departementet foreslår derfor at forskriftshjemlene ikke avgrenses til det som følger direkte av CARF, slik standarden nå er utformet, men at hjemlene er robuste med tanke eventuelle senere endringer. Ved tolkning av lov- og forskriftsbestemmelsene skal det ses hen til CARF, og OECDs tolkning av denne. Skattedirektoratet har hatt forslag til forskriftsendringer på høring, med forbehold om at Stortinget vedtar departementets forslag.

2.6.2 Reglenes virkeområde

Departementet foreslo i høringen at det kan gis forskrift om hva som regnes som kryptoeiendel, og nærmere avgrensninger av hvilke tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester som er opplysningspliktige.

Deloitte mener definisjonen av kryptoeiendel bør fremgå av lovteksten. De foreslår også at det i større grad eksemplifiseres hvem som er omfattet av opplysningsplikten. Videre er de kritiske til at FATFs retningslinjer kan anvendes ved tolkningen av regelverket, uten at dette følger av forskrift.

Taxbit anbefaler at den norske definisjonen av opplysningspliktig vekslingsjeneste samsvarer så mye som mulig med andre lands definisjoner. De mener videre at det for mange aktører er vanskelig å fastslå om de er innenfor regelverkets virkeområde. De peker særskilt på at det er utfordrende å vurdere om desentraliserte aktører er omfattet av standarden. *Taxbit* anbefaler at FATFs COSI-metode («control or sufficient influence») benyttes for å fastslå om en tjenestetilbyder er innenfor regelverkets virkeområde.

Departementet viser til at det er viktig at den norske gjennomføringen av CARF bruker samme definisjoner som standarden. Både de opplysningspliktige og skattemyndighetene kan da forutsette at det ikke er avvik mellom definisjonene i CARF og den norske gjennomføringen.

Departementet mener det er mest hensiktsmessig å plassere definisjonene i forskrift. Departementet fastholder derfor forslaget om å gi en overordnet bestemmelse i loven, og at detaljene reguleres i forskrift.

I sin høring av forskriften har Skattedirektoratet utdypet hvilke kryptoeiendeler som omfattes av opplysningsplikten. Direktoratet gir også en mer detaljert gjennomgang av hvem som anses opplysningspliktige etter standarden.

CARF omfatter ikke kryptoeiendeler som vekslingsstjenesten har fastslått at ikke kan brukes for betalings- eller investeringsformål. Dette er et praktisk viktig unntak. Det følger av kommentarene til CARF at det skal ses hen til FATFs retningslinjer i vurderingen av om en kryptoeiendel kan brukes for betalings- eller investeringsformål. *Deloitte* mener det bør fremgå av forskrift at FATFs retningslinjer kan anvendes ved tolkningen av regelverket.

Departementet viser til at kommentarene til CARF åpner for at FATFs retningslinjer kan anvendes i enkelte vurderinger, men at retningslinjene ikke kan anvendes utover dette.

Det følger av CARF at tjenestetilbydere plikter å opplyse om transaksjoner til lommebokadresser tjenestetilbyderen ikke positivt kan fastslå har tilknytning til en annen tjenestetilbyder eller finansinstitusjon.

Bitcoinpolitisk Institutt Norge mener innhentning av lommebokadresser reiser alvorlige personvernbeymringer og at konsekvensene for bitcoin-brukere ikke er tilstrekkelig utredet.

Departementet understreker at tjenestetilbyderne ikke har automatisk opplysningsplikt om lommebokadresser. Skattemyndighetene vil bare kunne kreve lommebokadresser utlevert ved kontroll etter gjeldende regler i skatteforvaltningsloven kapittel 10.

Taxbit uttaler at det er uklart i hvilken grad desentraliserte tjenester (ofte omtalt som «DeFi») er opplysningspliktige etter CARF.

Departementet ser at det kan være utfordrende å fastslå om desentraliserte tjenester er omfattet, men antar at dette uansett vil være av begrenset betydning i Norge. I hvilken utstrekning desentraliserte tjenester vil være opplysningspliktige, vil bero på en tolkning av CARF. Etter departementets oppfatning er det foreløpig ikke grunn til å gi nærmere retningslinjer om dette.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-12 første ledd.

2.6.3 Opplysningsplikt om alle brukere

Departementet foreslo i høringen at de opplysningspliktige skal gi opplysninger om alle sine brukere, uavhengig av hvor de er skattemessig bosatt.

Ingen av høringsinstansene hadde generelle merknader til dette. Enkelte hadde merknader knyttet til utenlandske tjenestetilbydere, se punkt 2.6.5.

CARF er utarbeidet med sikte på informasjonsutveksling mellom land. Opplysninger om det enkelte lands egne borgere er ikke omfattet. Tjenestetilbydernes opplysningsplikt etter CARF er derfor begrenset til opplysninger om brukere som er skattemessig bosatt i land Norge utveksler opplysninger med.

Det er liten grad av egenrapportering av kryptoeiere i Norge. Skattemyndighetene har derfor samme behov for opplysninger om norske brukere av norske tjenester, som for norske brukere av utenlandske tjenester. Departementet foreslår derfor at opplysningsplikten også skal omfatte norske brukere.

Ett av formålene med CARF er å forhindre uthuling av CRS. Slik CRS er gjennomført i norsk rett, skal den opplysningspliktige gi skattemyndighetene opplysninger om alle kunder, uavhengig av hvor de er skattemessig bosatt. Departementets vurdering er at det er samme behov for opplysninger om alle brukere av vekslings-tjenester, uavhengig av hvor de oppgir å være skattemessig bosatt. En slik løsning vil styrke skattemyndighetenes kontrollmuligheter.

Opplysningspliktige tjenestetilbydere må uansett lagre opplysninger om transaksjoner, uavhengig av hvor brukeren er bosatt, se punkt 2.6.6. Slik departementet ser det er disse opplysningene ikke av sensitiv karakter. Departementet antar at norske tjenestetilbydere kun har et fåtall brukere som ikke er skattemessig bosatt i Norge eller i land som Norge utveksler opplysninger med. Utvidelsen vil derfor i liten grad gi merarbeid for de opplysningspliktige. Tvert imot er det grunn til å anta at rapporteringen vil forenkles, ettersom den opplysningspliktige ikke må undersøke hvem det skal gis opplysninger om og skille disse ut.

Departementet legger opp til at det i forskrift kan reguleres nærmere hvem det skal gis opplysninger om. Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-12 annet ledd.

2.6.4 Opplysningsplikt om innestående verdier

Departementet foreslo i høringen at det skal gis opplysninger om innestående verdier. Som følge av dette ble det foreslått at også rene oppbevaringstjenester skal ha opplysningsplikt til skattemyndighetene.

Departementet fastholder forslaget fra høringen. CARF pålegger ikke opplysningsplikt om verdien av kryptoeierdelene brukeren har innestående hos tjenestetilbyderne. Kryptoeiere kan ha betydelig verdi, slik at skattepliktige på enkelt vis kan oppbevare store verdier hos tjenestetilbyderne. Med mindre den skattepliktige selv har gitt opplysninger, vil ikke skattemyndighetene ha kjennskap til kryptoeiere som er ervervet før tjenestetilbyder får opplysningsplikt om overføringer. De aggregerte opplysningene om transaksjoner som gis etter CARF, gir heller ikke tilstrekkelig grunnlag til at skattemyndighetene kan fastslå innestående beholdning på en gitt dato. For at skattemyndighetene skal kunne kontrollere fastsettingen av den skattepliktiges grunnlag for formuesskatt, er det behov for tredjepartsopplysninger om innestående verdier.

Rene oppbevaringstjenester er ikke omfattet av CARF. Når opplysningsplikten foreslås utvidet til å omfatte innestående verdier, taler det for at oppbevaringstjenester også bør omfattes av opplysningsplikten. Opplysningsplikten om innestående verdier vil derfor ikke være avhengig av om tjenestetilbyder opptrer som vekslings-tjeneste eller oppbevaringstjeneste. Det innebærer at rene oppbevaringstjenester underlegges samme opplysningsplikt og samme regler om brukergjennomgang som opplysningspliktige vekslings-tjenester.

Opplysningsplikten om innestående verdier omfatter både verdier i kryptoeiere, og i offisiell valuta. Innestående verdier skal verdsettes til markedsverdien per 1. januar i fastsettingsåret. Det legges opp til at detaljer om opplysningsplikten og definisjonen av opplysningspliktig oppbevaringstjeneste vil bli regulert i forskrift.

Deloitte, NHO og Taxbit påpeker at det kan være vanskelig å finne markedsverdien for enkelte kryptoeiere, og særlig for NFT-er («Non-Fungible Tokens»). Høringsinstansene mener regelverket bør reflektere dette.

Departementet viser til at markedsverdien av en kryptoeierdel som utgangspunkt skal settes til verdien eiendelen omsettes til på markedet. For kryptoeiere som sjeldent eller aldri omsettes, noe som er typisk for NFT-er, kan det

være utfordrende å finne riktig markedsverdi. Markedsverdien for en kryptoeiendel må vurderes konkret. Departementet foreslår imidlertid at nærmere regler for verdsettelse fastsettes i forskrift og viser til Skattedirektoratets høring.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-12 første og annet ledd.

2.6.5 Rapporteringsregler for utenlandske tjenestetilbydere

Departementet foreslo i høringen at vekslings-tjenester som ikke er hjemmehørende i Norge, men som har opplysningsplikt hit etter CARF, skal gi samme opplysninger som vekslings-tjenester hjemmehørende i Norge. Det ble derimot ikke foreslått opplysningsplikt for rene oppbevarings-tjenester som ikke er hjemmehørende i Norge.

Deloitte reiser spørsmål om hvilke tilknytningskriterier som gjelder for utenlandske vekslings-tjenester. De er også kritiske til at opplysningsplikten for utenlandske vekslings-tjenester går lenger enn det som følger av CARF, og mener dette er en unødvendig administrativ byrde. De reiser også enkelte spørsmål om opplysningsplikt for filialer.

Taxbit ber om avklaring av når en virksomhet som tilbyr oppbevaringstjeneste, vil være opplysningspliktig til norske myndigheter.

Departementet fastholder forslaget i høringen om at utenlandske vekslings-tjenester som har opplysningsplikt til norske skattemyndigheter, skal gi samme opplysninger som norske vekslings-tjenester. Det innebærer at de også skal gi opplysninger om alle sine brukere og deres innestående verdier.

Departementet viser til at opplysningsplikten for vekslings-tjenester følger tilknytningshierarkiet i CARF, se punkt 2.4. Det legges opp til at listen over tilknytningsformer som kan gi grunnlag for opplysningsplikt vil fremgå av forskrift, som gis med hjemmel i forslag til skatteforvaltningsloven § 7-12 første ledd. Departementet viser til Skattedirektoratets høring av forskriften.

Departementet antar at det i all hovedsak bare vil være vekslings-tjenester som er skattemessig hjemmehørende i Norge, som vil ha opplysningsplikt til Norge. Det kan likevel tenkes at enkelte vekslings-tjenester i overgangsperioder eller på grunn av særskilte omstendigheter, vil kunne ha opplysningsplikt til Norge uten å være skattemessig hjemmehørende her. For eksempel dersom vekslings-tjenesten har forretningssted i Norge, men er registrert eller hjemmehørende i et land

som ennå ikke har tiltrådt informasjonsutvekslingsavtalen.

I høringen ble det antatt at en vekslings-tjeneste som har sterk nok tilknytning til Norge til at den får opplysningsplikt i tråd med tilknytningskriteriene i CARF, også vil kunne ha et ikke ubetydelig antall brukere som er skattemessig bosatt i Norge. Etter departementets oppfatning tilsier kontrollhensyn at opplysningsplikten bør være den samme for alle vekslings-tjenester som er rapporteringspliktige til Norge.

For vekslings-tjenester hjemmehørende i andre land, kan det være mer krevende å forholde seg til en opplysningsplikt som går lenger enn CARF. Alle vekslings-tjenester som omfattes av CARF, må tilrettelegge sine systemer for innrapportering, uavhengig av hvilket land det skal rapporteres til. Det må derfor antas at en utvidet opplysningsplikt vil ha begrenset administrativ betydning for den opplysningspliktige.

Departementets forslag om utvidet opplysningsplikt gjelder også for tjenestetilbydere med filial i Norge. Slike tjenestetilbydere vil etter CARF uansett ha opplysningsplikt til norske skattemyndigheter om transaksjoner som gjennomføres via filialen – uavhengig av hvor tjenestetilbyderen skal rapportere etter tilknytningshierarkiet. Departementet foreslår at det da skal gis opplysninger om alle transaksjoner som gjennomføres via filialen, uavhengig av hvor brukerne er bosatt.

Taxbit reiser spørsmål om utenlandske oppbevaringstjenester også vil få opplysningsplikt til Norge.

Departementet viser til at rene oppbevaringstjenester ikke er omfattet av CARF. Det er da ikke naturlig at opplysningsplikten følger samme tilknytningskriterier som i CARF. Departementet foreslår derfor at opplysningsplikten kun skal gjelde for rene oppbevaringstjenester som er skattepliktige til Norge.

Rekkevidden av opplysningsplikten for utenlandske tjenestetilbydere reguleres i forskrift. Det samme gjøres den nærmere avgrensningen av hvilke oppbevaringstjenester som er opplysningspliktige. Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-12 første ledd.

2.6.6 Brukergjennomgang

Etter CARF skal vekslings-tjenestene gjennomføre en brukergjennomgang, som innebærer at den opplysningspliktige skal identifisere brukere av tjenesten og eventuelle reelle rettighetshavere. I høringsnotatet foreslo departementet å lovfeste

denne plikten, og at det kan gis forskrifter om fremgangsmåten ved slik identifisering, herunder om hvilke opplysninger vekslings tjenesten skal innhente.

Finans Norge viser til at plikten til å identifisere brukere av tjenesten har store likhetstrekk med fremgangsmåten for kundetiltak i hvitvaskingsloven. De foreslår derfor at lovteksten også reflekterer dette ved at begrepet «kundetiltak» tas inn i loven.

Taxbit reiser spørsmål om hvor langt den opplysningspliktige må gå for å kontrollere opplysningene brukeren gir.

Departementet fastholder forslaget i høringsnotatet om at opplysningspliktige skal identifisere brukere av tjenesten, og at dette også skal omfatte identifisering av reelle rettighetshavere. Siden formålet er å fastslå hvilket land brukeren er skattemessig bosatt i, må tjenestetilbyderen identifisere alle sine brukere, uavhengig av om de er bosatt i Norge, et annet land som deltar i informasjonsutvekslingssamarbeidet eller et tredjeland.

Finans Norge påpeker at plikten til å identifisere brukere av tjenesten har store likhetstrekk med fremgangsmåten for kundetiltak i hvitvaskingsloven. Departementet viser til at opplysningspliktige etter CARF i brukergjennomgangen kan benytte opplysninger innhentet i tråd med hvitvaskingsregelverket. Departementet antar at en brukergjennomgang i tråd med hvitvaskingsregelverket, normalt vil være et godt utgangspunkt for plikten etter CARF.

Tjenestetilbyderne plikter å innhente egenerklæring fra brukerne av tjenesten. Det skal også gjøres en vurdering av egenerklæringens troverdighet. Departementet legger opp til at dette reguleres nærmere i forskrift. Dersom brukeren ikke har levert gyldig egenerklæring, skal ikke tjenestetilbyderen gjennomføre transaksjoner eller overføringer til eller fra brukerens konto. Departementet foreslår at det gis særskilt hjemmel for å gi forskrift om konsekvensene av at fremgangsmåten for identifisering ikke blir fulgt.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-12 tredje ledd.

2.6.7 Effektiv gjennomføring og håndheving

Det følger av CARF at landene skal ha regler som sikrer gjennomføring av opplysningsplikten og brukergjennomgangen. Det ble også foreslått en omgåelsesbestemmelse.

I høringen viste departementet til at sanksjonsbestemmelsene i skatteforvaltningsloven vil

få anvendelse for tjenestetilbydere som ikke oppfyller sin opplysningsplikt til skattemyndighetene etter reglene som foreslås her. Departementet foreslo også flere tiltak som skal sikre gjennomføring av opplysningsplikten og brukergjennomgangen.

Departementet viser til at skatteforvaltningsloven § 14-1 om tvangsmulkt, § 14-7 om overtredelsesgebyr og § 14-13 om straff for tredjeparts opplysningssvikt, gjelder for tjenestetilbydere som er opplysningspliktige etter skatteforvaltningsloven kapittel 7. Sanksjonsbestemmelsene kan dermed anvendes på tjenestetilbydere som ikke oppfyller sin opplysningsplikt til skattemyndighetene etter den nye bestemmelsen. Departementet foreslår samtidig å presisere at det også kan ilegges tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr for den som ikke oppfyller pliktene til å identifisere brukere etter § 7-12 tredje ledd. Departementet legger imidlertid til grunn at Skatteetaten i en oppstartsperiode vil være tilbakeholden med å ilegge sanksjoner.

Departementet foreslår at det tas inn i skatteforvaltningsloven § 11-1 at skattemyndighetene kan pålegge opplysningspliktige å oppbevare dokumentasjonen i tråd med regler gitt i eller i medhold av skatteforvaltningsloven § 7-12 tredje ledd. Dette gjelder også opplysninger benyttet i forbindelse med identifisering og overføring.

Av kommentarene til CARF fremgår det at det bør etableres en omgåelsesregel. Departementet foreslo at det inntas en tilsvarende omgåelsesbestemmelse som for CRS, jf. skatteforvaltningsloven § 7-3 fjerde ledd. Eksempel på omgåelse omfattet av bestemmelsen, er å dele opp kjøp av varer eller tjenester, slik at ingen enkelttransaksjon overstiger terskelbeløpet på USD 50 000. Bestemmelsen pålegger tjenestetilbydere en plikt til å undersøke brukere som det er grunn til å tro innretter seg for å unngå at opplysninger blir utvekslet med fremmed stat.

Tredjeparter som har opplysningsplikt etter skatteforvaltningsloven kapittel 7, plikter å innrette sin bokføring slik at opplysningene kan gis og kontrolleres, jf. § 7-1. Departementet foreslår at det i forskrift kan bestemmes at opplysningspliktige skal oppbevare opplysninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering og overføring, tilsvarende det som gjelder for CRS, jf. skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd siste punktum. Departementets forslag omfatter også lagring av opplysninger om lommebokadresser.

LO og Regnskap Norge påpeker at tredjepartsopplysningene som sendes til Skatteetaten, må forhåndsutfylles i skattemeldingen.

Departementet ser at det vil være nyttig for skattepliktige om disse opplysningene blir forhåndsutfylt, men dette må vurderes nærmere av skattemyndighetene. Fullstendig forhåndsutfylling av skattemeldingen forutsetter at det gis flere opplysninger enn det som følger av CARF. Enkelte opplysninger vil likevel kunne forhåndsutfylles. Skatteetaten vil også kunne gi bedre veiledning til den skattepliktige på bakgrunn av de opplysningene de vil motta etter forslaget. Skatteetaten vil løpende vurdere hvordan opplysningene kan brukes ved fastsettingen.

Departementet viser til forslag til skatteforvaltningsloven § 7-12 nytt fjerde ledd, § 11-1 første ledd annet punktum, § 14-1 første ledd tredje punktum og § 14-7 første ledd bokstav a.

2.7 Endringer i skatteforvaltningsloven § 7-3

2.7.1 Nye digitale pengeprodukter i CRS

Bakgrunn

Parallelt med utviklingen av CARF, ble det gjort enkelte endringer i CRS, heretter omtalt som revidert CRS. Standarden ble blant annet utvidet til å omfatte nye digitale pengeprodukter og finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler. Det ble også gjort justeringer for å forenkle rapporteringen og for å unngå dobbelrapportering av opplysninger som omfattes av CARF. Departementet viser til Skattedirektoratets høring for gjennomgang av nødvendige endringer i forskrift.

Endringer i CRS

I revidert CRS utvides finansinstitusjonenes opplysningsplikt til å omfatte spesifiserte elektroniske pengeprodukter og digitale sentralbankpenger. Opplysningsplikten gjelder uavhengig av om de spesifiserte elektroniske pengeproduktene eller digitale sentralbankpengene også er kryptoeiendeler. I tillegg omfattes finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler. For å unngå dobbelrapportering åpnes det for unntak fra opplysningsplikten etter CRS for opplysninger som er gitt etter CARF.

Begrepet spesifiserte elektroniske pengeprodukter blir brukt både i CARF og i revidert CRS. Med spesifiserte elektroniske pengeprodukter menes en digital representasjon av en bestemt

offisiell valuta som kan brukes som betalingsmiddel, og som kan innløses til pålydende verdi i den offisielle valutaen. Spesifiserte elektroniske pengeprodukter er i hovedsak det samme som elektroniske penger, eller e-penger, som definert i finansforetaksloven § 2-4 annet ledd. Digitale sentralbankpenger er digital offisiell valuta utstedt av en sentralbank.

Gjeldende rett

Det følger av skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd at opplysningspliktige skal gi opplysninger om «finansielle forhold». Hva som anses som «finansielle forhold» utdypes i annet ledd, men listen er ikke uttømmende. E-penger er ikke opplistet i § 7-3 annet ledd, men omfattes av bestemmelsen, jf. Prop. 1 LS (2015–2016) *Skatter, avgifter og toll 2016* s. 187–188. Digitale sentralbankpenger og finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler må videre anses å være «finansielle forhold» etter første ledd. Departementet legger derfor til grunn at § 7-3 allerede omfatter de nye begrepene i revidert CRS.

Vurderinger og forslag

Departementet foreslo i høringen at spesifiserte elektroniske pengeprodukter og digitale sentralbankpenger føyes til listen i skatteforvaltningsloven § 7-3 annet ledd.

Ingen av høringsinstansene hadde merknader til forslaget.

Spesifiserte elektroniske pengeprodukter er som nevnt allerede omfattet av skatteforvaltningsloven § 7-3. Nå som spesifiserte elektroniske pengeprodukter uttrykkelig inkluderes i CRS, anser departementet det hensiktsmessig å tydeliggjøre at slike pengeprodukter er omfattet av skatteforvaltningsloven § 7-3. Departementet fastholder derfor forslaget i høringen og foreslår at spesifiserte elektroniske pengeprodukter inkluderes i listen i § 7-3 annet ledd. Av samme grunn foreslår departementet at digitale sentralbankpenger legges til i listen.

Finansielle institusjoner har etter revidert CRS opplysningsplikt om finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler. Slike finansielle instrumenter er etter ordlyden allerede omfattet av bokstav d om finansielle instrumenter. Etter departementets syn vil en egen bokstav for derivater knyttet til kryptoeiendeler både være overflødig og egnet til å reise tvil om innholdet i gjeldende bokstav d. Departementet mener derfor det ikke er hensiktsmessig med en slik lovendring.

Departementet viser til forslag til skatteforvaltningsloven § 7-3 annet ledd ny bokstav h og i.

2.7.2 Tiltak ved mangler i egenerklæringen

Departementet foreslo i høringen en endring i ordlyden i bestemmelsen om tiltak ved mangler i egenerklæringen. Forslaget klargjør at en kontoavtale både kan sperres og avsluttes hvis aktsomhetsprosedyren ikke blir fulgt.

Finans Norge er positive til at dette klargjøres i lovteksten. De foreslår samtidig at begrepet «kundetiltak» tas inn i bestemmelsen, slik at reglene samsvarer med det som følger av hvitvaskingsregelverket.

Departementet fastholder forslaget fra høringen. Opplysningspliktige finansinstitusjoner plikter å innhente egenerklæring fra enhver kontoahaver, jf. skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd. Innhenting av egenerklæring er en sentral del av identifiseringen av kunder og reelle rettighetshavere, og inngår i aktsomhetsprosedyren. Departementet kan gi forskrift om konsekvensene av at pliktig egenerklæring ikke er innhentet ved opprettelse av ny kontoavtale, herunder at kontoavtale ikke kan inngås. Bestemmelsene er ment å gjennomføre kravene til aktsomhetsprosedyre etter CRS.

Fremgangsmåten ved identifisering av kontoahavere og reelle rettighetshavere er regulert i skatteforvaltningsforskriften del § 7-3. Etter departementets syn bør det komme tydeligere frem at forskriftshjemmelen i skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd er vid nok til å dekke alle situasjoner hvor det er aktuelt å reagere mot mangler i aktsomhetsprosedyren. Departementet foreslår at ordlyden i forskriftshjemmelen justeres, slik at det er klart at den gjelder for alle situasjoner hvor fremgangsmåten i tredje ledd, med tilhørende forskrift, ikke blir fulgt.

Som mulig konsekvens av at aktsomhetsprosedyren ikke blir fulgt, nevner lovteksten som eksempel at kontoavtale ikke kan inngås. Forskriftshjemmelen er imidlertid ikke avgrenset til dette tilfellet. For å tydeliggjøre at også andre tiltak kan være aktuelle, foreslår departementet at det også uttrykkelig angis at kontoavtalen alternativt kan sperres eller avsluttes. Opplistingen er ikke uttømmende, og det kan fastsettes andre og mer vidtgående konsekvenser i forskrift.

Til *Finans Norges* forslag om å benytte begrepet «kundetiltak» i lovteksten, viser departementet til vurderingen i punkt 2.6.6.

Departementet viser til forslag til endringer i skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd fjerde punktum.

2.7.3 Oppretting i skatteforvaltningsloven § 7-3

Låneformidlingsforetak er opplysningspliktige etter skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd bokstav g. Bestemmelsen viser til finansforetaksloven § 2-18. Denne bestemmelsen ble opphevet ved lov 16. desember 2022 nr. 91 om låneformidling. Vilkår for tillatelse som låneformidlingsforetak følger nå av låneformidlingsloven § 2-2. Departementet foreslår at bokstav g endres slik at det vises til vilkårene i låneformidlingsloven § 2-2.

Departementet viser til forslag til endring av skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd bokstav g.

2.8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Konsekvenser for de opplysningspliktige

Det er i dag registrert 13 tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester hos Finanstilsynet. Norske tjenestetilbydere som er definert som opplysningspliktige etter CARF, er per i dag ikke pålagt noen opplysningsplikt for kryptoeiendeler til skattemyndighetene. Dette er i flere tilfeller små aktører som har begrenset erfaring med å gjennomføre og følge opp rapporteringskrav. Departementet antar det derfor kan være krevende for disse aktørene å etterleve pliktene som følger av CARF.

Opplysningsplikten innebærer at aktørene må innhente og vurdere egenerklæring fra alle sine brukere, samle og systematisere all relevant informasjon om transaksjoner og lage en rapporteringsløsning som er tilpasset Skatteetatens systemer. Tjenestetilbyderne er underlagt hvitvaskingsregelverket, og dermed pålagt en plikt til å gjennomføre kundetiltak. Departementet antar at de krav som stilles til innhenting og gjennomgang av egenerklæringer etter skatteforvaltningsloven, ikke medfører en særlig økt byrde. Aktørene må likevel være forberedt på å bruke mye ressurser på implementering og oppfølging av nye systemer for rapportering til skattemyndighetene de første årene.

Gode systemer for rapportering til Skatteetaten vil samtidig minske Skatteetatens kontrollbehov. Skatteetaten har gjennomført flere kontroller de siste årene, noe bransjen opplever som ressurskrevende. Kostnadene med å tilrettelegge for

økt rapportering kan til en viss grad veies opp av lavere kostnader med oppfølging av kontroll.

Endringene i CRS er av mindre omfang, men det kan likevel være nødvendig for opplysningspliktige å gjennomgå etablerte prosesser og gjøre enkelte tilpasninger. De fleste aktørene som omfattes av endringene i CRS, er rapporteringspliktige i dag og har god kunnskap om rammeverket som det nå skjer justeringer i. Departementet antar derfor at de økonomiske konsekvensene for denne gruppen vil være begrenset.

Konsekvenser for skattepliktige

Forslaget vil ha liten betydning for skattepliktige med det første. Kryptoeiendeler er i dag ikke forhåndsutfylt i skattemeldingen, og skattepliktige må derfor selv fylle ut disse opplysningene. Den foreslåtte tredjepartsrapporteringen vil ikke endre vesentlig på dette på kort sikt. Unntaket er for innstående verdier. Disse vil etter hvert kunne bli forhåndsutfylt på skattemeldingen. Fullstendig forhåndsutfylling forutsetter flere opplysninger enn det som foreslås nå. Der skattepliktige har kjøpt eller solgt kryptoeiendeler i løpet av inntektsåret, må gevinst/tap mv. fortsatt fylles ut i skattemeldingen slik som i dag.

Konsekvenser for Skatteetaten

Skatteetaten vil få økte kostnader med å utvikle tekniske løsninger for innhenting og utveksling av opplysninger fra CARF. Det vil også påløpe varige kostnader for drift av løsningen og oppfølging og veiledning av skattepliktige.

Skatteetaten anslår at utvikling av løsning for innhenting og utveksling av opplysninger vil koste om lag 17 mill. kroner. Varige kostnader til forvaltning og videreutvikling av løsningen er estimert til 4 mill. kroner fra 2027. I tillegg kommer varige kostnader knyttet til oppfølging av de opplysningspliktige aktørene fra 2026, estimert til 2 mill. kroner. Samlet er de varige kostnadene anslått til 6 mill. kroner fra og med 2028. Siden de opplysningspliktige som omfattes av forslaget, har begrenset erfaring med å rapportere til skattemyndighetene, vil det være noe usikkerhet knyttet til behov for oppfølging, internasjonal samhandling og behov for videreutvikling av CARF.

Per i dag er etterlevelsen på området lav, og det brukes betydelige ressurser på å innhente og systematisere informasjon fra ulike kilder. Dette gjør at det kan være vanskelig å gjøre gode risikobaserte kontrollutplukk og dermed bruke etatens kontrollressurser effektivt. Endringene forventes

å kunne bidra til økt etterlevelse, slik at Skatteetaten kan bruke etatens kontrollressurser mer effektivt.

Endringene i CRS forventes ikke å medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Skatteetaten ut over hva som følger av vanlig forvaltning av ordningen. Det vil være nødvendig for Skatteetaten å gjøre enkelte endringer i eksisterende rapporteringsløsninger og sikre at opplysningspliktige blir tilstrekkelig informert og veiledet om de foreslåtte endringene.

2.9 Personvernkonsekvenser

Behandling av personopplysninger og retten til privatliv

Behandling av personopplysninger må følge de grunnleggende prinsippene i personvernforordningen artikkel 5 om blant annet formålsbestemthet og dataminimering. Det er videre et grunnleggende krav at all behandling av personopplysninger må ha et behandlingsgrunnlag, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1. Det følger av artikkel 6 nr. 1 bokstav c at behandlingen er lovlig dersom «behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige». Etter bokstav e er behandlingen lovlig når den er «nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt». Det følger videre av artikkel 6 nr. 3 at grunnlaget for behandlingen nevnt i nr. 1 bokstav c og e skal fastsettes i unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som den behandlingsansvarlige er underlagt. Det må altså foreligge et såkalt supplerende rettslig grunnlag etter nasjonal rett.

Etter Grunnloven § 102 har enhver «rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon». Bestemmelsen kom inn i Grunnloven som ledd i grunnlovsreformen i 2014. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga uttrykk for at bestemmelsen blant annet omfatter «systematisk innhenting, oppbevaring og bruk av opplysninger om andres personlige forhold», jf. Innst. 186 S (2013–2014) s. 27. Grunnloven § 102 gir ikke anvisning på noen adgang til eller vilkår for å gjøre inngrep i rettigheten, men Høyesterett har lagt til grunn at det kan gjøres inngrep i retten dersom tiltaket har tilstrekkelig hjemmel, forfølger et legitimt formål og er forholdsmessig, se Rt. 2014 s. 1105 avsnitt 28 og Rt. 2015 s. 93 avsnitt 60.

EMK artikkel 8 nr. 1 gir enhver «rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse». Det følger av artikkel 8 nr. 2 at det bare kan gjøres inngrep i retten når «dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter».

Behandlingen av opplysningene må dermed ha tilstrekkelig hjemmel, forfølge et legitimt formål og være forholdsmessig. Hjemmelskravet innebærer at rettsgrunnlaget skal være tilgjengelig og forutberegnelig. Det må blant annet være formulert med tilstrekkelig presisjon, og det må sikre et vern mot misbruk og vilkårlighet. Grunnlaget må derfor gi tilstrekkelig klare rammer for myndighetenes skjønnsutøvelse. Hvorvidt rettsgrunnlaget tilfredsstiller disse kravene, beror på en konkret vurdering, hvor et av momentene er hvor inngripende den aktuelle behandlingen av personopplysninger er. Kravet om legitimt formål etter EMK artikkel 8 nr. 2 innebærer at inngrepet må være nødvendig av hensyn til «den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter». Kravet om at inngrepet må være «nødvendig i et demokratisk samfunn» er tolket slik at det må foreligge «a pressing social need», og at det må være forholdsmessighet mellom det legitime formålet og inngrepet. Både gjennom hjemmelskravet og kravet om legitimt formål, knytter forholdsmessighetskravet seg til en konkret vurdering av det enkelte inngrepet, og i utgangspunktet ikke til lovbestemmelsen som sådan.

Departementets vurderinger

Forslaget om opplysningsplikt for tjenestetilbydere av kryptoeiendeler vil innebære behandling av personopplysninger hos de opplysningspliktige og hos skattemyndighetene. Innhenting, oppbevaring og utlevering av personopplysninger innebærer et inngrep i retten til privatliv etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Behandlingen må derfor være i tråd med kravene i personvernforordningen, Grunnloven og EMK.

Forslaget til lovbestemmelse i skatteforvaltningsloven § 7-12 vil, sammen med forskriftsbestemmelser i skatteforvaltningsforskriften, gi rettslige grunnlag for behandling av personopplysninger hos de opplysningspliktige og hos skat-

temyndighetene i samsvar med personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c og e og nr. 3, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

Innhenting av personopplysninger utgjør et inngrep etter personopplysningsloven og må derfor ha et legitimt formål. I EMK artikkel 8 nr. 2 nevnes hensynet til landets økonomiske velferd og å forebygge kriminalitet som relevante formål.

Formålet med forslaget er å effektivisere skattefastsettingsprosessen, både for den skattepliktige og skattemyndighetene. Formålet oppnås ved å innhente opplysninger til bruk ved kontroll av fastsettingen, og ved å utveksle innhentede opplysninger med andre lands skattemyndigheter. Forslaget vil bidra til likebehandling av skattepliktige og motvirke skatteunndragelse.

Etter forslaget vil tjenestetilbydere også få opplysningsplikt om brukere som ikke er skattemessig hjemmehørende i Norge eller i land som deltar i informasjonsutvekslingssamarbeidet. Slike opplysninger vil ikke ha direkte betydning for fastsetting av skatt i Norge eller utveksling av opplysninger med andre land. Formålet med den utvidede opplysningsplikten er å styrke skattemyndighetenes kontrollmuligheter ved at skattemyndighetene også kan vurdere troverdigheten av brukernes egenfastsettinger. I tillegg vil forslaget forenkle rapporteringen for tjenestetilbydere, som da ikke trenger å vurdere hvilke jurisdiksjoner som er relevante for opplysningsplikten.

Departementet legger til grunn at kravene etter personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b om formålsbestemthet og kravet etter Grunnloven og EMK om at inngrepet må forfølge et legitimt formål, er oppfylt i denne saken.

Inngrepet må også være forholdsmessig. Tjenestetilbydere skal etter forslaget innhente, bruke og utlevere personopplysninger. Det samme skal skattemyndighetene. Det skal behandles personopplysninger som navn, adresse, fødselsdato, personnummer (TIN) og skattemessig bosted. I tillegg vil det opplyses om hvilke typer kryptoeiendeler brukeren eier eller veksler. Forslaget innebærer ikke at det skal behandles særlige kategorier av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9. Personopplysningene skal brukes til å fastslå hvem brukeren er, hvor brukeren er skattepliktig og om brukeren skal skattlegges.

Opplysningene er etter departementets vurdering nødvendige for at rett skattepliktig skal bli skattlagt for inntektene. Forslaget innebærer en plikt for tjenestetilbydere til å behandle flere personopplysninger enn det som følger av gjeldende skatteregler, noe som kan innebære at personver-

ninngrepet vil bli større. Det skal blant annet innhentes personopplysninger som navn, skattemes- sig bosted og personnummer. Departementet påpeker imidlertid at tjenestetilbydere som blir opplysningspliktig etter forslaget, allerede er underlagt hvitvaskingsregler som i stor grad forutsetter innhenting av de samme opplysningene. Departementet vektlegger at opplysningene er lite sensitive og er relevante for å oppnå formålet.

Skattemyndighetene mottar i dag en rekke tredjepartsopplysninger etter skatteforvaltningsloven kapittel 7, blant annet fra arbeidsgivere, banker og digitale plattformer som formidler utleie av bolig. De ansatte i Skatteetaten har en streng taushetsplikt om opplysninger de får kjennskap til i arbeidet sitt, jf. skatteforvaltningsloven § 3-1, og etatens datasystemer er utformet slik at opplysninger behandles på en sikker måte.

Skattemyndighetenes informasjonsutveksling med andre land er hjemlet i OECDs og Europarådets multilaterale konvensjon om gjensidig administrativ bistand i skattesaker. Opplysningene er omfattet av taushetsplikt og annen beskyttelse som følger av artikkel 22 i konvensjonen. Norge tiltrådte den 27. november 2024 informasjonsutvekslingssamarbeidet om CARF ved signering av kompetent-myndighetsavtale om automatisk utveksling av opplysninger innhentet etter CARF. Norske skattemyndigheter skal etter avtalen utveksle informasjon i medhold av denne konvensjonen.

Opplysninger som utveksles i medhold av informasjonsutvekslingsavtalen, skal behandles som hemmelige av mottakeren og skal beskyttes i samme utstrekning som opplysninger innhentet etter mottakerens interne rett. Videre skal opplysningene behandles i samsvar med sikkerhetsmekanismer avsenderen krever i samsvar med sin interne rett. Opplysningene kan uansett bare utleveres til personer eller myndigheter som er involvert i fastsettingen, innkrevingen, håndhevingen eller straffeforfølgning av skatteforhold, eller som har et tilsynsansvar. I tillegg kan opplysningene utleveres i offentlige rettssaker eller rettsavgjørelser knyttet til skatt. Mottakerne kan som hovedregel bare bruke opplysningene for de nevnte formålene.

Selv om forslaget innebærer et inngrep i personvernet, mener departementet at forslaget bør gjennomføres. Opplysningene som skal rapporteres, er nødvendige for skattemyndighetene i deres arbeid med skattefastsettingen. Tredje-

partsopplysninger forenkler og effektiviserer fastsettingsprosessen, og er en viktig del av vårt skattesystem. Det er behov for en opplysningsplikt for å forbedre skattemyndighetenes kontrollmuligheter og på den måten forebygge skatteunddragelse. For de skattepliktige kan skattefastsettingsprosessen forenkles, og skattemyndighetene kan veilede og kontrollere mer effektivt.

Hensynet til internasjonalt samarbeid er viktig. Utveksling av opplysninger mellom land legger bedre til rette for etterlevelse av skattereglene og likere konkurransevilkår internasjonalt.

Etter departementets vurdering veies personvernulempene ved forslaget opp av nytten ved rapporteringen, slik at tiltaket er forholdsmessig.

Departementet viser også til at de foreslåtte reglene i all hovedsak er de samme reglene som EU innfører gjennom DAC8. EU legger til grunn at DAC8 er i tråd med de europeiske personvernreglene, jf. direktiv 2023/2226 fortalen punkt 46.

Departementet kan ikke se at det finnes mindre inngripende alternative fremgangsmåter, som i tilstrekkelig grad ivaretar de aktuelle hensynene. Departementet viser til at skattemyndighetene de siste årene har brukt mange ressurser på kontroll og veiledning, men at slike tiltak ikke er tilstrekkelig til å sikre de skattepliktiges etterlevelse av opplysningsplikten.

Samlet sett vurderer departementet det slik at inngrepet er nødvendig og forholdsmessig og i samsvar med kravene etter personvernforordningen, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

2.10 Ikrafttredelse

Departementet foreslår at gjennomføringen av CARF trer i kraft 1. januar 2026. Første rapportering til skattemyndighetene skal skje i første halvdel av 2027. Opplysningspliktige tjenestetilbydere må innhente egenerklæring for eksisterende brukere innen 12 måneder etter ikrafttredelse.

Opprettinger i skatteforvaltningsloven § 7-3 og endringer som følger av revidert CRS, innebærer ingen realitetsendring og kan tre i kraft straks. Justering av konsekvensene ved mangler i egenerklæringen, klargjør bruken av tiltak skattemyndighetene kan anvende. Det stilles ingen nye krav til de skattepliktige. Departementet foreslår at endringene i skatteforvaltningsloven § 7-3 trer i kraft straks.

3 Avvikling av krav om skattetrekkkonto og endring av forfall for forskuddstrekk mv.

3.1 Innledning og sammendrag

Finansdepartementet foreslår endringer i kravene til arbeidsgivers håndtering og betaling av forskuddstrekk. Forslaget legger til rette for digitale løsninger og gjør forskuddstrekket enklere for arbeidsgivere og andre involverte parter.

Når en arbeidsgiver utbetaler lønn mv., skal arbeidsgiveren foreta forskuddstrekk. Dette innebærer at arbeidsgiver krever inn skatt fra arbeidstakeren på vegne av det offentlige. Forskuddstrekket skal i dag settes inn på en særskilt bankkonto (skattetrekkkonto) senest første virkedag etter lønnsutbetalingen, med mindre det stilles bankgaranti eller det er tilstrekkelige midler på skattetrekkkontoen til å dekke trekkbeløpet. Deretter skal beløpet betales til Skatteetaten seks ganger i året, med forfall den 15. i måneden etter hver tomånedlig termin. Departementet foreslår å avvikle ordningen med skattetrekkkonto i bank, slik at arbeidsgiver i stedet skal betale forskuddstrekket direkte til Skatteetaten. Arbeidsgiver skal betale senest første virkedag etter lønnsutbetalingen. Departementet foreslår videre at arbeidsgiver skal rapportere dato for lønnsutbetaling. De foreslåtte endringene vil også omfatte skattetrekk av kildeskatt på lønn for utenlandske arbeidstakere og lønnstrekkordningen på Svalbard.

For statlige virksomheter som ikke benytter skattetrekkkonto, vil det være behov for avvikende regler om forfall og rapportering. Det foreslås derfor en hjemmel for å fastsette avvikende regler om forfall og rapportering i forskrift. I enkelte situasjoner vil det også være behov for avvikende regler for arbeidsgivere med ansatte i flere land.

Departementet foreslår også å endre straffebestemmelsen i skattebetalingsloven slik at det fortsatt vil være straffbart å ikke innbetale foretatt forskuddstrekk og skattetrekk når ordningen med skattetrekkkonto opphører.

Forslag til endringer som var på høring omfattet også arbeidsgivers betaling av utleggstrekk for skattekrav. I Prop. 37 L (2024–2025) *Lov om inn-*

kreving av statlige krav mv. (innkrevingsloven) og endringer i tvangsfullbyrdelsesloven mv. er det foreslått nye regler for arbeidsgiveres betaling av utleggstrekk. Det foreslås derfor ikke slike regler i proposisjonen her.

Departementet viser til forslag om endringer i skattebetalingsloven §§ 5-11, 5-12, 5-14, 10-10 og 18-1 og Svalbardskatteloven § 5-2. Departementet foreslår at endringene trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Det tas sikte på ikraftsetting 1. januar 2026 med virkning for trekk som gjennomføres i utbetalinger av lønn mv. fra og med januar 2026.

3.2 Høringen

Finansdepartementet sendte 25. mars 2024 på høring forslag om endring av forfall for forskuddstrekk mv. og avvikling av krav om skattetrekkkonto. Høringsnotatet ble sendt til 53 instanser. Høringsfristen var 5. juni 2024.

Finanstilsynet, Klima- og Miljødepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Optima Regnskap as og Statistisk sentralbyrå har ingen merknader til saken eller ønsker ikke å gi høringsuttalelse.

Følgende har merknader til forslagene:

Advokatfirmaet Vialto Partners AS
Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)
Den norske Revisorforening
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)
Domstoladministrasjonen
Finans Norge
Forsvarsdepartementet
Forsvaret
Forsvarsbygg
Kunnskapssektorens tjenesteleverandør (Sikt)
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Norges Bank
Norges Bondelag
NTL Skatt
Oslo kommune

Politidirektoratet
Politiets Fellestjenester
Regnskap Norge
Skattedirektoratet
Stavanger kommune
St. Olavs hospital

Høringsinstansene er i hovedsak positive til forslagene. Flere påpeker at forslagene vil forenkle betalingsprosessen for arbeidsgivere og styrke Skatteetatens kontroll med trekkplikten. Høringsinstansenes merknader er nærmere omtalt i punktene nedenfor.

3.3 Avvikling av krav om skattetrekkkonto

3.3.1 Gjeldende rett

For å redusere risikoen for skatteta, inneholder skattebetalingsloven regler som skal sørge for at skatten i størst mulig grad innbetales etter hvert som arbeidsgiver utbetaler lønn eller andre skattepliktige ytelser. Dette innebærer at arbeidsgiver krever inn skatt fra arbeidstakeren på vegne av det offentlige. Arbeidsgiveren gjør dette ved å foreta forskuddstrekk i lønn mv. i henhold til arbeidstakerens skattekort, i tråd med reglene i skattebetalingsloven kapittel 5, jf. skattebetalingsloven § 5-4 første ledd første punktum. Tilsvarende gjelder for skattetrekk i lønn mv. for utenlandske arbeidstakere som omfattes av kildeskattordningen, jf. skattebetalingsloven § 5-4 første ledd tredje punktum. Arbeidsgiver skal beregne trekkbeløpet og holde det tilbake når skattyteren får adgang til å få godtgjørelsen utbetalt, normalt ved lønnsutbetalingen, jf. skattebetalingsloven § 5-10 første ledd. Ved utbetaling av lønn og annen godtgjørelse for arbeid utført på Svalbard, skal arbeidsgiver foreta lønnstrekk etter reglene i Svalbardskatteloven § 5-2.

Skatten som arbeidsgiver holder tilbake (trekkbeløpet), tilhører skattekreditorene, og arbeidsgiver har ikke rett til å disponere over midlene. Trekkbeløpet skal derfor settes inn på en særskilt skattetrekkkonto i bank senest første virkedag etter lønnsutbetalingen, med mindre det stilles garanti for beløpet. Alternativt må beløpet på skattetrekkkontoen til enhver tid være tilstrekkelig til å dekke det løpende trekkansvaret. Garanti eller oppfylt skattetrekkkonto som trer i stedet for innskudd, skal være på plass ved lønnsutbetalingen. Selv om skattetrekkmidlene tilhører skattekreditorene, er arbeidsgiveren kontohaver. Renter av trekkmidlene tilfaller derfor

arbeidsgiver. For forskuddstrekk og skattetrekk følger dette av skattebetalingsloven § 5-12. For lønnstrekk følger det av Svalbardskatteloven § 5-2 fjerde ledd.

Statlige virksomheter har sin likviditet i Norges Bank og benytter ikke en særskilt skattetrekkkonto i bank. Disse virksomhetene foretar i stedet en regnskapsmessig avsetning av skattetrekket, som gjøres opp ved innbetaling til Skatteetaten ved forfallsdato hver termin.

Det gjelder særskilte regler for private arbeidsgivere og veldedige eller allmenntilgode institusjoner eller organisasjoner som er fritatt for arbeidsgiveravgift, og som leverer opplysninger på forenklet a-melding etter a-opplysningsforskriften § 2-1 åttende ledd. Disse arbeidsgiverne setter ikke forskuddstrekke inn på en skattetrekkkonto, men betaler direkte til Skatteetaten, jf. skattebetalingsforskriften § 10-10-3.

3.3.2 Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader

Departementet foreslo i høringen å avvikle ordningen med skattetrekkkonto i bank, og at arbeidsgiver i stedet skal betale trekkbeløpet direkte til Skatteetaten. Høringsinstansene er i hovedsak positive til endringsforslagene.

Flere høringsinstanser trekker frem at det vil være en forenkling å avvikle skattetrekkkontoordningen. *Den norske Revisorforening* mener forslaget i høringen er en reell og kjærkommen forenkling for arbeidsgiverne. *Regnskap Norge* skriver at skattetrekkkonto for alle praktiske formål er et unødvendig mellomledd, og at forslaget kan gjøre arbeidsprosessen mer effektiv med enklere avstemming uten at betalinger går via skattetrekkkonto i bank. Både *Den norske Revisorforening* og *Regnskap Norge* viser til tidligere innspill om å avvikle kravet om skattetrekkkonto for arbeidsgivere som ønsker det. De har ingen innvendinger til at ordningen gjøres pliktig. *Skattedirektoratet* mener endringene vil legge til rette for digitale løsninger og forenklet prosess for betaling av forskuddstrekk mv. for arbeidsgivere og andre parter.

En del høringsinstanser trekker også frem at avviklingen av skattetrekkkontoen vil gi Skatteetaten bedre kontrollmuligheter. *Norges Bondelag* mener en pliktig ordning med direkte innbetaling av forskuddstrekket til Skatteetaten vil være en god løsning og gi Skatteetaten bedre muligheter til å føre kontroll for å motvirke mislighold. De uttaler at «løpende innbetaling vil trygge de ansattes trukne midler, fremfor dagens praksis som

kan inneholde svakheter i arbeidsgivers rutiner ved overføring av forskuddstrekk til skattetrekkkonto eller manglende overføring til/bruk av skattetrekkkonto.» *Oslo kommune* uttaler at det er bra at arbeidsgiveres mulighet for å forsyne seg av forskuddstrekket begrenses, og at Skatteetaten kan oppdage og følge opp uregelmessigheter tidligere.

Også *Regnskap Norge* mener at direkte innbetaling av forskuddstrekk vil medføre at Skatteetaten vil oppdage eventuelt mislighold av trekkplikten tidligere og uttaler:

«Skatteetaten kan følge opp manglende innbetalt forskuddstrekk ved innsendelse av A-melding, senest den 5. i måneden etter lønnsutbetaling. Etter dagens ordning må Skatteetaten vente til tomåneders terminforfall før mislighold avdekkes. Regnskap Norge mener at Skatteetatens mulighet for raskere oppfølging av misligheter knyttet til innbetaling av forskuddstrekk, er et viktig tiltak for å bekjempe arbeidslivskriminalitet.»

Skattedirektoratet viser til at en automatisert kontroll vil avdekke om det er samsvar mellom innbetalt og innrapportert forskuddstrekk, men påpeker at det fortsatt vil være behov for utvidede kontroller (bokettersyn) for å kontrollere at forskuddstrekk er riktig beregnet og rapportert.

Noen høringsinstanser er kritiske til omleggingen. *St. Olavs hospital* ser verken nytte eller behov for endringen og trekker særlig frem forhold knyttet til korrigeringer av lønn. Flere statlige virksomheter uttaler at forslagene ikke vil gi effektiviseringsgevinster for dem, fordi de ikke benytter skattetrekkkonto. Blant annet DFØ, som tjenesteyter av lønns- og regnskapstjenester i staten, Forsvaret og NAV, har trukket frem at korrigeringer av lønn, betalingstidspunkt og håndtering av reiseregninger er problematiske områder. Over 90 prosent av statlige virksomheter benytter og utbetaler lønn gjennom DFØ. *Politiets Fellestjenester* mener forslaget ikke har noen fordeler for statlige aktører, og anbefaler at ordningen med dagens terminvise betaling opprettholdes for statlige virksomheter. Uttalelsen støttes av *Politidirektoratet*. *Sikt* har stilt flere spørsmål til den foreslåtte endringen, blant annet om korrigeringer, herunder for utenlandske ansatte. De stiller også spørsmål om store offentlige virksomheter kan beholde dagens løsning.

NTL Skatt er enig i at det ikke må være krav om skattetrekkkonto, men mener forslaget om å overføre trekkbeløpet fortløpende ikke vil være

en forenkling for dem. De mener det vil være bedre om innbetaling av trekkbeløpet følger betalingen av arbeidsgiveravgift.

Norges Bondelag og Regnskap Norge mener økt avkastning for staten som følge av at trekkbeløpet skal betales direkte til Skatteetaten, må tilbakeføres til næringslivet. *Oslo kommune* og *Stavanger kommune* opplyser å ha en høyere rente på skattetrekkkontoen, enn det departementet la til grunn i høringen. *St. Olavs hospital* uttaler at de forventer at store offentlige arbeidsgivere får kompensert inntektsfallet gjennom økte rammer.

3.3.3 Vurderinger og forslag

I dag må forskuddstrekk, skattetrekk av kilde-skatt på lønn for utenlandske arbeidstakere og lønnstrekk til Svalbard settes inn på en særskilt skattetrekkkonto i bank senest første virkedag etter lønnsutbetalingen. Beløpet overføres deretter samlet til Skatteetaten hver annen måned. Forslaget om at trekkbeløpet skal betales direkte til Skatteetaten ved lønnsutbetalingen vil forenkle prosessen for trekkpliktige som i dag benytter skattetrekkkonto. Dette er fremhevet av flere høringsinstanser, blant annet Regnskap Norge, som mener forslaget kan gjøre arbeidsprosessen mer effektiv med enklere avstemming.

Som flere av høringsinstansene peker på, vil Skatteetaten også få bedre muligheter for å kontrollere om arbeidsgiver har overholdt trekkplikten, og om det er samsvar mellom innbetalt og innrapportert trekk. Det vil likevel fortsatt være behov for å supplere den automatiske kontrollen med manuelle kontroller for å avdekke om trekket er riktig beregnet og rapportert.

Statlige arbeidsgivere som har sin likviditet i Norges Bank, avsetter i dag trekkbeløpet i regnskapet uten å benytte en særskilt skattetrekkkonto i bank. For disse arbeidsgiverne er det etablert interne prosesser som gjør at direkte betaling til Skatteetaten kan medføre ekstraarbeid, som økt antall lønnskjøringer, manuelle behandlinger, avstemminger og korreksjoner, spesielt i forbindelse med reiseregninger. Det er derfor behov for avvikende regler om forfall for statlige arbeidsgivere som ikke benytter skattetrekkkonto, se punkt 3.4.3.

Renter av innskuddene på skattetrekkkontoen tilfaller i dag arbeidsgiver. Dette er begrunnet med at en markedsmessig tilpasning tilsier at rentene på skattetrekkkontoen tilfaller den som i denne sammenheng opptrer som bankens kunde, se kapittel 2 i Ot.prp.nr. 72 (1986–87) *Lov om endringer i lov av 18. august 1911 nr. 8 om*

skatt av formue og inntekt (skatteloven) m.fl.. Å avvikle ordningen med skattetrekkskonto medfører at arbeidsgiver ikke lenger vil motta renteinntekter fra midlene som i dag står på kontoen. Som nevnt i punkt 3.3.1 tilhører trekkbeløpet skatte-kreditorene. Bortfall av renteinntekter er en naturlig konsekvens av at ordningen med skatte-trekkskonto oppheves. Etter departementets syn gir ikke dette grunnlag for kompensierende tiltak for næringslivet eller andre.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å følge opp forslaget i høringen om å avvikle ordningen med skattetrekkskonto, slik at arbeidsgiver skal betale trekkbeløpet direkte til Skatteetaten.

Forslaget medfører at bestemmelsen om skatte-trekkskonto i skattebetalingsloven § 5-12 kan oppheves. Det er også behov for tilpasninger i skattebetalingsloven § 5-14 første ledd og Svalbard-skatteloven § 5-2 fjerde ledd.

Det vises til forslag til endringer i skattebetalingsloven §§ 5-12 og 5-14, og i Svalbard-skatteloven § 5-2.

3.4 Forfall og korrigeringer

3.4.1 Gjeldende rett

Som nevnt i punkt 3.3.1, skal arbeidsgiveren sette forskuddstrekk på skattetrekkskontoen senest første virkedag etter lønnsutbetalingen. Tilsvarende gjelder for skattetrekk av kildeskatt på lønn for utenlandske arbeidstakere og lønnstrekk til Svalbard. Betaling av trekkbeløpet til Skatteetaten skal deretter skje i tomånedlige terminer. Forfall er den 15. i måneden etter hver tomånedlig termin, jf. skattebetalingsloven §§ 10-10 og 10-11.

Statlige virksomheter benytter ikke skatte-trekkskonto, men gjør opp den regnskapsmessige avsetningen av trekket med forfall hver annen måned.

Som nevnt i punkt 3.3.1 betaler private arbeidsgivere og veldedige eller allmenntilgitt institusjoner eller organisasjoner som er fritatt for arbeidsgiveravgift, og som leverer opplysninger på forenklet a-melding, forskuddstrekket direkte til Skatteetaten. Betalingen skal skje senest første virkedag etter den enkelte lønnsutbetaling, jf. skattebetalingsforskriften § 10-10-3.

Hvis det er trukket for mye forskuddstrekk, kan arbeidsgiver korrigere dette i senere trekkpliktige utbetalinger til arbeidstakeren innenfor samme inntektsår, jf. skattebetalingsforskriften § 5-5-2. Arbeidsgiver trenger da ikke å korrigere a-meldingen for den måneden det er trukket for mye forskuddstrekk. Innenfor oppgjørperioden

kan arbeidsgiver tilbakebetale for mye trukket forskuddstrekk til arbeidstaker, forutsatt at skattekontoret frigir denne del av trekket fra skatte-trekkskontoen.

Dersom arbeidsgiver ikke kan korrigere i senere trekkmidler etter § 5-5-2, kan tilbakebetaling av forskuddstrekk til arbeidsgiver eller skattyter skje etter reglene i skattebetalingsloven § 5-3 tredje ledd, jf. skattebetalingsforskriften §§ 5-3-4 og 5-3-5.

3.4.2 Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader

Departementet foreslo i høringen å endre forfall for trekkbeløpet til senest første virkedag etter lønnsutbetalingen. Det ble foreslått at det i forskrift skal kunne fastsettes avvikende regler for når trekkpliktige skal betale trekkbeløpet.

Regnskap Norge og *Norges Bondelag* mener treghet i bankenes overføringer kan føre til at det tar mer enn én virkedag før forskuddstrekket er innbetalt til Skatteetaten, og foreslår at det gis en litt lengre forfallstid, for eksempel to virkedager. *Norges Bondelag* legger sekundært til grunn at lovkravet er oppfylt der forskuddstrekket er registrert som betalt i bank, selv om transaksjonen ikke har kommet inn på konto hos Skatteetaten.

Skattedirektoratet mener det bør klargjøres hva som menes med lønnsutbetalingstidspunktet, fordi forfallstidspunktet «første virkedag etter lønnsutbetalingen» er utgangspunkt for beregningen av eventuelle forsinkelsesrenter, og uttaler:

«Lønnsutbetalingstidspunktet kan forstås på flere måter. Det kan f.eks. være når lønnen er disponibel på arbeidstakers konto, når pengene går ut av arbeidsgivers konto, ved postering i lønnsystemet eller når det sendes betalingsoppdrag til banken.»

Direktoratet peker også på at det kan oppstå tilfeller der det er uklart hvilket tidspunkt forsinkelsesrentene skal beregnes fra, eller det av andre grunner er behov for å regulere dette nærmere. Direktoratet ber derfor departementet vurdere om det er behov for en forskriftshjemmel som åpner for å regulere hvordan forsinkelsesrenter skal beregnes i enkelte særlige tilfeller.

NHO etterlyser unntaksregler for tilfeller der det kan være vanskelig å overholde de foreslåtte fristene.

Regnskap Norge mener det kan være behov for egne betalingsfrister for utenlandske aktører som skal foreta forskuddstrekk med innbetaling for

norske lønsmottakere. Også *Advokatfirmaet Vialto Partners AS* mener det er behov for avvikende betalingsfrister for utenlandske arbeidsgivere, og foreslår forfall den 15. i måneden etter lønnsutbetalingen, subsidiært den 15. i måneden etter hver tomånedlig termin, slik at den nåværende ordningen beholdes for utenlandske arbeidsgivere. Deres erfaringer er at overføringer fra bank i utlandet til norske skattemyndigheter kan ta mellom en til åtte virkedager.

For utenlandske arbeidstakere som i løpet av en måned arbeider i flere stater, må lønnen fordeles på de ulike statene før det kan beregnes riktig skatt til Norge. Advokatfirmaet *Vialto Partners AS* mener det vil være svært utfordrende å beregne riktig forskuddstrekk og overholde den foreslåtte forfallsfristen for utenlandsk arbeidsgiver som betaler ut månedslønn, før lønnsallokeringen for norske arbeidsdager for en måned er klar.

Advokatfirmaet peker også på at det kan ta tid å få utstedt d-nummer og skattekort. Uten d-nummer er det «utfordrende å rapportere i A-meldingen og uten skattekort utfordrende å beregne riktig forskuddstrekk og en må da betale 50% forskuddstrekk.»

Mange høringsinstanser tar opp behovet for å kunne korrigere trekk og innbetalinger. *Finans Norge* og *NHO* etterlyser en avklaring av hvordan korrigeringer av feilbetalinger skal rettes. Også *DFØ*, *NAV*, *Norges Bondelag*, *Oslo kommune*, *Stavanger kommune*, *Forsvarsbygg*, *Domstolorganisasjonen* og *St. Olavs hospital* tar opp spørsmålet om korreksjoner. Flere av disse, blant annet *DFØ*, *Domstoladministrasjonen* og *NAV*, mener at forslaget vil medføre mer kompliserte arbeidsprosesser og økt ressursbruk sammenlignet med dagens krav, og at forslaget vil skape store utfordringer.

Regnskap Norge mener at Skatteetaten ved innsendelse av korrigeringer med krav om tilbakebetaling må tilbakebetale for mye betalt forskuddstrekk etter samme frister som arbeidsgiver har for innbetaling. De mener rask tilbakebetaling i slike tilfeller kan være viktig for arbeidsgivers likviditet, og forventer at løsningen er enkel, praktisk og effektiv. Også *Norges Bondelag* forventer snarlig tilbakebetaling dersom korrigeringen medfører forskuddstrekk til gode.

DFØ mener det som et minimum bør vurderes å holde reiserefusjoner utenfor, og uttaler at det er kompleksiteten og hyppigheten knyttet til disse kjøringene som vil utløse de mest omfattende og krevende endringene. De påpeker at Skatteetaten ved å utelate reisekjøringene fra endringsforslagene, likevel vil kunne få innbetalt i overkant av

99 pst. av forskuddstrekket til det foreslåtte tidspunktet. *Forsvaret* anmoder også om unntak slik at dagens praksis, hvor det ikke er full lønnskjøring etter utbetaling av reiseregninger, kan videreføres. Forsvaret mener at reiseregninger kan oppdateres sammen med ordinær lønnskjøring, og uttaler at forskuddstrekk i forbindelse med utbetaling av reisepenger utgjør et ubetydelig forskuddstrekk for de ansatte.

Oslo kommune og *Stavanger kommune* forventer at det tidligere forfallstidspunktet for trekkbeløpet vil føre til tilsvarende tidligere overføring til kommunene og fylkeskommunene, som skattekreditorer.

Stavanger kommune mener også at kommunene med det nye betalingsmønsteret vil ha behov for ny styringsinformasjon, at det er behov raskere tilgang til rapporter og statistikk- og analysedata fra Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå, og at inntektsutjevningen til kommunene bør avregnes raskere mot rammetilskuddet for den enkelte kommune.

Norges Bank stiller seg positiv til forslagene, men har enkelte merknader til virkningen av forslaget for deres likviditetsstyring og prognoser. De uttaler at flere terminer og jevnere fordeling av innbetalingene til staten vil bidra til mindre svingninger i banksystemets strukturelle likviditet, og at det er positivt for Norges Banks likviditetsstyring. Samtidig vil forslaget innebære at mønsteret for innbetaling av forskuddstrekk vil være mindre regelmessig og ukjent på forhånd.

3.4.3 Vurderinger og forslag

Departementet foreslo i høringen å endre forfall for forskuddstrekk mv. til senest første virkedag etter lønnsutbetalingen. Det foreslåtte forfallstidspunktet sammenfaller med dagens frist for overføring av trekkmidler til skattetrekkkonto. Arbeidsgiver kan ikke disponere over midlene på skattetrekkkontoen, og forslaget vil derfor ikke påvirke evnen til å betale trekkbeløpet eller arbeidsgiverens likviditet.

For arbeidsgivere som stiller bankgaranti istedenfor å betale inn trekkbeløpet til særskilt skattetrekkkonto i bank, vil forslaget medføre at de ikke kan benytte trekkbeløpet som kapital for bedriften i en periode fra lønnsutbetalingen til forfall. Ordningen med bankgaranti er imidlertid arbeidskrevende for arbeidsgiveren, bankene og Skatteetaten. Med den nye løsningen kan arbeidsgivere få automatiserte løsninger for betaling og rapportering, og unngå kostnaden ved å stille bankgaranti. Departementet legger derfor til

grunn at den nye løsningen med betaling til Skatteetaten ved lønnsutbetalingen vil være en forenkling også for disse arbeidsgiverne.

Ved forsinket betaling vil det påløpe forsinkelsesrente. Hva som skal regnes som tidspunktet for lønnsutbetaling, vil være avgjørende for når forfallsfristen avbrytes og forsinkelsesrenter påløper. Forfallsfristen avbrytes når «betalerens oppdrag er mottatt av en bank», jf. skattebetalingsloven § 9-2 annet ledd bokstav a. Dette er i samsvar med forbrukerregelen i finansavtaleloven § 2-2, men gjelder ved betaling av skatte- og avgiftskrav også når betaleren ikke er forbruker. Departementet legger derfor til grunn at fristavbrudd som utgangspunkt vil inntre når arbeidsgivers betalingsordre er mottatt av banken. Dermed betalingsoppdraget til banken ikke skal utføres straks, avbrytes forfallsfristen først den dagen arbeidsgiver har bedt banken om å foreta betalingen. Forfallsfristen avbrytes likevel ikke dersom betalingsstransaksjonen ikke blir gjennomført, og dette skyldes arbeidsgivers eget forhold. Disse reglene medfører at en treghet i overføringen fra arbeidsgivers bank til Skatteetatens konto ikke vil ha betydning for om betalingen er rettidig. Det gjelder også for betalinger som skjer gjennom utenlandsk bank. Departementet mener det derfor ikke er grunn til å forlenge forfallsfristen ut over én virkedag, slik som foreslått av enkelte høringsinstanser.

I noen tilfeller kan det være behov for avvikende regler for beregning av forsinkelsesrenter, for eksempel når det er uklart fra hvilket tidspunkt de skal begynne å løpe. Etter skattebetalingsforskriften § 11-7-2 kan Skattedirektoratet bestemme at beregning av forsinkelsesrenter i enkelte tilfeller skal utsettes eller bortfalle. Departementet legger til grunn at denne bestemmelsen gir nødvendig fleksibilitet for å gi avvikende regler for beregning av forsinkelsesrenter.

Flere høringsinstanser etterlyser en klargjøring av hvordan korrigeringer skal skje med de nye reglene. Noen etterlyser også en klargjøring av i hvilke tilfeller det skal gjelde avvikende regler om forfall.

Arbeidsgiver skal fortsatt kunne korrigere for mye innbetalt forskuddstrekk mv. ved neste lønnskjøring. Hvis arbeidsgiver for eksempel har trukket 5 000 kroner for mye ved lønnskjøringen i januar, kan arbeidsgiver tilbakebetale dette beløpet til den ansatte og deretter redusere forskuddstrekket tilsvarende ved neste lønnskjøring i februar. Arbeidsgiver rapporterer det reduserte forskuddstrekket på a-meldingen for februar, og

det vil ikke være nødvendig å korrigere a-meldingen for januar.

Uavhengig av om arbeidsgiver kan korrigere i senere trekkmidler, legger departementet opp til at arbeidsgiver skal kunne velge å tilbakebetale for mye trukket forskuddstrekk mv. til arbeidstaker og sende en korrigert a-melding for den måneden feilen gjelder. Arbeidsgiver vil da få det overskytende beløpet tilbakebetalt av Skatteetaten i løpet av kort tid. Dette vil reguleres nærmere i forskrift.

Departementet legger til grunn at muligheten for å korrigere feil vil bli enklere for arbeidsgivere som i dag benytter skattetrekkkonto, ettersom korrigerer kan skje direkte mellom Skatteetaten og arbeidsgiver, uten involvering av bankene. Departementet vil presisere at det ikke er foreslått noen endring i hvilke skattepliktige ytelser det skal foretas forskuddstrekk i. Etter dagens regler kan heller ikke midlene på skattetrekkkontoen disponeres av arbeidsgiver på annen måte enn ved å overføre midlene til Skatteetaten. Departementet kan derfor ikke se at forslaget om å endre forfallstidspunktet vil skape særlige utfordringer for arbeidsgivere som i dag har plikt til å benytte skattetrekkkonto.

Det kan likevel være behov for unntak for enkelte arbeidsgivere i særlige tilfeller, for eksempel for arbeidsgivere med ansatte i flere land som utbetaler forskuddslønn, og som på lønnsutbetalingstidspunktet ikke vet hvor mange dager den ansatte kommer til å jobbe i Norge den aktuelle måneden. Dersom arbeidsgiver i slike tilfeller skal betale forskuddstrekket i forbindelse med lønnsutbetalingen, vil trekket måtte basere seg på et anslag, og det vil nesten alltid bli behov for å korrigere betalingen.

Høringsinnspillene viser videre at forslaget om endret forfallstidspunkt vil skape utfordringer for statlige virksomheter som har sin likviditet i Norges Bank, og som i dag utbetaler lønn uten å benytte skattetrekkkonto i bank. Det gjøres en regnskapsmessig avsetning av forskuddstrekket som gjøres opp ved ordinære, terminvise forfall til Skatteetaten. Dette omfatter både statlige virksomheter som benytter lønnstjenestene til DFØ, og statlige virksomheter som har egne systemer for utbetaling av lønnsytelser, blant annet NAV og Forsvaret.

Departementet legger til grunn at hovedutfordringene for arbeidsgivere med ansatte i flere land og for statlige virksomheter kan løses ved å utsette forfallstidspunktet. Skatteetaten vil ikke vite når arbeidsgivere med ansatte i flere land kan ha behov for en avvikende betalingsfrist. For disse

bør en utsettelse av forfall derfor gis etter søknad. For statlige virksomheter som i dag ikke benytter skattetrekkkonto, foreslår departementet en generell utsettelse. Departementet foreslår at forfall for slike statlige virksomheter settes til den femte i måneden etter lønnsutbetalingen. Departementet viser til at kravet om umiddelbare betalinger er begrunnet i faren for at beløpet kan bli brukt til annet enn betaling av arbeidstakerens skatt. Dette hensynet er ikke til stede for de statlige arbeidsgiverne. Forslaget medfører at forfallsfristen for disse blir lik fristen for å rapportere lønnsopplysninger etter a-ordningen.

Av systemtekniske grunner bør eventuelt utsatt forfall for arbeidsgivere med ansatte som arbeider i flere land, også settes til den femte i måneden etter lønnsutbetalingen, slik at fristen blir lik fristen for statlige virksomheter. Departementet foreslår at nærmere regler om ordningene, herunder hvilke statlige virksomheter som skal omfattes og hvordan søknadsordningen for arbeidsgivere med ansatte i flere land skal utformes, fastsettes i forskrift.

Enkelte statlige virksomheter har pekt på særlige problemer knyttet til rapportering av datoen for gjennomføring av forskuddstrekk i reisegodtgjørelser og utgiftsgodtgjørelser. Dette er nærmere omtalt i punkt 3.5.3 nedenfor.

Departementet foreslår at endringen av forfall for forskuddstrekk og skattetrekk til senest første virkedag etter lønnsutbetalingen tas inn i skattebetalingsloven § 10-10. I bestemmelsen er det i dag hjemmel for i forskrift å gi avvikende forfallstidspunkt for enkelte skattytere eller situasjoner, og om skjerpet betaling for arbeidsgiver som har vist vesentlig forsømmelse av sine plikter etter skattebetalingsloven. Departementet foreslår at forskriftshjemmelen endres slik at det også kan gis avvikende forfallstidspunkt for enkelte arbeidsgivere. Videre foreslås det å oppheve forskriftshjemmelen om skjerpet betaling. Den er i dag bare benyttet for forskuddstrekk, og er ikke lenger praktisk når forfall endres til første virkedag etter lønnsutbetalingen.

Den nye forfallsregelen skal også gjelde for lønnstrekk av inntekt til Svalbard. Skattebetalingsloven § 10-11 om lønnstrekk til Svalbard viser til skattebetalingsloven § 10-10, og den nye forfallsregelen vil dermed gjelde uten at bestemmelsen må endres.

Når arbeidsgiveren betaler forskuddstrekket tidligere, kan Skatteetaten fordele det innbetalte trekket til skattekreditorene, herunder kommunene og fylkeskommunene, på et tidligere tidspunkt. Departementet legger til grunn at fordelin-

gen kan skje forholdsvis kort tid etter rapporteringsfristen, det vil si den femte i måneden etter utløpet av den kalendermåned lønnen ble utbetalt. Fordelingen vil skje innenfor gjeldende regelverk. Departementet foreslår ikke endringer i dette.

Departementet har merket seg høringsinnspill om at det kan være behov for nye analysedata for kommunene og Norges Bank når betalingsfristen endres. For kommunene legger departementet til grunn at de vil få tilgang til rapporter og statistikk- og analysedata fra Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå, til bruk i sitt analysearbeid. Departementet kan ikke se at forslaget om endret forfall bør påvirke kommunenes rutiner og prosedyrer på vesentlig annen måte enn det som gjelder for andre arbeidsgivere. Departementet kan heller ikke se at forslaget vil ha negative virkninger for kommunene som kreditor. For kommunene som skattekreditor vil det være en fordel at de vil kunne få tilgang til forskuddstrekkmidlene på et tidligere tidspunkt enn i dag. Stavanger kommune har enkelte merknader til ordningen med rammetilskudd og inntektsutjevning, som departementet ikke finner det naturlig å vurdere i denne sammenhengen.

Departementet har fra Norges Bank fått opplyst at Norges Bank vil kunne fremskaffe nytt analysemateriale direkte fra bankene.

Det vises til forslag til endringer i skattebetalingsloven § 10-10.

3.5 Rapportering av tidspunktet for utbetaling av lønn

3.5.1 Gjeldende rett

Arbeidsgiver skal levere opplysninger om lønn og andre ytelser etter reglene i a-opplysningsloven. Arbeidsgiver skal også levere opplysninger om forskuddstrekk, skattetrekk av kildeskatt på lønn for utenlandske arbeidstakere og lønnstrekk til Svalbard. Dette følger av a-opplysningsloven § 3 som henviser til skatteforvaltningsloven § 7-2, skattebetalingsloven § 5-11 og Svalbardskatte- loven § 5-2 femte ledd. Opplysningene skal gis senest den femte i måneden etter utløpet av den kalendermåned opplysningene gjelder, jf. a-opplysningsforskriften § 2-1.

Det er ikke et krav om at arbeidsgiver skal rapportere tidspunktet for lønnsutbetalingen, med unntak for arbeidsgivere som kan levere forenklet a-melding, jf. a-opplysningsforskriften § 1-4 bokstav c. Arbeidsgiver har imidlertid plikt til å dokumentere dato for utbetaling av lønn og andre

ytelser og størrelsen på foretatt forskuddstrekk, for hver enkelt ansatt, senest når det er anledning til å få ytelsen utbetalt, jf. bokføringsforskriften § 5-6 og skattebetalingsforskriften §§ 5-11-1 og 5-11-2.

3.5.2 Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader

I høringen ble det foreslått en generell regel om at arbeidsgiver skal oppgi dato for lønnsutbetaling, og at dette skal fastsettes i a-opplysningsforskriften § 1-4 første ledd bokstav c.

DFØ uttaler at det er utfordringer med rapportering av riktig utbetalingsdato for reise- og utgiftsgodtgjørelser for statlige virksomheter.

Flere av høringsinstansene uttaler at forslaget vil kreve tilpasninger i lønssystemer, og at det er viktig med god dialog mellom Skatteetaten og systemleverandørene. *St. Olavs hospital* mener rapportering av datoen på den enkelte lønnskjøring skaper merarbeid i form av nye avstemminger og kontroller, og at det i tillegg blir nødvendig med ombygging av en mengde IT-systemer i alle landets virksomheter for å tilfredsstille behovet for denne datoen.

Skattedirektoratet viser til at plikten til å oppgi dato for lønnsutbetaling er begrunnet i Skatteetatens behov for å identifisere forfallstidspunktet for forskuddstrekket. Direktoratet mener rapporteringsplikten derfor bør hjemles i skattebetalingslovens § 5-11, som regulerer rapportering av opplysninger om forskuddstrekk og skattetrekk.

3.5.3 Vurderinger og forslag

Med endring av forfall for forskuddstrekk mv. til betaling senest første virkedag etter lønnsutbetaling, vil datoen for lønnsutbetaling være avgjørende for at Skatteetaten skal kunne vite om trekkbeløpet er betalt til rett tid, og for å kunne beregne forsinkelsesrenter fra forfall.

Departementet legger til grunn at det vil være en liten byrde for arbeidsgivere å rapportere lønnsutbetalingsdatoen. De fleste arbeidsgivere har lønns- og regnskapssystemer som kan håndtere denne rapporteringen. Dersom det er behov for tilpasninger i lønssystemene, legger departementet til grunn at ikraftsetting 1. januar 2026 gir tilstrekkelig tid til å gjennomføre disse. Det vil også bli tilrettelagt for dialog mellom Skatteetaten og systemleverandørene for nødvendige tilpasninger og testing av lønns- og regnskapssystemer før endringene trer i kraft. For arbeidsgivere uten

lønssystem, kan rapportering enkelt skje gjennom Altinn.

Departementet foreslår derfor å følge opp forslaget i høringen om at arbeidsgivere skal rapportere lønnsutbetalingsdatoen i henhold til reglene i a-opplysningsloven.

Departementet foreslår at plikten til å rapportere dato for lønnsutbetaling reguleres i skattebetalingsloven § 5-11 første ledd for forskuddstrekk og skattetrekk av kildeskatt på lønn for utenlandske arbeidstakere, og i Svalbardskatte-loven § 5-2 femte ledd for lønnstrekk til Svalbard.

Dersom arbeidsgiver foretar flere utbetalinger av lønn og andre trekkpliktige ytelser, herunder reiseregninger, utgiftsgodtgjørelser mv. i løpet av en måned, må arbeidsgiver rapportere alle utbetalingstidspunktene. For naturalytelser rapporteres datoen for den lønnsutbetalingen hvor naturalytelsen tas med i trekkberegningen etter reglene i skattebetalingsloven kapittel 5 med forskrifter. DFØ viser til utfordringer med rapportering av riktig utbetalingsdato for reise- og utgiftsgodtgjørelser for statlige virksomheter. Etter skattebetalingsloven § 5-11 tredje ledd kan departementet i forskrift gi regler som fraviker reglene i paragrafen. Departementet legger til grunn at utfordringene for statlige virksomheter som omfattes av forslaget om senere forfall, se punkt 3.4.3, kan imøtekommes ved å gi særlige regler i forskrift. Bestemmelsen i skattebetalingsloven § 5-11 gjelder ikke for lønnstrekk til Svalbard. For slike trekk foreslås det en forskriftshjemmel i Svalbardskatteloven § 5-2 femte ledd, som gir departementet myndighet til å fastsette regler som fraviker kravet om rapportering av lønnsutbetalingsdatoen.

Forslag om rapportering av dato for utbetaling av lønn endrer ikke reglene for levering av a-meldingen. Det nye er at tidspunktene for utbetaling av lønn skal komme frem av a-meldingen. Ved flere lønnsutbetalinger i løpet av en måned, vil arbeidsgiver, som i dag, kunne velge mellom å sende a-melding i forbindelse med lønnsutbetaling, eller å vente til utløpet av måneden og sende en samlet a-melding da.

Det vises til forslag til endring i skattebetalingsloven § 5-11 første ledd og Svalbardskatteloven § 5-2 femte ledd.

3.6 Straff

3.6.1 Gjeldende rett

Den som ikke overholder plikten til å foreta forskuddstrekk eller skattetrekk etter skattebeta-

lingsloven kapittel 5, kan i visse tilfeller pådra seg straffansvar. Straff kan idømmes den som unnlater å foreta eller sørge for at det blir foretatt trekk, eller unnlater å sette trekkbeløpet inn på skatte-trekkskonto, jf. skattebetalingsloven § 18-1 første ledd. Straffansvar forutsetter at arbeidsgiver har utvist forsett eller grov uaktsomhet. Handlinger som nevnt er ikke straffbare hvis beløpene som er eller skulle vært trukket, blir innbetalt til rett tid, jf. skattebetalingsloven § 18-1 annet ledd.

3.6.2 Høringsnotatet og høringsinstansenes merknader

I høringen ble det foreslått at gjeldende bestemmelse i skattebetalingsloven § 18-1, som gjør det straffbart å unnlate å sette foretatt forskuddstrekk og skattetrekk inn på skattetrekkkonto, skulle erstattes med en bestemmelse om at det skal være straffbart å unnlate å betale trekkbeløpet til forfall. Ingen høringsinstanser har hatt merknader til forslaget.

Skattedirektoratet mener det bør vurderes å klargjøre at trekkbeløpet tilhører skattekreditorene. Direktoratet mener en slik klargjøring vil kunne ha betydning for om reglene om underslag i straffeloven kan anvendes, og uttaler:

«Dersom forskuddstrekk er foretatt, men ikke betalt, vil pengene ofte gå inn i driften til arbeidsgiver. Siden forskuddstrekket tilhører skatte- og avgiftskreditorene, vil dette kunne innebære underslag fra arbeidsgivers side. Om det er gjennomført underslag, kan være aktuelt å vurdere i forbindelse med arbeidsgiverkontroll.

Som følge av at skattebetalingsloven § 5-12 er foreslått opphevet, fremgår det ikke lenger av lov at forskuddstrekket tilhører skatte- og avgiftskreditorene. Skattedirektoratet antar at opphevelsen av skattebetalingsloven § 5-12 ikke er ment å innebære en endring på dette punktet.»

3.6.3 Vurderinger og forslag

Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringen om at det skal være straffbart å unnlate å betale foretatt forskuddstrekk og skattetrekk etter skattebetalingsloven kapittel 5 til forfall. Det er viktig å presisere at det som er straffbart, er å unnlate å betale andres skatt. Manglende betaling av egen skatt ved forfall, er ikke straffbart.

Forslaget må ses i sammenheng med arbeidsgivers plikt til å foreta forskuddstrekk og skatte-

trekk ved lønnsutbetalingen, og at arbeidsgiver skal sørge for innbetaling av trekkbeløpet på vegne av ansatte. Ved pengemangel skal arbeidsgiver ikke betale ut mer lønn enn at vedkommende har dekning for forskuddstrekket og skatte-trekket.

Forslaget må også ses i sammenheng med at trekkbeløpet er midler som tilhører skattekreditorene, og ikke arbeidsgiver. At trekkbeløpet tilhører skattekreditorene, følger i dag av første ledd første punktum i skattebetalingsloven § 5-12 om skattetrekkkonto. Bestemmelsen viderefører § 11 i skattebetalingsloven av 1952. Reguleringen i den tidligere skattebetalingsloven ble innført samtidig med at det ble lovfestet at renter på skattetrekkkontoen tilfaller arbeidsgiver, se kapittel 2 i Ot.prp.nr.72 (1986-87) *Lov om endringer i lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) m.fl.* Om bakgrunnen for regelen ble det uttalt:

«For ordens skyld og for at misforståelser ikke skal oppstå, foreslår en at det i lovteksten presiseres at de trukne beløp er skatte- og avgiftskreditorenes eiendom.»

Departementet mener det ikke er tvil om at skattetrekkmidlene tilhører skattekreditorene, og ser ikke behov for å presisere dette i skattebetalingsloven.

Forslaget om at det skal være straffbart å unnlate å betale foretatt forskuddstrekk og skattetrekk ved forfall medfører at straffansvar vil kunne inntre tidligere enn i dag for arbeidsgivere som benytter bankgaranti istedenfor skattetrekkkonto, da trekket også for dem skal betales senest første virkedag etter lønnsutbetalingen. Departementet mener likevel at forslaget ikke vil innebære noen vesentlig skjerpelse av straffansvaret, og vil bemerke at Skatteetaten bare anmelder manglende eller for sen betaling i grove tilfeller.

Departementet foreslår ingen endringer i skattebetalingsloven § 18-1 annet ledd. Som følge av forslaget om å endre forfallsfristen for forskuddstrekk og skattetrekk, vil bestemmelsen få vesentlig mindre betydning enn i dag. Bestemmelsen om straffrihet vil imidlertid fortsatt kunne få betydning dersom arbeidsgiver ikke gjennomfører trekkplikten, men likevel innbetaler trekkbeløpet til forfall.

Det vises til forslag om opphevelse av skattebetalingsloven § 5-12 og endring i skattebetalingsloven § 18-1 første ledd.

3.7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om å endre forfall for forskuddstrekk m.m. innebærer at arbeidsgivere ikke lenger trenger å opprette en egen skattetrekkkonto, for så å overføre trekkbeløpet samlet til Skatteetaten hver annen måned. I stedet kan arbeidsgivere betale trekkbeløpet direkte til Skatteetaten ved lønnsutbetalingen. Dette vil forenkle betalingsprosessen.

Arbeidsgivere som stiller bankgaranti for trekkbeløpet, kan i dag fri seg fra plikten til å betale trekkbeløpet til skattetrekkkontoen. For disse arbeidsgiverne medfører forslaget om endret forfall et endret betalingsmønster, ved at betaling må skje til Skatteetaten tidligere enn i dag. På den annen side vil de slippe kostnadene ved å stille garanti. Digitale løsninger vil videre gjøre det enklere og mer effektivt å håndtere trekkbeløp.

Statlige arbeidsgivere har sin likviditet i Norges Bank og bruker ikke skattetrekkkonto i bank. I stedet foretar de en regnskapsmessig avsetning av trekket. Disse arbeidsgiverne kan i hovedsak fortsette sine nåværende rutiner og arbeidsprosesser, men må betale trekkbeløpet noe tidligere enn i dag. Det innebærer betaling den femte i måneden etter lønnsutbetalingen, samtidig med rapporteringen av trekket. Arbeidsgivere som på lønnsutbetalingstidspunktet ikke vet hvor stor andel av lønnen som er forskuddstrekkpliktig til Norge, vil etter søknad kunne få innvilget utsatt forfall til den femte i måneden etter lønnsutbetalingen.

Tiltaket er en del av det pågående arbeidet med å modernisere statlig innkreving, gjennom programmet Fremtidens Innkreving. Programmet har estimert at nye forenklede IT-løsninger og regelverk knyttet til håndtering og betaling av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift vil gi en årlig netto gevinst på 95 mill. kroner for arbeidsgivere.

Systemleverandørene må utvikle systemløsninger for direktebetaling av trekkbeløpet til Skatteetaten, samt funksjonalitet for å oppgi dato for lønnsutbetaling. Det vil bli lagt til rette for dialog mellom Skatteetaten og systemleverandørene, slik at tilpassinger i lønns- og regnskapssystemer er godt utviklet og testet innen endringene trer i kraft.

For kommunene og fylkeskommunene medfører forslaget at de som skattekreditorer vil få overført skattemidler tidligere. Med ny ordning får dermed kommunene tidligere likviditet og også renteinntekter.

Forslaget medfører at mønsteret for innbetaling av forskuddstrekk m.m. vil være mindre regelmessig og ukjent på forhånd, sammenlignet med dagens ordning hvor dato for innbetaling er kjent på forhånd. Enkelte aktører, som Norges Bank og kommunene, kan derfor ha behov for nye analysedata.

3.8 Ikrafttredelse og overgang

Departementet foreslår at endringene skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Det tas sikte på ikraftsetting 1. januar 2026 med virkning for trekk som gjennomføres i utbetalinger av lønn mv. fra og med januar 2026.

Finans Norge ber om en klargjøring av om det vil være krav om å avvikle eksisterende skattetrekkkontoer, samt en eventuell tidsfrist for dette. De ber også om en klargjøring av hvordan midler som er igjen på en avviklet skattetrekkkonto skal håndteres, og av om det vil være bankenes ansvar å informere kundene, eller om Skatteetaten vil sørge for at arbeidsgiverne får den nødvendige informasjonen.

Departementet forutsetter at Skatteetaten vil gi informasjon om praktiske forhold ved avvikling av kravet om skattetrekkkonto, inkludert når midler som overstiger trekkansvaret, kan frigis til den trekkpliktige.

4 Opprettinger og presiseringer av lovtekst

4.1 Opprettinger som følge av ny riksrevisjonslov

I forbindelse med at den nye riksrevisjonsloven trådte i kraft 1. januar 2025, er det nødvendig å korrigere en rekke henvisninger i ulike lovtekster, slik at disse samsvarer med bestemmelsene i den nye riksrevisjonsloven. Stortinget har i anmodningsvedtak 49 (2024–2025) bedt regjeringen så snart som mulig fremme forslag om nødvendige endringer i annen lovgivning som følge av ny riksrevisjonslov.

Aksjeloven § 20-7, allmennaksjeloven § 20-7, lov om Folketrygdfondet § 14, Norfundloven § 27 og sentralbankloven § 1-8 annet ledd inneholder alle en generell henvisning til den gamle riksrevisjonsloven av 7. mai 2004 nr. 21 og den tilhørende instruksen fastsatt av Stortinget. Departementet foreslår at henvisningene endres slik at ovennevnte bestemmelser kun viser til den nye lovens korttittel, riksrevisjonsloven. Det foreslås også at henvisningen til instruksen strykes da denne i det vesentlige er opphevet. Instruksene oppheves i sin helhet 1. januar 2026.

Offentleglova § 5 annet ledd viser til den nå opphevede § 18 i den gamle riksrevisjonsloven. Riktig henvisning skal være § 7-4 fjerde ledd i den nye riksrevisjonsloven. Departementet foreslår at henvisningen rettes.

Lov om informasjonstilgang for Riksrevisjonen ved undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger § 5 inneholder flere henvisninger til den gamle riksrevisjonsloven. Departementet foreslår at dette rettes, slik at § 5 henviser til de korresponderende bestemmelsene i den nye riksrevisjonsloven. Dette innebærer at henvisningen til § 15 om tautsøktplikt foreslås endret til § 7-1 i ny riksrevisjonslov. Tilsvarende foreslår departementet at henvisningen til § 16 om sikkerhetslovens anvendelse endres til § 7-2, henvisningen til § 17 om behandlingen av personopplysninger endres til § 7-3, henvisningen til § 18 om innsyn endres til § 7-4 og henvisningen til § 19 om habilitet endres til § 3-2.

Videre følger det av § 5 siste punktum at § 15 fjerde og femte ledd og § 17 annet ledd i den

gamle riksrevisjonsloven likevel ikke gjelder. Den nå opphevede § 15 fjerde og femte ledd omhandlet Riksrevisjonens adgang til å utlevere opplysninger og dokumenter fremskaffet i forbindelse med revisjonsoppdraget. Reglene fremgår nå av den nye riksrevisjonsloven § 7-1 fjerde og femte ledd. Bestemmelsen i § 17 annet ledd i den gamle riksrevisjonsloven regulerte forholdet til personvernforordningen. Dette er nå regulert i den nye riksrevisjonsloven § 7-3 annet ledd. Departementet foreslår at henvisningene rettes.

Departementet viser til forslag til endringer i aksjeloven § 20-7, allmennaksjeloven § 20-7, lov om Folketrygdfondet § 14, Norfundloven § 27, sentralbankloven § 1-8, offentleglova § 5 og lov om informasjonstilgang for Riksrevisjonen ved undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger § 5. Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks.

4.2 Skattebetalingsloven § 5-13b og skatteforvaltningsloven §§ 8-7 og 11-2

Skattebetalingsloven § 5-13b første ledd og skatteforvaltningsloven § 11-2 har samme oppbygning og viser begge til § 2-2 i den gamle revisorloven av 15. januar 1999 nr. 2. Den gamle revisorloven § 2-2, som gjaldt krav om at revisjonspliktiges årsregnskap skulle revideres av registrert eller statsautorisert revisor, ble opphevet i forbindelse med vedtakelsen av den nye revisorloven. Ved en feil ble henvisningene i skattebetalingsloven og skatteforvaltningsloven ikke endret. Ettersom det som tidligere tilsvarte § 2-2 nå er splittet opp i flere enkeltbestemmelser, foreslår departementet at lovteksten endres, slik at skattebetalingsloven § 5-13b og skatteforvaltningsloven § 11-2 i stedet viser generelt til den nye revisorloven. I tillegg benytter skattebetalingsloven § 5-13b og skatteforvaltningsloven §§ 8-7 og 11-2 første ledd begrepet «registrert revisor». Fra og med 1. januar 2021 er det bare én kategori godkjente revisorer: Statsautorisert revisor. Registrerte revisorer ble ved

lovens ikrafttredelse statsautorisert revisor. Departementet foreslår derfor at «registrert revisor» strykes i lovteksten.

Departementet viser til forslag til endringer i skattebetalingsloven § 5-13b første ledd og skatteforvaltningsloven § 8-7 og § 11-2 første ledd. Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks.

4.3 Skatteforvaltningsloven § 7-3

I oppstillingen over aktører som har opplysningsplikt om finansielle forhold, viser skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd bokstav g, som gjelder låneformidlingsforetak, til finansforetaksloven § 2-18. Sistnevnte bestemmelse ble opphevet i forbindelse med at någjeldende lov om låneformid-

ling trådte i kraft. Ved en feil ble henvisningen i § 7-3 første ledd bokstav g ikke endret. Riktig henvisning skal være låneformidlingsloven § 2-2. Departementet foreslår at dette rettes.

Departementet viser til forslag til endring i skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd bokstav g. Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks.

Finansdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i skatteforvaltningsloven og skattebetalingsloven mv.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

st ad f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om

- endringer i Svalbardskatteloven
- endringer i Norfundloven
- endringer i aksjeloven
- endringer i allmennaksjeloven
- endringer i skattebetalingsloven
- endringer i offentleglova
- endringer i lov om Folketrygdfondet
- endringer i skatteforvaltningsloven

- endringer i sentralbankloven
- endringer i lov om informasjonstilgang for Riksrevisjonen ved undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger

i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om endringer i Svalbardskatteloven

I

I lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 5-2 fjerde og femte ledd skal lyde:

Skattebetalingsloven kapittel 5 om forskuddstrekk får ikke anvendelse for *lønnstrekk*.

Arbeidsgiveren skal levere melding om foretatt lønnstrekk og dato for utbetaling av ytelser det skal foretas trekk i, etter reglene i skatteforvaltningsloven § 8-8 første ledd. Opplysninger om

foretatt lønnstrekk skal også leveres når arbeidsgiver opphører med virksomhet på Svalbard eller aktiviteten der på annen måte opphører. Forhåndsutfylte opplysninger om arbeidsgiveren etter denne bestemmelsen kan gjøres tilgjengelig for arbeidsgiveren ved elektronisk kommunikasjon. *Departementet kan i forskrift gi regler som fraviker regelen i første punktum.*

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Forslag til lov om endringer i Norfundloven

I

I lov 9. mai 1997 nr. 26 om Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland gjøres følgende endringer:

§ 27 skal lyde:

§ 27 *Riksrevisjonens kontroll*

Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens interesser og kan foreta undersøkelser mv. i fondet etter *riksrevisjonsloven*.

II

Loven trer i kraft straks.

Forslag til lov om endringer i aksjeloven

I

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om lov om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 20-7 skal lyde:

§ 20-7 *Riksrevisjonens kontroll*

Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens interesser og kan foreta under-

søkelser mv. i selskaper der staten eier alle aksjene og heleide datterselskaper til slike selskaper etter *riksrevisjonsloven*.

II

Loven trer i kraft straks.

Forslag til lov om endringer i allmennaksjeloven

I

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 20-7 skal lyde:

§ 20-7 *Riksrevisjonens kontroll*

Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens interesser og kan foreta under-

søkelser mv. i selskaper der staten eier alle aksjene og heleide datterselskaper til slike selskaper etter *riksrevisjonsloven*.

II

Loven trer i kraft straks.

Forslag

til lov om endringer i skattebetalingsloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 5-13b første ledd skal lyde:

(1) Når årsregnskapet til en arbeidsgiver som har plikt til å foreta forskuddstrekk, skattetrekk etter § 5-4 første ledd (kildeskatteordning) eller utleggstrekk, er fastsatt i strid med bestemmelser i eller i medhold av regnskapsloven eller bokføringsloven eller god regnskapsskikk eller bokføringskikk, kan skattekontoret pålegge at ett eller flere årsregnskap revideres av *en statsautorisert revisor* i samsvar med *bestemmelsene i revisorloven* for følgende selskap:

- a. aksjeselskap der det er truffet beslutning i medhold av fullmakt etter aksjeloven § 7-6,
- b. selskap som nevnt i regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 13 som er organisert etter en utenlandsk selskapsform som i det vesentligste tilsvarende definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven § 1-1 annet ledd, og som ikke har revisjonsplikt etter revisorloven § 2-1.

II

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 5-11 første ledd første punktum skal lyde: Arbeidsgiver skal ukrevet levere opplysninger om forskuddstrekk og *dato for utbetaling av ytelsen det skal foretas trekk i*, for hver kalendermåned etter reglene i a-opplysningsloven.

§ 5-12 oppheves.

§ 5-14 første ledd skal lyde:

(1) Ved utførelsen av arbeidsgiverkontrollen etter § 5-13, *plikter*

- a. *finansinstitusjoner* (jf. finansforetaksloven § 1-3) og andre som driver utlånsvirksomhet eller låneformidling som næring,
 - b. verdipapirforetak (jf. verdipapirhandeloven § 2-7 første ledd) og andre som har penger til forvaltning, og
 - c. pensjonskasser
- etter krav fra skattekontoret* å gi opplysninger om innskudds- og gjeldskonti som navngitt person, bo, selskap eller innretning har eller disponerer i vedkommende institusjon. Ved innhenting av opplysninger etter *første punktum*, plikter de å gi opplysninger om underbilag og transaksjoner, herunder om hvem som er parter i transaksjonene.

§ 10-10 skal lyde:

§ 10-10 *Forskuddstrekk, skattetrekk etter § 5-4 første ledd (kildeskatteordning), arbeidsgiveravgift og finansskatt på lønn*

(1) Forskuddstrekk og skattetrekk etter § 5-4 første ledd (*kildeskatteordning*) *forfaller* til betaling *senest første virkedag etter utbetaling av ytelsen det skal foretas trekk i*.

(2) *Arbeidsgiveravgift og finansskatt på lønn for de to foregående kalendermånedene forfaller til betaling hver 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november.*

(3) Departementet kan i forskrift gi regler om avvikende forfallstidspunkt for enkelte *arbeidsgivere, skattytere eller situasjoner*.

§ 18-1 første ledd første punktum skal lyde:

Den som er pliktig til å foreta forskuddstrekk eller skattetrekk etter kapittel 5, og som unnlater å foreta eller sørge for at det blir foretatt beregning og trekk, herunder *betaling etter § 10-10 første ledd*, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år.

III

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringene under II trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Forslag til lov om endringer i offentleglova

I
I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd gjøres følgende endringer:

§ 5 annet ledd første punktum skal lyde:
For dokument som er utarbeidde av eller til Riksrevisjonen i saker som han vurderer å leggje fram

for Stortinget som ledd i den konstitusjonelle kontrollen, gjeld innsyn først når saka er motteken i Stortinget, eller når Riksrevisjonen har varsla vedkommande organ om at saka er ferdigbehandla, jf. *riksrevisjonsloven § 7-4 fjerde ledd.*

II
Loven trer i kraft straks.

Forslag til lov om endringer i lov om Folketrygdfondet

I
I lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet gjøres følgende endringer:

§ 14 skal lyde:
§ 14 *Riksrevisjonens kontroll*

Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens interesser og kan foreta undersøkelser i Folketrygdfondet etter *riksrevisjonsloven.*

II
Loven trer i kraft straks.

Forslag

til lov om endringer i skatteforvaltningsloven

I

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 7-3 første ledd bokstav g skal lyde:

g. låneformidlingsforetak, jf. *låneformidlingsloven § 2-2*

§ 7-3 annet ledd bokstav g, ny bokstav h og i skal lyde:

g. *innskuddspensjonsordninger*

h. *spesifiserte elektroniske pengeprodukter*

i. *digitale sentralbankpenger.*

§ 7-3 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

Det kan gis forskrift om konsekvensene av at *framgangsmåten ikke blir fulgt*, herunder at *kontoavtale kan sperres, avsluttes eller ikke kan inngås.*

§ 8-7 annet punktum skal lyde:

Grunnlaget for kompensasjonskravet skal kontrolleres og attesteres av *statsautorisert revisor eller kommunerevisor.*

§ 11-2 første ledd skal lyde:

- (1) Når skattepliktiges årsregnskap er fastsatt i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av regnskapsloven eller bokføringsloven eller god regnskapsskikk eller bokføringsskikk, kan skattemyndighetene gi pålegg om at ett eller flere årsregnskap skal revideres av *en statsautorisert revisor* i samsvar med *bestemmelsene i revisorloven* for
- aksjeselskap der det er truffet beslutning i medhold av aksjeloven § 7-6
 - selskap som nevnt i regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 13, som er organisert etter en utenlandsk selskapsform som i det vesentligste tilsvarende definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven § 1-1 annet ledd, og som ikke har revisjonsplikt etter revisorloven § 2-1.

II

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 7-5 syvende ledd skal lyde:

(7) Formidler av drosjetjenester og driftsansvarlig for kontrollutrustning skal gi opplysninger fra skiftappen for løyvehavere som er tilknyttet virksomheten eller kontrollutrustningen. *Departementet kan gi forskrift om at formidlere av drosjetjenester som anvender digitale plattformer, skal ha plikter etter § 7-11.*

§ 7-5 åttende ledd skal lyde:

(8) *For den som formidler utleie av fast eiendom hvor betaling for formidlingen er knyttet til gjennomførte transaksjoner, gjelder opplysningsplikten etter § 7-11 tilsvarende dersom formidlingen ikke har skjedd gjennom en digital plattform. Det samme gjelder for den som på vegne av utleier inngår kontrakt om utleie av fast eiendom hvor betaling for tjenesten er knyttet til gjennomførte transaksjoner.*

§ 7-5 niende ledd oppheves. § 7-5 nåværende tiende ledd blir niende ledd.

§ 7-11 skal lyde:

§ 7-11 *Salg av tjenester og utleie gjennom digitale plattformer*

(1) *Digitale plattformer skal gi opplysninger om salg av tjenester, utleie av fast eiendom og utleie av transportmidler som formidles gjennom plattformen mot vederlag. Det skal blant annet gis opplysninger om utleieren eller tjenesteyteren, om det formidlingen gjelder og om vederlaget.*

(2) *Digitale plattformer skal identifisere utleiere og tjenesteytere. Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten ved slik identifisering, herunder om hvilke opplysninger plattformen skal innhente. Det kan gis forskrift om konsekvensene av at den digitale plattformen ikke får opplysninger fra utleieren eller tjenesteyteren, herunder om plikt for plattformen til å utelukke denne fra tjenesten eller å holde tilbake vederlag. Det kan også gis forskrift om at den digitale plattformen skal oppbevare opplys-*

ninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering.

§ 7-12 skal lyde:

§ 7-12 Kryptoeiendeler

(1) Vekslings- og oppbevaringstjenester skal gi opplysninger om kryptoeiendeler og andre finansielle forhold. Departementet kan gi forskrift om hva som regnes som kryptoeiendel og nærmere avgrensninger av hvilke tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester som er opplysningspliktige.

(2) For den enkelte bruker av tjenesten, skal det blant annet gis opplysninger om

- a. vekslinger mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta
- b. vekslinger mellom kryptoeiendeler
- c. overføringer av kryptoeiendeler som vederlag for kjøp eller salg av varer eller tjenester
- d. annen veksling eller overføring av kryptoeiendeler som ikke er dekket av bokstav a, b eller c
- e. innstående verdier

Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger som skal gis, hvilke brukere det skal gis opplysninger om og beregning av markedsverdien av kryptoeiendeler og utenlandsk valuta.

(3) Opplysningspliktige skal identifisere brukere av tjenesten. For brukere som er juridiske personer, skal opplysningspliktige også identifisere reelle rettingshavere. Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger som skal gis og framgangsmåten ved slik identifisering, herunder om innhenting av egenerklæring om skattemessig bosted mv. Det kan gis forskrift om konsekvensene av at framgangsmåten ikke blir fulgt, herunder at det ikke kan gjennomføres overføringer eller transaksjoner på vegne av brukeren. Det kan også gis forskrift om at opplysningspliktige skal oppbevare opplysninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering og overføring.

(4) Dersom opplysningspliktige etter denne bestemmelsen innretter seg for å unngå at opplys-

ninger blir utvekslet etter overenskomst med fremmed stat, skal pliktene etter denne bestemmelsen likevel gjelde. Opplysningspliktige som har grunn til å tro at bruker eller annen person har innrettet seg for å unngå at opplysninger blir utvekslet etter overenskomst med fremmed stat, skal foreta undersøkelser for å avkrefte eller bekrefte mistanken. Dersom mistanken ikke kan avkreftes, skal den opplysningspliktige gi de opplysningene som foreligger, herunder om de forholdene som har medført mistanke.

Nåværende § 7-11 til § 7-13 blir § 7-13 til ny § 7-15.

§ 11-1 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder plikt til å oppbevare dokumentasjon i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av § 7-3 tredje ledd, § 7-11 annet ledd og § 7-12 tredje ledd.

§ 14-1 første ledd tredje punktum skal lyde:

Tvangsmulkt kan også ilegges den som ikke oppfyller pliktene til å identifisere kontohavere mv., utleiere, tjenesteytere eller brukere etter § 7-3 tredje ledd, § 7-11 annet ledd eller § 7-12 tredje ledd, og den som ikke retter seg etter pålegg om bokføring etter § 11-1 innen den fastsatte fristen.

§ 14-7 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. tredjeparter som ikke oppfyller sine opplysningsplikter etter kapittel 7, herunder plikten til å identifisere kontohavere mv., utleiere, tjenesteytere eller brukere etter § 7-3 tredje ledd, § 7-11 annet ledd eller § 7-12 tredje ledd

III

Endringene under I trer i kraft straks.

Endringene under II trer i kraft 1. januar 2026. Departementet kan gi forskrift om overgangsbestemmelser.

Forslag til lov om endringer i sentralbankloven

I

I lov 21. juni 2019 nr. 31 om Norges Bank og pengevesenet mv. gjøres følgende endringer:

§ 1-8 annet ledd skal lyde:

(2) Riksrevisjonen fører kontroll med statsrådets myndighetsutøvelse etter *riksrevisjonsloven*.

II

Loven trer i kraft straks.

Forslag

til lov om endringer i lov om informasjonstilgang for Riksrevisjonen ved undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger

I

I lov 17. juni 2022 nr. 49 om informasjonstilgang for Riksrevisjonen ved undersøkelser av saker som gjelder stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger gjøres følgende endringer:

§ 5 skal lyde:

§ 5 *Forholdet til riksrevisjonsloven*

Riksrevisjonsloven, herunder § 7-1 (taushetsplikt), § 7-2 (sikkerhetslovens anvendelse), § 7-3

(behandling av personopplysninger), § 7-4 (inn-syn) og § 3-2 (habilitet), gjelder tilsvarende for Riksrevisjonens særlige undersøkelser av stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger i henhold til Stortingets vedtak 6. januar 2022. Loven § 7-1 fjerde og femte ledd og § 7-3 annet ledd gjelder likevel ikke.

II

Loven trer i kraft straks.
